

TAULUKKO 3

LUETTELO SALON SEUDUN LUONTOKOhteista JA -ALUEISTA

Uskelanjokilaaksoa. Valokuva Marja Mikkola / MA-arkkitehdit

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAÄTÖKSET	LÄHTEET
Halikko	73158	Karhunperänraha	Halikon ja Marttilan kunnissa oleva Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200015). Alue on laaja ja monipuolinen suokompleksi. Halikon alueelle ulottuu ainostaan ostituin ojitettu Lintusuo, jonka erikoisuutena on laaja täysin puuton rahkanevakeskus sekä muutama kaunis kallioluoto suon keskellä. Kohteessa esiintyviä luontotyyppejä ovat *keidasuot ja *luontolaiset tai niiden kaltaiset vanhat havu-lehtipuoskametsät. Luontodirektiivin lajeja ovat liito-orava (St/St) ja ilves (Sh/Sh). Lintudirektiivin linnuista tavataan harmaapäätäkkää (Sh/Sh), kangaskiurua (St/St) ja kehrääjää (St/St).	Alue suojellaan luonnonsuojelullailla.	1	7	1, 2, 3	1	909 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Karhunperänraha (FI0200015). Natura 2000 -ohjelmanomist.
Halikko	73161	Vuorelanmäen lehto	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200192) kuuluu osin Uskelan-Halikonjoki-alueeseen (kohde 587126). Kyseessä on lehtijensuojeluohjelmaan kuuluva monipuolinen kalliomäen katkoma lehtojako. Lehdon eteläosat ovat pähkinä- ja haapavaltaisia kallionalustoja. Pääosa alueesta on kuusivaltaista, mutta runsaasti pähkinää kasvavaa tuoretta lehtoa. Kallion reunamilla kasvaa myös tammia. Muita vaateliata lajeja ovat mustakorvanmarja, lehto-orvokki, imikkä, tesmayrtti ja rauhoitettu näsiä. Alueella kasvaa myös vaateliata lehtosieniä kuten pähkinähakkia, mustapäähakkia ja huuhkajia. Alueelta on löydetty valtakunnallisesti uhanalainen lehtosienenkotio (Sh). Liito-oravasta (St/St) on havaintoja.	Seutukaavassa SL-406 alueita.	2	4, 7, 12	2, 3	2	34 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakunnallisesta lehtijensuojeluohjelmasta ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Lehtomaa, L. & T. Lunnas (1998). Halikon manneralueen luontoinventointi. 78 s. Julkaisematon moniste. Luonto- ja maisematutkimus Lehtomaa ja Halikon kunta.
Halikko	73163	Klinkanmäen luonnonsuojelualue	Kahdesta osa-alueesta koostuva yksityinen suojelualue, joka sisältyy Uskelan-Halikonjoki-alueeseen (kohde 587126). Eteläisen osan puusto muodostuu tammimännityksestä, jossa on voimakas pähkinäpensasosasto. Alue on alkanut lievästi kuusettua. Pensaskerroksessa on pähkinän lisäksi katajaa, taiknamarjaa, tuomea ja koiranheitää. Kenttäkerroksessa on runsaasti hieniiä ja ruohoja. Pohjoisen lohkon valtapuuna on tamm. Huomionarvoisena puuna mainittakoon metsälehmus. Pensaskerroksessa esiintyy katajaa, pähkinäpensasta ja lehtokuusamaa. Alueen nisäkkäisiin lukeutuvat mäyrä,jänis, orava ja useat pienjyrsijät. Linnustoon kuuluu pähkinähakkia, lehtokurppa ja metsäpyy. Alueella kasvaa valtakunnallisesti uhanalainen sieni pähkinämajakas (V).	Seutukaavassa SU-kohde 602 ja 603.	2	1, 12	2	3	2 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätökset no 316 ja 317/5.6.1959 ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihe-seutukaava 1	Suni, J. (1994). Klinkanmäen luonnonsuojelualueen hoitosuunnitelma. 8 s. Julkaisematon moniste. Lounais-Suomen metsälautakunta, Salon aluetuomisto.
Halikko	73165	Joensuun kartanon koivukujat	Joensuun kartanosta Halikon kirkkoon, Halikonjokeen ja Saloon johtavat koivukujat ovat pituudeltaan 855 m ja ne sisältyvät Uskelan-Halikonjoki-alueeseen (kohde 587126).	Seutukaavassa SU-1 401 -aluetta.	11	2, 12	2, 8	3	10,5 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 124/23.5.1949 ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihe-seutukaava 1	Lehtomaa, L. & T. Lunnas (1998). Halikon manneralueen luontoinventointi. 78 s. Julkaisematon moniste. Luonto- ja maisematutkimus Lehtomaa ja Halikon kunta.
Halikko	73182	Vuorentaan tammimetsikkö	Alue kuuluu osin Uskelan-Halikonjoki-alueeseen (kohde 587126). Jyrkkäköllä riinteellä, 600 m matkalla on n. 90 tammaa, joista 60 vähimmäismitat täyttävää. Rinteen puusto on nuorta ja matalaa. Taimikko on varttuvaa koostuen lähinnä koivusta ja männystä. Pensaskerros on theää koostuen pihlajasta, puiden taimista, vadelmasta, taiknamarjasta ja terttuseljasta. Kenttäkerroksen kasvillisuus on sekä VRT-tyyppiä että MeLaT-tyyppiä kuivaa lehtoa. Runsaimmat lajit ovat kielo, sananjalka ja metsälauha. Rinteen yläosissa kasvaa paikoin jäkälää ja kalliolajeja.	Seutukaavassa SU-kohde 605. Tammimetsikkö on luonnonsuojeluasetuksen (160/97 10§) tarkoitama luontotyyppi.	2	12	2	3	34 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihe-seutukaava 1	Lehtomaa, L. & T. Lunnas (1998). Halikon manneralueen luontoinventointi. 78 s. Julkaisematon moniste. Luonto- ja maisematutkimus Lehtomaa ja Halikon kunta.
Halikko	73183	Revasvuori	Kyseessä on muroslienjojen rajaama kapea ja jyrkenteinen kallioselänne, jolla on merkittäviä maisemallisia arvoja. Lakiosissa avautuu puuston lomasta erinomaisia näkötaloja Halikonlahdelle saakka. Seinämällä on nähtävissä jäätikön hionia uurreita. Kallioselänten länsireunalla esiintyy harvinaista mineraalia, wollastoniittia. Kasvillisuus on edustavaa, monipuolista ja osin harvinaista. Tavanomaiset kangasmetsät ovat vallitsevia, mutta alueella esiintyy myös VRT- ja OMaT-tyyppiä lehtoja. Jyrkkänteillä on monipuolista pystyseinämien sammal- ja jäkäläpeitteitä, myös kalliorakojen kasmofyyttiyhteisöjä, joilla kasvaa mm. valtakunnallisesti uhanalaista luutasammalaa.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 3 (hyvin arvokas kallioalue). Kohde kuuluu laajempaan Mustanmetsä-Soikivuoren kalliojaksoon.	5	8	1, 2, 4	3	5 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä. 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Halikko	73184	Isomäki	Maisemallisesti merkittävää muroslienjojen reunustama kalliomäki, jonka laelta avautuu moneen suuntaan kauniita näkymiä. Länsireunan jyrkkänteellä esiintyy rakoilun lohkomia ylläkeviä jyrkänegintöjä. Pääkiviäli on granodioriitti, mutta laella on pieni kalkkivisuulkeuma, josta on louhittu kalkkikiveä. Länsireunan biologisesti merkittävällä jyrkkänteellä esiintyy vaateliata, lajistotaan rikasta, meso-eutrofista sammalvaltaista kasvillisuutta. Samalla seinämällä on myös kostea rapautumaonkalo, jossa kasvaa valtakunnallisesti uhanalainen luutasammal. Jyrkkänten edustalla on kulttuurivaikuteista lehtoa.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 3 (hyvin arvokas kallioalue).	5	8	1, 2, 4	3	36 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä. 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki. Lehtomaa, L. & T. Lunnas (1998). Halikon manneralueen luontoinventointi. 78 s. Julkaisematon moniste. Luonto- ja maisematutkimus Lehtomaa ja Halikon kunta.
Halikko	73185	Pirunvuori-Laviämäki	Pirunvuori-Laviämäki on maisemallisesti merkittävää, lakiosiaan loivasti kumpuilevaa, rakoilun synnyttämää kallioaluetta. Laella on Itämeren Yoldiavaheen aikainen muinaisranta. Itäreunan silokalliosessa riinteessä on kookas hidenkirmu. Alueella on mereistä poronjäkäliä-kallioterasammalosaikkia, poronjäkäliäistä kalliomännikköä, MT- ja OMT -tyyppiä metsää ja mustikkakorpi-siustumia. Maisemallisesti merkittävään Knuutilmäen kasvillisuus vaihtelee jyrkkänten tyven lehtomaisista sekametsäläkuista lakiosien karuun kalliomännikköön. Paikoin tavataan vaateliata lajeja. Länsijyrkkänteellä on edustavaa oligotrofista sammal- ja jäkäläpeitteitä. Ylläkeveillä valuveitillä seinämällä on myös runsaasti meso-eutrofista sammalajistoa.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 3 (hyvin arvokas kallioalue). Hidenkirmu on suosittu paikallinen nähtävyyttä ja retkeilykohde. Hidenkirmu on myös seutukaavan SU-kohde 613. Pirunvuoren korkein laki on seutukaavan SU-kohde 614.	5	8, 12	1, 2, 4	3	118 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihe-seutukaava 1	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä. 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki. Lehtomaa, L. & T. Lunnas (1998). Halikon manneralueen luontoinventointi. 78 s. Julkaisematon moniste. Luonto- ja maisematutkimus Lehtomaa ja Halikon kunta.
Halikko	73186	Karjanummi	Alue kuuluu osin Uskelan-Halikonjoki-alueeseen (kohde 587126). Karjanummi on maisemallisesti merkittävä kallioselänne, jonka lakiosat ovat osin silokallioita, osin rakoilun synnyttämää vaikeakulkuista maastoa. Laen pohjoisosassa on Itämeren Ancyclusvaheen aikana synnyntä rantalohkarekko. Suurin osa alueesta on kuivia tai tuoretta kangasmetsiä, paikoin on avohakkuuta ja taimikkoa. Jyrkkänteillä tavataan oligotrofista pystyseinämien sekä silokalliosienämien kasvillisuutta.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue).	5	8	1, 4	3	73 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä. 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAÄTOKSET	LÄHTEET
Halikko	73187	Linnamäki	Maisemallisesti arvokkaassa kohteessa on jyrkkäpiirteinen muinainen linnavuori, josta näkyy Uskelan-Halikonjokilaakson maisema-alueeseen (kohde 587126). Pohjoisrinteellä on porrasmainen jyrkänte, joka on kehittänyt graniitin kuutiokorokulun mukaisesti. Alueen biologisesti merkittävien osien pohjois- ja länsireunan jyrkänteet liepeineen. Kalkkikiviesiintymien kohdalla esiintyy vaatelaisia pystyseinämien ja ylläkivien pintojen sammallajistoja, myös joitain uhanalaisia lajeja. Jyrkänteiden tyvellä on kuusikoista lehtoa. Muualla on MT-tyyppin metsiä, laella on myös hieman kallioketua. Historiallisesti alue on hyvin merkittävä rautakauden linnavuori ja kalmisto, jäljellä on mm. pitkä vallin pohja.	Muinaisjäännealue on seutukaavassa SU.2.431 -aluetta. Kallioinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvokas kalliolaue).	5	8, 12	1, 2, 4, 7	3	8 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuskaava 1	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemasuojelun kannalta arvokkaat kalliolaueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki. Lehtomaa, L. & T. Lunnas (1998). Halikon manneralueen luontoinventointi. 78 s. Julkaisematon moniste. Luonto- ja maisematutkimus Lehtomaa ja Halikon kunta.
Halikko	73188	Trollunge	Maisemallisesti merkittävä kalliomäki, jonka itäreunalla on massiivinen louhikko. Lakiosista avautuu kauuita merimaisemia. Kallion lakiosat ovat rakoilun lohkomaan portasmaisesti kumpuilevaa kalliomännikköselännettä. Itäreunan jyrkänteiden alla on jonkin verran lehtolajukkaita. Jyrkänteellä on edustavaa sammal- ja jäkäläpeitettä. Seinämien raoissa on runsaasti kalliorakojen sammal- ja saniaisvaltaisia kasvofytyyhteyksiä. Jyrkänteiden tyvellä on lisäksi rapautumaan kaloiden sammalkasvustoja, joihin kuuluvat mm. kalkkikahtaisammal ja rothanhäntäsammal.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvokas kalliolaue). Jyrkänte- ja lakiosia käytetään näköalajä ja retkeilypaikoina.	5	8	1, 4,	3	20 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemasuojelun kannalta arvokkaat kalliolaueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Halikko	73189	Päivärinteen laidun	Natura 2000 -ohjelman kohde FI0200175. Lypsyparjan laiduntama rinnenranta sijaitsee Uskelan-Halikonjokilaakson maisema-alueella (kohde 587126). Niityn luoteisosassa on kaksi edustavaa tuoretta pienuohonniittyä, joiden väliin jää harmaaleppäpensikkö. Laitumen kaakkoispuolella on myös paikoin edustavia pienuohokuvioita. Rinteen yläreunasta joen reunaan asti kulkee rauhana tuoretta rehevöitynyttä heinäniittyä. Rinteen näkyvä maanvyörymistä aiheutuneita terasseja. Huomionarvoisia lajeja ovat mm. kevät-sara, maarianverjuuri, nurmitatar, kevähänhikki, harmaapöimulehti, kevät-sarikkö, ketonidantlukko ja keltamaite.	Laidunnuskäytännön muuttaminen yöläytumesta päivälaitumeksi vähentäisi alueen rehevöitymistä. Perinnebiotooppi (arvoluokka M+).	10	7, 11	2, 4	3	2 ha	Valtioneuvoston 8.5.2002 tekemä päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen täydentämisestä	Lehtomaa, L. (2000). Varsinais-Suomen perinnemaisemat. <i>Alueelliset ympäristöjulkaisut</i> 160. 429 s.
Halikko	73211	Kuusjoen mutka Vaskiossa	Alue on osa Uskelan-Halikonjokilaakson maisema-alueita (kohde 587126). Kohteessa on kaunistia ja vanhaa luonnontilaista metsää. Puusto on eri-ikäistä kuusivaltaista sekametsää, joukossa on järeitä haapoja, mäntyjä ja koivuja. Kuolleita pystypuita, lahoja maapuita, keloja ja kääpäisiä pötkelöitä on runsaasti, samoin sammal- ja kääpälajeja. Liito-oravasta (Su/St) on havaintoja. Pensaskerros on harva koostuen lehtokuusamasta, punaherukasta ja vadelmasta. Kenttäkerros vaihtelee MeLaT-tyyppistä kosteaan mesiangervovaltaiseen suuruusluokkaan.	Sammalet ja käävät tulisi inventoida. Alueelle on rakennettu vedentottoja ja siltoja joen yli.	3	17	2	3	3 ha		Lehtomaa, L. & T. Lunnas (1998). Halikon manneralueen luontoinventointi. 78 s. Julkaisematon moniste. Luonto- ja maisematutkimus Lehtomaa ja Halikon kunta.
Halikko	73212	Kuusjoen varsi Latalassa	Alue on Kuusjoen rannalla oleva luonnontilainen kaltainen, järeäpuustoinen ja kuusivaltainen lehto, joka sisältyy osin Uskelan-Halikonjokilaakson maisema-alueeseen (kohde 587126). Joen jyrkät rantatörmät ovat lehtometsää tai kuivempaa kangasmetsää. Aivan joen rannassa on tasaista maastoa, jossa kasvaa järeitä kuusia ja muutamia kolioisia haapoja sekä vanhoja haarautuneita koivuja. Alue on liito-oravan (Su/St) asuinalueita.	Poimintahakkuita ovat heikentäneet alueen luonnontilaisuutta.	2	17	2	3	1,5 ha		Lehtomaa, L. & T. Lunnas (1998). Halikon manneralueen luontoinventointi. 78 s. Julkaisematon moniste. Luonto- ja maisematutkimus Lehtomaa ja Halikon kunta.
Halikko	73452	Halikonjoen pikkuapoloesiintymä	Kohde sisältyy suurelta osin Uskelan-Halikonjokilaakson maisema-alueeseen (kohde 587126). Pikkuapoloesiintymä on osittain päällekkäinen kohteiden 73210, 73179b ja 73199 kanssa. Halikonjoen ja sen sivuhaaran varrella arvioidaan elävän yli 1000 pikkuapolon kanta. Aiemmin ilmeisesti yhtenäisempi kanta elää nyt usealla erillisellä niityalueella.	Niityalueita uhkaa umpeenkasvu, sillä karjan laidunnus on lopetettu. Perhosniityt tulisi pitää avoimina puustoa raivaamalla. Laidunnus olisi suotavaa aloittaa uudelleen ainakin osalla niityistä.	11	17	3	3	79,5 ha		Suomen ympäristökeskus (2001). Halikonjoelta löytyi uusi uhanalaisen pikkuapoloepihosen kanta. Suomen ympäristökeskuksen lehdistötiedote 12.7.2001. http://www.vyh.fi/ajankoht/tiedote/syke/tied011010712.htm
Halikko	308062	Kakossuo	Pieni Kakossuon itäosan lauhelma ulottuu Kuusjoen kuntaan. Kakossuo on soidensuojelu- ja Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200088). Kyseessä on savikkoalueella sijaitseva keidasuo, jolla on heikosti maatonut rahkaturvetta n. 3 m syvyydelle. Suon laiteet ovat osaksi ojitettuja, osaksi luonnontilaisia. Niillä tavataan laidenevoja, joita luonnehtivat mm. pullosara ja järviuoko. Keskukseltaan Kakossuo on varsin avoin ja vallitsevat suotyypit koostuvat karujen revojen tyypeistä. Suolla on pieniä allikoita ja pohjois- sekä lounaisreunalla on metsäsaarekkeitä ja suohon pistäviä niemiä. Luontodirektiivin luontotyypit: "keidasuot. Lintudirektiivin lintuja ovat kapustarinta, liro, kurki, metsä, palokärki ja pyy.	Seutukaavassa SL 403 -aluetta. Natura 2000 -ohjelman aluerajaus on hieman soidensuojeluohjelman rajausta suurempi. Ilmoitettu pinta-ala on Natura 2000 -kohteen rajauksen mukainen. Koko alue suojellaan luonnonsuojelulla.	1	3, 7, 12	1, 2, 3	1	223 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusohjelma ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysasetuskaava	Katso kohde 308062 Kuusjoella.
Halikko	73160a	Viurilanlahti	Halikon ja Salon kuntien rajalla sijaitseva Viurilanlahti kuuluu Natura 2000 -ohjelmassa (FI0200027) ja se on osittain yhtenäinen Vaisakon Natura 2000 -kohteen (FI0200125) kanssa. Viurilanlahti sisältyy osittain Uskelan-Halikonjokilaakson maisema-alueeseen (kohde 587126). Viurilanlahti on pitkän ja kapean Halikonlahden perukassa. Kasvillisuus on hyvin rehevää. Rehevän kasvillisuuden leimaa-antavin piirre on lauhaa kiertävät vankat järviuokokasvustot. Linnusto on monipuolinen ja alueelta on tavattu lukuisia harvinaisuuksia. Riistanuotopistearvo on korkea. Lahdet ovat lintujen tärkeitä muuton- ja sulkasadonkäsittelyaluetta ja luontoharrastuskohteita. Luontodirektiivin lintuja ovat mm. helmipöllö, kaakuri (E/St), mustakurku-uikku, kangaskiuru (Su/St), kapustarinta, kehrääjä (Su/St), ruisräikkä (V/V) ja mehiläishaukka.	Suurelta osin seutukaavan SL 404 ja 405 -aluetta. Kohde suojellaan joko luonnonsuojelu- tai vesialalla tai maankäyttöä säädelään rakennuslaillakavalla	7	7, 12	3, 11	1	628 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysasetuskaava, valtioneuvoston 3.6.1982 vahvistama valtakunnallinen lintuensuojeluohjelma	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Viurilanlahti (FI0100027). Natura 2000 -ohjelmamonisteet. Viurilanlahti (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. - http://www.ymparisto.fi/ >Lounais-Suomi
Halikko	73160b	Vaisakko	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200125), joka on osittain yhtenäinen kohteen 73160a kanssa. Se sisältyy osittain myös Uskelan-Halikonjokilaakson maisema-alueeseen (kohde 587126). Alueeseen kuuluu maisemaltaan merkittävä korkea kallio ja matalampi kukkula, lehtoa ja rantaniittyä. Lahdot ovat maamme edustavimpia lehtolajeita. Alue on monine pienpiirteisine lehtokokonaisuuksineen ja rehevine aluskasvillisuuksineen sekä linnustollisesti arvokkaine Viurilanlahden rantaniittyineen ja ruovikkoineen erittäin arvokas kokonaisuus. Vaisakon alueella tavataan valtakunnallisesti harvinaista luontotyyppejä, "Fennoskandian hemboreaalista jakouumetsää. Muita luontodirektiivin luontotyyppejä ovat laajat matalat lahdet, kasvipeitteiset silikaattikalliot, borealiset lahdet, "puustoiset suot sekä Fennoskandian hakamaat ja kaskilaitumet. Alueella kasvaa useita valtakunnallisesti uhanalaisia lajeja mm. pisarahlattelohokka ja isolmäkki. Luontodirektiivin lajeja ovat liito-orava (Su/St) ja isotorasammal (Sh/Sh).	Suojelematon Vakkurimäki toteutetaan maanalailla. Seutukaavassa suurelta osin SL 404 -aluetta.	2, 5, 10	7, 12	2, 3, 4	1	374 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysasetuskaava	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Vaisakko (FI01000125). Natura 2000 -ohjelmamonisteet.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PÄÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTIOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PÄÄTÖKSET	LÄHTEET
Halikko	73160c	Viurulanlahti, Jokiniemenlahti ja Kajanielampi	Lintuensuojeluohjelman kohde, joka on osin yhtenäisen kohteiden 73160a ja 73160b kanssa. Se sisältyy osittain myös Uskelan-Halikonjokilaakon maisema-alueeseen (kohde 587126). Viurulanlahden-Jokiniemenlahden linnusto on monipuolinen ja esim. vesilintukanta on poikkeuksellisen suuri. Lahdet ovat tärkeitä muuton- ja sulkasadonkäsittelyä kerääntymisalueita. Vesilintujen valtalajeina ovat nokkana, heinäisorsa ja silkkikuikku. Yleisiä rantalintuja ovat mm. töyhtöhyppä, taivaanvuohi ja isokuuvi. Kohde on Varsinais-Suomen paras kahlaajapaikka. Valtakunnallisesti uhanalaisista linnuista tavataan mm. pikkutikka (St/St) ja peltopyy (V/St). Kajanielampi koostuu n. 25 m korkean mäen pohjoispuolella olevasta umpeekasvavasta Kajanielammesta sekä lammen ja mäen välin jäävästä tervaleppäkorvasta. Vaatellaista lajeista esiintyy imikkää, lehtopalsamia, lehtotähimää ja punakoisoa.	Seutukaavassa osin SL 405 -aluetta.	7	5, 7, 12	2, 3, 12	2	92 ha	ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Lehtomaa, L. & T. Lunnas (1998). Halikon manneralueen luontoinventointi. 78 s. Julkaisematon moniste, Luonto- ja maisematutkimus Lehtomaa ja Halikon kunta.
Halikko	73160d	Vaisakko	Vaisakon alueella on myös luonnonsuojelualue, joka sisältyy kohteeseen 73160b ja osittain kohteisiin 73160a ja 73160c. Se sisältyy osittain myös Uskelan-Halikonjokilaakon maisema-alueeseen (kohde 587126). Luonnonsuojelualue muodostuu Halikonlahteen työntyvästä niemekkeestä ja alueen pohjoisosassa olevasta laajasta linnustollisesti arvokkaasta rantaniity- ja ruovikkoalueesta. Luonnonsuojelualueen kuvaus on melko yhtenäinen Vaisakon Natura 2000 -kohteen kuvauksen kanssa.	Seutukaavassa SL 404 -aluetta.	5, 10	1, 5, 7, 12	2, 3, 4	2	82 ha	ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Vaisakko (FI01000125). Natura 2000 -ohjelmamonistat. Vaisakko (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/> -Lounais-Suomi
Halikko	73160e	Mustametsä-Vakkurinmäki	Kohde sisältyy Vakkurinmäen osalta kohteeseen 73160a, 73160b ja 73160d ja kokonaisuudessaan Uskelan-Halikonjokilaakon maisema-alueeseen (kohde 587126). Kysessä on massiivinen, maisemallisesti arvokas jyrkänmuotoja sisältävä laaja kallioalue, jolla on historiallista merkitystä muinaisautujen ansiosta. Kallio kohoaa 66 m m.p.y. ja avokallioiset jyrkänmuodot erottuvat hyvin läheisiltä teiltä. Myös alueen sisäiset maisemat ovat edustavia. Kallioalueen jyrkenteillä on edustavaa oligotrofista pystyseinämien sammal- ja jäkälateitteitä. Itäosan jyrkenteillä on myös kalliorakojen ja rapautumaonkaloiden sammalyhteisöjä: tyviönkaloissa kasvaa valtakunnallisesti uhanalainen luutasammal. Vaisakon selänteiden lehtokasvillisuus kuvataan kohdassa 73160b.	Seutukaavassa SL 404 -aluetta niiltä osin, kuin Vakkurinmäki on päällekkäinen kohteen 73160b kanssa. Kohde kuuluu laajempaan Mustametsä-Soikvuoren kalliojoksoon.	5	7, 8, 12	1, 2, 4, 7	3	133 ha	ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä. 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Halikko	73160f	Soikvuori-Haukkamäki	Kallioalue sisältyy osittain kohteeseen 73160c. Kolmesta, lähes yhtenäisenä jatkuvasta kallioeläntäestä koostuva kallioalue, joka on maisemallisesti merkittävä. Laksiossa avuita paikoin näkääjoja mm. Halikonlahdelle. Jyrkänmuodot ovat kohtalaisen monipuoliset ja edustavat. Korkiamäen pystyjyrkenteessä on geomorfologisesti erikoinen kallioleleke, jonka alla on rakollut synnyttämä onkalo. Ala- ja keskinteillä MT-tyypin metsät ovat vallitsevia, paikoin tavataan VRT-tyypin kuivalehtolajukia sekä jyrkenteiden tyvellä kostean tuoretta lehtokasvillisuutta. Kosteimmilla rinteillä on rahkasammalien muodostamia valurakkoja. Korkiamäen pohjoispuolella on runsaasti riippusammal-rotanhäntäsammalvaltaisia sammalyhteisöjä, paikoin myös valtakunnallisesti uhanalaista ruutusammalta sekä isoriippusammalta esiintyy runsaasti. Alue on historiallisesti merkittävä Korkiamäen reunalla sijaitsevan uhrivien ansiosta.	Seutukaavassa SL 405 -aluetta niiltä osin kuin Soikvuori-Haukkamäki on yhtenäinen kohteen 73160c kanssa. Kallioalueinventoinnissa arvokkuutta 4 (arvokas kallioalue). Kohde kuuluu laajempaan Mustametsä-Soikvuoren kalliojoksoon.	5	5, 8, 12	1, 2, 4, 7	3	86 ha	ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä. 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Halikko	73162b	Somerojan lähde	Somerojan yksityinen luonnonsuojelualue käsittää suon reunaan olevan lähdealueen ja se sisältyy kohteeseen 73162a. Ympäristö on kuivaa kanervaporonjäkäläkangasta ja pallosarakorpea. Lähde on padottu ja sitä on laajennettu, lisäksi laskuojaa sekä soistunutta kangasta on ojitettu. Lähteen ympäristö on erittäin kulunut. Virtaavan veden läheisyydessä kasvavat mm. okasammal, poimulehväsammal, isonäkkinsammal, soukkalehväsammal ja lahosammal.	Seutukaavassa SU-4 487 -aluetta.	8	1, 12	2, 13	3	1 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 877/27.9.1960 ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihe-seutukaava 1	Gustafsson, E. (1988). Tarkastuskertomus 28.7.1988. 2 s. Julkaisematon moniste. Lehtomaa, L. & T. Lunnas (1998). Halikon manneralueen luontoinventointi. 78 s. Julkaisematon moniste, Luonto- ja maisematutkimus Lehtomaa ja Halikon kunta.
Halikko	73164a	Raiviston lehto	Uskelan-Halikonjokilaakon maisema-alueeseen (kohde 587126) sisältyvä yksityinen luonnonsuojelualue, joka sisältää kalliojyrkänteen ja sen alapuolella olevan pähkinälehdon. Lehto on kivikkoista kallionalustalta, johon tiheää kosteutta mäen päällä olevasta suopainanteesta. Puusto on miltei kokonaan pähkinäpensaaikkoa. Pensaskerroksesta on taikinamarjaa, lehtokasusamaa ja korpipaatsamaa. Kenttäkerros on pienen kalkkikiviesiintymän ansiosta edustava ja monipuolinen. Alueella esiintyy useita huomionarvoisia lajeja: maarianverjuuri, rantahivenjuuri, mäkimeirami ja rantalutukka (V/V). Sienilajisto on runsas ja monipuolinen: kavalakäppäsieni, pähkinätatti, harmaatorvisieni, isolmikka sekä harvinaisia haperoita.	Seutukaavassa SU-1 400 -aluetta. Kalliorinteen sammalloora on runsas ja erikoinen ja se tulisi tutkia huolellisesti. Luonnonsuojelualueelta tulisi laajentaa kattamaan koko arvokas pähkinälehto. Nyt lehto on suojeltu vain osittain.	2	1, 12	2	3	0,3 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 756/1.8.1961 ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihe-seutukaava 1	Lehtomaa, L. & T. Lunnas (1998). Halikon manneralueen luontoinventointi. 78 s. Julkaisematon moniste, Luonto- ja maisematutkimus Lehtomaa ja Halikon kunta.
Kiikala	252108	Omenajärvi	Lintuensuojelu- ja Natura 2000 -ohjelmiin (FI0200030) kuuluva merkittävä lintuvesi, jonka ympärillä on kukkuloita ja poikittaisharjajaksot. Alueen ranta- ja vesikasvillisuus on monipuolista, kasvillisuuden erikoisuuksia ovat mm. tähkä-ärviä, ristilimaska ja kepeasomankäämi. Hoikkavilla (St-) ja jokileinikki (V/-) esiintyvät alueella. Järvi on tyypiltään mesotrofinen. Alueella on reheviä, matalia ja laajoja rantaniittyjä. Omenajärvi on mainittu Suomen 5. parhaimmaksi lintuvedeksi. Vesilintuja on erittäin runsaasti, samoin kahlaajalajisto on poikkeuksellisen edustava. Lisäksi alue on lintujen muotonaikainen levähdysalue. Luontodirektiivin luontotyyppi ovat <i>Magnopotamion</i> tai <i>Hydrochariton</i> -kasvustoiset luontaisesti ravinteiset järvet ja *Fennoskandian metsälähdät. Lintudirektiivin lajeja: heinäntavi, juohisorsa, kurki, laulujuoutsen, liro, luhtahutti, mehiläishaukka, ruisräkkä (St/St) ja mustakurku-uikku. Luontodirektiivin lajeja: liito-orava (St/St) ja saukko.	Kohde kuuluu Project Mar -ohjelmaan ja on seutukaavassa SL 405 -aluetta. Alue suojellaan luonnonsuojelulla. Pinta-ala on ilmoitettu Natura 2000 -kohteen rajauksen mukaan.	7	5, 7, 12	2, 3, 9	1	230 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkon Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 3.6.1982 vahvistama valtakunnallinen lintuensuojeluohjelma ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Omenajärvi (FI0200030). Natura 2000 -ohjelmamonistat. Omenajärvi (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/> -Lounais-Suomi Rusanen, P. (1996). <i>Kiikalan Omenajärven pesimäinnustosestelys</i> 1996. 8 s. Metsähallitus, Etelärannikon puistoalue.
Kiikala	252120	Koisojannokko	Kohteeseen sisältyy harjutasanne, muutamia pieniä harjukumpuja ja n. 400 m pitkän ja runsaat 5 m ympäristöään korkeampi selänne. Alue on osittain päällekkäinen Rekiokilaakon Natura 2000 -kohteen (FI00102) kanssa. Hienosta aineksesta kerrostuneeseen muodostumaan on uurtunut 25-30 m syvä jokilaakso, poikkeileikkaukseltaan V:n muotoinen ravini. Laakson rinteet ovat jyrkät ja maisemallisesti vaikuttavat. Laakson pohjalla on pieni lampi. Kasvillisuus on MT- ja OMT -tyyppiä, puustoltaan kuusivaltaista ja monin paikoin lehtomaista. Rinteiden alaosissa on muutamia pohjajaveden tihkupintoja.	Alueen länsirajalla on pieni sorakuoppa.	11	17	1, 4	3	78 ha		Kontturi, O. & A. Lyytikäinen (1987). Varsinais-Suomen harjujuonto. 178 s. <i>Valtakunnallinen harjujuonto</i> , raportti 36. Varsinais-Suomen seutukaavaliitto, Turku.
Kiikala	252122	Palmutjärvi	Järvi sijaitsee Omenajärven läheisyydessä. Linnustollisesti ja maisemallisesti erittäin arvokas järvi.	Seutukaavassa SL 402 -aluetta.	8	12	3, 4	3	19, 5 ha	ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	<i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PÄÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PÄÄTÖKSET	LÄHTEET
Kiikala	252123	Johannislund	Kankaalla, kylän länsipuolella on <i>Dianthus arenarius-Geranium sanguineum</i> -yhdyskunta.	Seutukaavan SL-kohde 600.	11	12	2, 9	3	1,2 ha	ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalalan harjuseutukaava	<i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999), 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Kiikala	761006a	Hyppärän harjualue	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200010) sijoittuu usean kunnan alueelle. Alue on hyvin monipuolinen: harjuja, soita, lähteitä, lampia, ravineja, puroja, kallioita ja järviä. Lamensuon-Pehkusoon alueelle on ominaista suolonnon monimuotoisuus. Neva-alue on suorassa yhteydessä Lammenjärveen. Särämäki on pitkä järkenteinen kalliojako, jonka eteläosan kallioalue on keskivirinteistä. Muu osa on karua kallioita. Monimuotoisuudesta johtuen Hyppärän harjualueen linnusto on edustava. Lintudirektiivin lajeista tavataan mm. kuikka (St/St), kaakuri (Sh/Sh), harmaapätkä (Sh/Sh) ja kangaskuru (Sh/Sh). Alueella on tavattu runsaasti valtakunnallisesti uhanalaista kasvi- ja eläinlajista sekä alueellisesti uhanalaiset röhysära (V/-) ja idänneulanäkärä (H/-). Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat mm. harju muodostumien metsäiset luontotyypit, *mäntyvaltaiset puustoiset suot, boreaaliset lehdot, *keidasuot ja humuspitoiset lammet ja järvet.	Seutukaavassa SL 402, 404, 405, 406, 408, 410 ja 411 -aluetta. SU:1 400 -aluetta sekä SU-4 481 -aluetta. Lähes koko kohde on seutukaavassa merkitty suojeltavaksi pohjaviesialueeksi. Suojelu toteutetaan osin luonnonsuojelulla, vesialueilla tai metsälailla. Maa-aineksen ottoa rajoitetaan paikoin maa-aineeslailla.	1, 4, 5, 8	7, 12	1, 2, 3, 4, 5, 9, 13	1	2468 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1 ja ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalalan harjuseutukaava. Valtioneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusohjelma	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Hyppärän harjualue (FI0200010). Natura 2000 -ohjelmamonitorointi.
Kiikala	761006b	Hyppärä-Kaskistonnummi	Someron ja Kiikalalan kuntiin sijoittuva harjujensuojeluohjelman kohde, joka on suurelta osin päällekkäinen kohteen 761006a kanssa. Alue on geomorfologisesti erittäin merkittävä ja monipuolinen III Salpausselän ja pitkäisharjun yhtymäkohta laajoine delta- ym. glasifluvialmuodostumineen. Alueella on runsaasti maisemallisesti kauniita lampia ja pikkujärviä. Alueen reunalla on lähteikköjä ja pohjaveden tihkumiskohtia, joihin on muodostunut reheviä soistumia. Kasvillisuus on yleisimmitään karua. Huomattava osa metsistä on CT- ja CIT -tyyppejä. Alueen keskiosissa, etenkin korkeimmilla kumpareilla tavataan VT-tyyppejä. Alueen kasvillisuuteen kuuluu harvinaisia hietikkolajeja kuten hietanelikka (E/St), kangasrauniki (E/St), idänneulanäkärä (V/-).	Seutukaavassa SL 402, 404, 406 ja 410 -aluetta sekä SU-4 481 -aluetta.	4, 8	7, 10, 12	1, 2, 5, 9, 13	1	1589 ha	ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalalan harjuseutukaava	Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstiosa. 18 s. Julkaisematoni. Someron kaupunki. Laine, U. & J. Nurmi (1978). Hyppärän alueen kasvillisuus ja sen kulutuskestävyys. Teoksessa Arohonka, J. (toim.): <i>Kiikalalan Hyppärän harjualueen luonto ja käyttö</i> . 27-39. Valtakunnallinen harjututkimus, raportti 6. Salon Seudun luonnonsuojeluyhdistys ry.
Kiikala	761006e	Herakkaanlähde	Kohteeseen 761006a sisältyvä arvokkaaksi luokiteltu pienvesi Someron ja Kiikalalan kuntien rajalla. Kohteen koillisosassa on halkaisijaltaan noin 50 m oleva lähde, josta virtaa vähäinen puro lounaaseen. Puron varrella on lisää lähteitä, jotka lisäävät vesimäärää vähitellen. Koillisosan lähteet ovat lähinnä mesotrofisia. Herakkaanlähden lammen itäpuolella on vaikeakuinen runsasvetinen lähdehetteikkö. Lähdehetteikön ja lammen välissä on mesotrofista rimpinevaa. Alueella on myös karua rämeitä ja korpia, jotka monipuolistavat sen kasvillisuutta. Uhanalaisista suotyypeistä alueella tavataan Läl- ja MeLä ja uhanalaisista kasveista mm. röhysära (V/-).	Kohde on osa seutukaavan SL 405 -aluetta. Lammen länsipuolella on kesämökki.	8	7, 12, 15	2, 13	2	6 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Anon. (1994) <i>Someron-Kiikalalan harjuseutukaava</i> . Harjualueen maisemaekologinen perusselvitys. 33 s. Turun vesi- ja ympäristöpiiri, Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Kiikala	761006f	Lammenlähde	Someron ja Kiikalalan rajalla sijaitseva runsasvetinen lammenlähde sisältyy kohteisiin 761006a ja 761006b. Lammenlähden rannoilla sekä muutaman kymmenen metrin matkalla siitä laskevan puron varrella on reheviä lähdehetteikköjä. Lähteen kaakkoispuolella on lähteistä ruohokorpea ja mustikkakorpea. Uhanalaisista suotyypeistä tavataan MeLä, Läk ja RhK. Kasvillisuuteen kuuluvat mm. lehtotähkimö, kangaskorte, soikkokaksikko, korpinurmiikka, tesma, rassisammal ja hetekurisammal.	Seutukaavassa SL 410 -aluetta.	8	7, 10, 12	2, 13	2	2 ha	ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalalan harjuseutukaava, valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Anon. (1994) <i>Someron-Kiikalalan harjuseutukaava</i> . Harjualueen maisemaekologinen perusselvitys. 33 s. Turun vesi- ja ympäristöpiiri, Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Kiikala	761006g	Hossojänilähteet	Someron, Kiikalalan ja Nummi-Pusulan rajalla sijaitseva arvokkaaksi pienvedeksi luokiteltava Hossojänilähteet sisältyy kohteeseen 761006a. Hossojänilähteestä keskeltä karua delta-alueita saa alkunsa puro, jonka vesimäärää lisäävät purovarren lukuisat lähteensilmät ja tihkupinnat. Puro on täysin luonnontilainen, eikä lähteittenkään vesitaloutta ole häiritty. Puron alkulähde on pieni karu lähteensilmä, mutta sen alapuolella alkavat rehevät, osin lettomaiset lähdehetteiköt. Edustavaan ja monipuoliseen kasvillisuuteen kuuluvat mm. röhysära (V/-), hetesara (V/Sh), sykeröpiippo (-/Sp), harsosammal (St/St), äimäsara, tesma ja päärynäsompasammal. Uhanalaisista suotyypeistä tavataan Läl, MeLä ja Tihkup.	Seutukaavassa SL 404 -aluetta.	8	7, 12, 15	2, 12, 13	2	13 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Anon. (1994) <i>Someron-Kiikalalan harjuseutukaava</i> . Harjualueen maisemaekologinen perusselvitys. 33 s. Turun vesi- ja ympäristöpiiri, Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Kiikala	761006i	Lammensuo-Pehkusuo	Soidensuojeluohjelman kohde, joka sisältyy kohteeseen 761006a ja osittain kohteeseen 761006b. Lammensuo-Pehkusuo käsittää III Salpausselän proksiaalipuolella sijaitsevan melko aukean rahkasuon. Rahkasuolla on komea lähde, josta lähtee Kuttalälhteenoja. Ojan varrella on rahkärämettä samoin kuin suon reunaosissa. Alue sisältää laajan harju- ja suoalueeseen liittyvän Lammenjärven.	Merkittävä virkistyskohde. Seutukaavassa SL 408 -aluetta.	1	3, 7, 10, 12	1, 2, 13	2	139 ha	ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalalan harjuseutukaava, valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Anon. (1994) <i>Someron-Kiikalalan harjuseutukaava</i> . Harjualueen maisemaekologinen perusselvitys. 33 s. Turun vesi- ja ympäristöpiiri, Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Kiikala	761006j	Varesjoen Kuru	Soidensuojeluohjelman kohde, joka sisältyy kohteeseen 761006a ja osittain kohteisiin 761006b ja 761006m. Kohde käsittää erittäin hyvin luonnontilansa säilyttäneen komean purontokan. Kyseisellä kohdalla Varesjoen virtaa paikoin yli 20 m syvän notkon pohjalla. Kurun pituus on 2 km leveyden vaihdellessa 100-200 metriin. Joen vesi on puhdasta, joskin humuspitoista. Kohteeseen kuuluvat myös joen sivuhaarat uominen sekä pohjoisen harjualueen synnyttämät hetteikköiset lähdealueet. Alueella on vaihtelevia lähteistöpinjoita ja upeita korpiuuskokoita sekä katoamassa olevia suo- ja metsätyyppejä, kuten lehto-, harmaaleppä- ja lähdekorpia. Alueen linnustoon kuuluu runsaasti lehtoja ja pötkelöitä suosivia lajeja.	Kohteen pohjoispuolella sijaitsevan kalkkikiehtaan toiminnassa tulisi huomioida Varesjoen luonnontilaisuuden säilyttäminen. Seutukaavassa SL 406 -aluetta.	8	3, 7, 9, 10, 12	1, 12, 13	2	37 ha	ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalalan harjuseutukaava, valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Anon. (1994) <i>Someron-Kiikalalan harjuseutukaava</i> . Harjualueen maisemaekologinen perusselvitys. 33 s. Turun vesi- ja ympäristöpiiri, Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Kiikala	761006k	Kuttalälhde	Yksityinen luonnonsuojelualue, joka sisältyy kohteisiin 761006a, 761006b ja 761006i. Kuttalälhde on luonnontilainen ja tavallista suuriokoisempi lähde muodostuma. Lähteen lisäksi kohteeseen kuuluu monia pieniä ja usein kasvillisuuden peittämiä silmäkkeitä ja osa lähteen laskupuroa, Kuttalälhteenoja. Kuttalälhteenoja on luonnontilaisuutensa takia yksi Varsinais-Suomen arvokkaimista puroista. Pääosa alueesta on mäntyramettä ja laidat harjumännikköä. Lettolajeista tavataan mm. hetesammal, kultasammal, leton hiirensammal, leton rahkasammal ja leton tähtisammal. Harjualueen liepeillä esiintyy röhysära (V/-).	Seutukaavan SL 404 -aluetta.	8	1, 3, 7, 10, 12	1, 2, 11, 12	2	2,5 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätökset no 789 ja 790/23.10.1959 ja ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalalan harjuseutukaava, valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Anon. (1994) <i>Someron-Kiikalalan harjuseutukaava</i> . Harjualueen maisemaekologinen perusselvitys. 33 s. Turun vesi- ja ympäristöpiiri, Varsinais-Suomen liitto, Turku. Arohonka, J. ym. (1978). Kuttalälhde. Teoksessa Arohonka, J. (toim.): <i>Kiikalalan-Hyppärän harjualueen luonto ja käyttö</i> . 43-52. Valtakunnallinen harjututkimus, raportti 6. Salon Seudun luonnonsuojeluyhdistys ry.
Kiikala	761006l	Hyppärän Harjumäki	Yksityinen luonnonsuojelualue, joka sisältyy kohteisiin 761006a ja 761006b. Kohde on Varsinais-Suomen korkein kohta (140 m m.p.y.) ja se on noin 60 m läheisen Lammenjärven pintaa korkeammalla. Alue on geologisesti monipuolinen III Salpausselän ja kahden pitkäisharjun kohtaamispaikka. Alueen lakiosat edustavat luonnontilasta harjumaisemaa, alempana on luonnontilaiseksi uudistuvaa taimikkoaa. Luonnontilaisuutta vähentää alueen eteläkulmassa oleva pieni sorakuoppa.	Seutukaavan SL 404 -aluetta.	11	1, 7, 10, 12	1, 4, 12	3	22 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 1902/15.10.1970 ja ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalalan harjuseutukaava	Kontturi, O. (1978). Kiikalalan harjumaiseman tila ja suojelutarve. Teoksessa Arohonka, J. (toim.): <i>Kiikalalan-Hyppärän harjualueen luonto ja käyttö</i> . 15-26. Valtakunnallinen harjututkimus, raportti 6. Salon seudun luonnonsuojeluyhdistys Ry.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	särä	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PÄÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PÄÄTÖKSET	LÄHTEET
Kiikala	761006m	Varesjoki	Vanhjojen metsien suojeluohjelman kohde ja luonnonsuojelualue, joka sisältyy kohteisiin 761006a ja 761006b sekä osittain kohteeseen 761006j.	Seutukaavassa SL 406 -aluetta.	3	3, 7, 9, 10, 12	2	2	20 ha	valtionneuvoston 27.6.1996 tekemä periaatepäätös vanhojen metsien suojelusta ja ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalalan harjuseutukaava	
Kiikala	761006n	Särämäki (Kiikala)	Alue sisältyy osittain kohteeseen 761006a. Särämäki on pitkä ja jyrkenteinen kallioselännejakso. Kallioselänteellä on merkittäviä maisemallisia, geologisia ja biologisia arvoja. Kallioalue on ollut jalkakauden jälkeisenä aikana suurella osin vedenkoskemattomaa aluetta. Nämä supra-akvaattiset alueet ovat Lounais-Suomessa hyvin harvinaisia. Alueen eteläosassa on laattarakoilun lohkomia edustavaa jyrkänne. Kallion lakiosat ovat poronjäkäleistä männikköä, jossa eteläpäässä on kalliojaljastumilla runsaslaisia niitymäisiä kohtia. Kasvillisuutta: vuorimunkki (S/-), karvakivirotti ja mäkiterväkö. Jyrkenteiden edustalla on VRT-tyypin kuivalehtoa. Jyrkenteillä on edustavaa pystyseinämien sammalpeitettä.	Seutukaavassa SL 411 -aluetta. Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvokas kallioalue).	5	7, 8, 12	1, 2, 4	3	71 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalalan harjuseutukaava	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Kiikala	761006o	Hepokroppa	Alue sisältyy osaksi kohteeseen 761006a. III Salpausseinän reunamuodoston keskiosaan kuuluva alue käsittää suuren reunamuodostumakokonaisuuden, proksimaalireunaa jyrkkine jään kontaktirinteineen, pienen harjanteen, reunakumpuja, harjukuoppa- ja uomamaastoa sekä lohkaraisen reunaharjanteen. Kasvillisuus on pääosin VT- ja CT-tyyppiä, luoteisrinteen alaosassa MT-tyyppiä.	Alue on kolmelta sivulta soranottoalueiden rajoittama ja sen läpi menee muutama metsäautotie.	11	7	1	3	99 ha		Anon. (1994) <i>Someron-Kiikalalan harjuseulivitys. Harjualueen maisemaeekologinen perusselvitys</i> . 33 s. Turun vesi- ja ympäristöpiiri, Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Kiikala	761006p	Johannislundin järvet	Johannislundin järvet ovat osittain päällekkäiset kohteiden 761006a ja 761006b kanssa. Alue muodostaa merkittävän harju- ja vesiluonnon suojelukokonaisuuden. Järvi-alue muodostuu vajaa kymmenestä järvestä: Sakarjärvi, Musta-Kolosin, Iso-Kolosin, Pikku-Kolosin, Iso-Jouteva, Mustalammi ja Kakarlammi.	Seutukaavassa SL 409 -aluetta.	8	7, 10, 12	1, 13	3	195,5 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalalan harjuseutukaava	Anon. (1994) <i>Someron-Kiikalalan harjuseulivitys. Harjualueen maisemaeekologinen perusselvitys</i> . 33 s. Turun vesi- ja ympäristöpiiri, Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Kiikala	761006q	Huhdanoja	Sisältyy kohteeseen 761006a. Huhdanoja on Kiskonjoen vesistöön latvoilla oleva perkaamaton ja arvokas luonnonpurjo.		8	7	12, 13	3	18,5 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä,	<i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999), 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Kiikala	761007a	Rekijokilaako	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200102). Perttelin, Someron ja Kiikalalan kunnissa sijaitseva Rekijoen laaksoalue on poikkeuksellisen laaja ja maankäyttöään yhtenäinen perinnemaisemakokonaisuus. Rekijoki on uurtanut syvän ja jyrkenteisen jokilaakson. Avoimet niityt, puoliavoimet laidunrinteet, hakametsiköt ja lehtomaiset metsälaitumet ovat säilyneet hyvin etenkin Häntälä-Talvisillan alueilla. Notkoiloin on jäänyt mosaiikkimaisia vanhan metsän laikkuja. Laidunruksen myötä syntyneet perinnebiotooppi ovat pääasiassa tuoreita niittyjä. Alueella tavataan runsaasti uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja kuten vienasara (Sh/V), haaparippusammal (V/E), tulvasammal (Sh/E), ojaämäsammal (Sp/Sp), pikkuapollon (Sh/Sh) ja lehtohopeatäpliä (-/V). Lintudirektiivin lajeista tavataan mm. harmaapäätätkä (Sh/Sh), helmipöllö, pikkulepinkäinen ja varpuspöllö. Luontodirektiivin luontotyyppiä ovat mm. boreaaliset lehdot, alavat niityt niityt, kostea suurruohokasvillisuus, *Fennoskandian runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt, Fennoskandian hakamaat ja kaskilaitumet sekä Fennoskandian luonnonlaitaiset	Someron puoleinen osa on perinnebiotooppi (arvoluokkaa V). Perttelin ja Kiikalalan puoleiset osat ovat paikoitellen eri arvoluokkiin kuuluvia perinnebiotooppeja. Somerolle ja Perttelille kuuluvat alueet ovat osin SU1 402 -aluetta. Suojelun toteuttamistapoina ovat luonnonsuojelulaki, vesilaki ja sopimus maanomistajan kanssa. Ilmoitettu pinta-ala on koko Natura 2000 -kohteen pinta-ala. Aluetta käytetään ajottain puolustusvoimien toimintaan - vaikutukset voivat ulottua suojelualueelle.	9, 10	7, 11, 12	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 13	1	1209 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtionneuvoston 19.4.1979 vahvistama Varsinais-Suomen vahvistama seutukaava 1	Rekijokilaako (2000), Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi Lehtomaa, L. (2000). Varsinais-Suomen perinnemaisemat. <i>Alueelliset ympäristöjulkaisut</i> 160. 429 s.
Kisko	259291	Raadedssuo	Soidensuojelu- ja Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200013). Raadedssuo on monipuolinen keidas, jossa etenkin Häräntähti-Talvisillan alueilla. Notkoiloin on jäänyt mosaiikkimaisia vanhan metsän laikkuja. Laidunruksen myötä syntyneet perinnebiotooppi ovat pääasiassa tuoreita niittyjä. Alueella tavataan runsaasti uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja kuten vienasara (Sh/V), haaparippusammal (V/E), tulvasammal (Sh/E), ojaämäsammal (Sp/Sp), pikkuapollon (Sh/Sh) ja lehtohopeatäpliä (-/V). Lintudirektiivin lajeista tavataan mm. harmaapäätätkä (Sh/Sh), helmipöllö, pikkulepinkäinen ja varpuspöllö. Luontodirektiivin luontotyyppiä ovat mm. boreaaliset lehdot, alavat niityt niityt, kostea suurruohokasvillisuus, *Fennoskandian runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt, Fennoskandian hakamaat ja kaskilaitumet sekä Fennoskandian luonnonlaitaiset	Seutukaavassa SL 406 -aluetta. Alue tullaan suojelemaan luonnonsuojelulla. Natura 2000 -ohjelman rajaus on hieman soidensuojeluohjelman rajausta suurempi. Kohteen pinta-ala on ilmoitettu Natura 2000 -kohteen pinta-alan mukaan.	1	3, 7, 12	1, 3, 5	1	226 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtionneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusohjelma	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Raadedssuo (FI0200013). Natura 2000 -ohjelmamonitoriitit. Raadedssuo (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi
Kisko	259292	Pyysuo	Soidensuojelu- ja Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200012), joka sijaitsee Kiskon ja Perniön rajalla. Pyysuo on sokkeloinen keidas, jonka länsireunalla on pieni Kytömäenjärvi. Alue muodostaa arvokkaan ja lähes luonnonlaitaisen säilyneen kosteikkokokonaisuuden. Pyysuo on karu keidas. Suon hyvin säilyneissä laidenoissa ja -korvissa tavataan mm. pullosaraa, raatetta, vehkaa ja paatsamaa. Niin ikään kohosille tyypillinen reunaluisu on suon itäiläällä poikkeuksellisen selvä nähtävissä. Suon laitoja on jonkin verran ojitettu. Suon keskiosassa on metsäsaarekkeitä, jotka lisäävät suon monipuolisuutta. Umpeutua, alle 10 ha suuruinen Kytömäenjärvi on pieni lintujärvi. Järven laajat rantanevat yhdessä Korpi- ja Kytömäenjärven kanssa täydentävät Pyysuon suotyypinvalikoimaa. Alueella on runsas pesimälinnusto. Lintudirektiivin linnuista tavataan mm. harmaapäätätkä (Sh/Sh), kurki, laulujoutsen, liro ja mustakurkku-uikku. Järven rantanevoilla tavataan runsaasti kalalajeja. Luontodirektiivin luontotyyppiä ovat *keidassuot ja *Fennoskandian metsälähdet.	Kiskon osa-alue on seutukaavassa SL 402 -aluetta ja Perniön osa-alue SL 412 -aluetta. Alue tullaan suojelemaan luonnonsuojelulla. Natura 2000 -ohjelman rajaus on hieman soidensuojeluohjelman rajauksista suurempi. Kohteen pinta-ala on ilmoitettu Natura 2000 -kohteen pinta-alan mukainen.	1	3, 7, 12	1, 2, 3	1	192 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtionneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusohjelma ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennyseutukaava	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Pyysuo (FI0200012). Natura 2000 -ohjelmamonitoriitit. Pyysuo (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi
Kisko	259294	Koskossuo	Soidensuojelu- ja Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200005). Koskossuo edustaa maastamme nopeasti katoamassa olevia Saaristo-Suomen puustoisia keidassoita ja se on siten tieteellisesti erittäin arvokas. Suon arvoa korostaa sen luonnonlaitaisuus. Siellä ei ole ainuttakaan oja, joten laidenevat ja -korvet ovat hyvin edustettuina. Suon kasvisto ja eläimistö ovat hyvin tyypillisiä suojelusta ja siellä pesii mm. kurki. Luontodirektiivin luontotyyppi on *keidassuot ja lintudirektiivin lintu kurki.	Seutukaavassa SL 405 -aluetta. Alue suojellaan luonnonsuojelulla. Natura 2000 -kohteen rajaus on hieman soidensuojeluohjelman kohdetta suurempi. Pinta-ala on ilmoitettu Natura 2000 -kohteen pinta-alan mukaan.	1	3, 7, 12	1, 2, 12	1	41 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtionneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusohjelma ja valtionneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Koskossuo (FI0200005). Natura 2000 -ohjelmamonitoriitit. Koskossuo (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi
Kisko	259297	Isoniemi	Isoniemi on Natura 2000 -ohjelman (FI0200165) ja vanhojen metsien suojeluohjelman kohde. Lehto ja lehtomainen kohde, joka rajautuu järveen, kalliolla mökkeihin sekä peltoihin. Kasvillisuus on rehevää ja alueella on liito-oravan VU revireitä. Alueella on pieni nora ja pieniä haapametsiköitä sekä metsälehmuskia	Vanhjojen metsien suojelualue, jonka suojelu toteutetaan luonnonsuojelulla.	5	7, 9	2	3	20 ha	valtionneuvoston 27.6.1996 tekemä periaatepäätös vanhojen metsien suojelusta, Valtioneuvoston 8.5.2002 tekemä päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen täydentämisestä	Luonnon-Suomen ympäristökeskus (2006)

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAÄTÖKSET	LÄHTEET
Kisko	259299	Mikkohoiman lehmuslehto	Lehtojensuojeluohjelman kohde, joka sijaitsee Iso-Kiskojärven itäreunalla. Mäksillä lehtosareilla kasvavat Varsinais-Suomen edustavimmat kuuluvat lehmuslehdot. Vanhat kookkaat lehmukset ovat valtaosin saaren keskiosassa sekä kahden mäen alarinteillä, kalliojyrkänteiden alla ja laaksoissa sijaitsevissa hiekkapohjaisissa lehdossa. Saaren muu puusto on pääasiassa ikkuisikkoa sekä suuria kolohaapoja. Kasvillisuus on suurelta osin PuVIT-tyyppiä, lisänä on pienialainen kostea lehto. Tyyppilajien ohella vaatelaita kasvilajeja ovat näsiä, mustakonnanmarja ja kirkiruoho. Sammallajisto on monipuolinen ja vaatelias. Alueen elämistöön kuuluu mm. liito-orava (St/St).	Seutukaavassa SL 410 -aluetta.	2	4, 12	2, 3	2	8 ha	valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakunnallisesta lehtojensuojeluohjelmasta ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Komiteamietintö (1988) Lehtojensuojeluyöryhmän mietintö. Komiteamietintö 1988:16. 279 s.
Kisko	259300	Laptaalinnummi	Maisemallisesti merkittävä harjujensuojeluohjelman kohde, joka sijaitsee Kiskon ja Pohjan kuntien rajalla. Epäyhenteiseen harjujoksoon kuuluva alue käsittää suurehkon kallioerälaakson reunalle kerrostuneen epäsymmetrisen ja terassimaisen harjujokso- ja laajentuman, joka on deltamainen alueen eteläosassa. Eteläpuolella on muutama matalahko sulamisvesiuoma, tasanteen reunalla on paikoin rantavalleja. Kasvillisuus on VT- ja CT -tyypin metsää.	Seutukaavassa osin SL 407 -aluetta. Pieni hiekkakuoppa, sähkölinja ja ajoneuvopolkua vähentävät alueen luonnontilaisuutta. Ilmoitettu pinta-ala on koko harjujensuojeluohjelman kohteen pinta-ala. Kisko osuus kohteesta on 72 ha.	11	10, 12	1, 4	2	100 ha	valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2 ja valtioneuvoston 3.5.1994 vahvistama valtakunnallinen harjujensuojeluohjelma	Kontturi, O. & A. Lyytikäinen (1987). Varsinais-Suomen harjujokso. 178 s. <i>Valtakunnallinen harjujokso</i> , raportti 36. Varsinais-Suomen seutukaavaliitto, Turku.
Kisko	259307	Vaihemäki	Kyseessä on Raadessuon (kohde 259291) länsireunan rajautuva pitkä kallioalue. Maisemallisesti merkittävä Vaihemäki muodostuu erillisistä selänteistä ja korpinokelmista. Kallioita avautuu erinomaisia näköaloja länsipuolelle ja Raadessuolle. Laajat lakiselänteiden silokalliomuodot ja länsireunan osin massiiviset jyrkäntemuodot ovat melko edustavia. Lakiosissa on karuja männiköitä, joissa on oligotrofista kalliointyytä. Silokallioilla lounaisrinteellä kasvaa pikkuerväkköä. Jyrkänteillä on oligo-mesotrofista sammalvaltaista kasvillisuutta, mm. kalliorakojen ja -onkaloiden sammalkasvustoja sekä kutrisammalten luonnehtimaa keskivänteistä sammalpeitettä. Kutrisammalten ohella hieman harvinaisempaan jyrkänrelajistoon kuuluu thikuterasammal.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvakas kallioalue).	5	8	1, 4	3	91 ha	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.	
Kisko	259309	Kuunimäki	Kohde on pieni, pyöreä ja maisemallisesti merkittävä graniittiselänne, joka kohoaa itäreunaan jyrkänteisenä. Lakiosista avautuu varsin edustavia näköaloja. Lakiosistaan alue on kohtalaisen kumpuilevaa, kalliomäntiköiden ja pienten räme- ja korpinokelmien luonnehtimaa kalliomaastoa. Tavanomaisten kangasmetsien ohella itäreunan jyrkänteiden alla on edustavaa, kosteahkoa oligotrofista sammalpeitettä. Alueenmäillä on reheviä kalliohyliä, kalliorakojen sammalkasvustoja sekä paikoin mesotrofista kutrisammalten luonnehtimaa sammalseinämää, jonka lajisto sisältää mm. ketopartasammalta ja tummauunasammalta.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvakas kallioalue).	5	8	1, 4	3	21 ha	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.	
Kisko	259311	Pirunkaapinmäki	Pieni peltoaukeiden ympäröimä kalliomäki, jolla on maisemallista merkitystä. Laelta avautuu edustava näköala länsipuolen peltoaukealle. Lounaisjyrkäne on runsaan mesotrofisen kalliokasvillisuuden luonnehtimaa, etenkin kutrisammal- kallioalimikkosammalkasvustot ovat runsaita. Kaikkein ravinteisimmilla eutrofisilla seinämäpinnoina on vaatelaiden sammallajistojen kasvillisuutta. Kalliokolossa on saniaisten ja tummauunasammalten dominovia kasmytytyhteisöjä. Jyrkänteiden yläpuolella on avokalliopinnolla keto- ja liitytäkkuja, alarinteillä lehtomaisissa kohdissa kasvaa paikoin lehtosinjuurta ja niittoleikkää.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvakas kallioalue).	5	8	1, 4	3	10 ha	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.	
Kisko	259316	Hirsisuo	Hyvin säilynyt linnustollisesti merkittävä suo.	Seutukaavassa SL 408 -aluetta.	1	12	1, 3	3	28,5 ha	valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2	<i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Kisko	259317	Kavastonjärvi	Kavastonjärvi on runsasravinteinen kosteikko viljelymaisemassa. Järvi on linnustollisesti merkittävä sisältäen monille vesilinnuille, kalajaalle, rantakanolille ja varpuslinnulle sopivaa elinympäristöä. Järven pesimälinnustosta ei ole käytettävissä tuoreita tietoja. 1970-1980 -luvulla järvellä on pesinyt pikkulokki- ja nauruokkyhdyskunta sekä härkälintu. Kavastonjärven yksittäisiä kasvieräkoisuuksia ovat neivaimarre ja hetekäli. Kohde on Ulmuksenjoen laaksoon liittyvänä maisemallisesti merkittävä alue.	Seutukaavassa SL 413 -aluetta. Nykyinen pesimälinnusto tulisi selvittää, jolloin järven linnustollista arvoa voisi verrata muihin vastaaviin lintuvesiin Etelä-Suomessa.	7	12	2, 3, 4, 13	3	24 ha	ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	<i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku. Ylitalo, M. (1998). Kiskon rantayleiskaavan luontoseelvitys. 15 s. Julkaisematon moniste. Kiskon kunta.
Kisko	259360	Orijärven kaivos	Orijärveltä 1757 löydetty malmiesiintymä on Suomen ensimmäinen huomattava kuparimalmiesiintymä, josta malmia louhittiin kaikkiaan yli miljoona tonnia n. 200 vuoden aikana. Veden täyttämän malmilouhoksen liepeillä olevissa jätevikiväkeissä on vielä runsaasti kisuipitoisia kiviä ja lohkeita. Kaivoksen malmimineraaleista mainittakoon sinkkiväke, kuparikiisu, lyijyhohde, magneettikiisu, kulta ja hopea.	Seutukaavassa SU-2 442 -aluetta. Kaivos on geologisesti merkittävä opetuskohde. Sillä on myös kulttuurihistoriallista arvoa ruukkimiljöönä.	11	17	1, 4, 10	3	2 ha	Gluckert, G. & J. Tittonen (1999). <i>Graniittikallioita rakasuolle. Geologisesti merkittävät kallio- ja maaperäkohteet Varsinais-Suomessa</i> . 106 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.	
Kisko	501282	Isoholma-Aijämäki	Kiskon, Muurlan ja Perniön kuntiin ulottuva, suo- ja metsämaastossa sijaitseva jyrkkärinteinen kallioselännejako, jolla on hyvin merkittäviä maisemallisia arvoja. Länsijyrkänteet erottuvat puuston lomasta kauaksi ympäristöön. Alue on geomorfologisesti hyvin edustava länsijärvien jyrkäntemuotujen osalta, etenkin Aijämäken länsireunalla on kohtalaisen massiivinen, rakkolin lohkomaa ja hieman ylikalteva graniittiseinämä tyvisen louhikkoineen. Oligotrofinen kangasmetsäkasvillisuus ja jyrkänkasvillisuus on valitsevaa. Notkelmissa on korpi- ja rämesoistumia. Jyrkänteillä on runsaita sormipaisukarve-kallioisokarve- ja kallioalimikkosammal-kivuturkisammalkasvustoja.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvakas kallioalue). Osa Aijämäestä ulottuu Kiskon kunnan alueelle. Ilmoitettu pinta-ala on koko kohteen pinta-ala.	5	8	1, 4	3	42 ha	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.	
Kisko	259289a	Lemulanrinne	Kiskon ja Suomusjärven rajalla sijaitseva Lemulanrinne kuuluu Natura 2000 -ohjelmaan (FI0200048). Se muodostuu maisemallisesti hyvin merkittävästä ja kasvillisuudeltaan edustavasta Aromäki-Viiranmäki-Suorikonhaan kallioalueesta ja siihen liittyvästä Viiranmäen vuorjälkelehdosta (useita uhanalaisia kasvilajeja) sekä Lemulanrinteen rinteeltä. Aromäki-Suorikonhaan kallioalue on pääasiassa amfiboliittia. Ravinteisimmilla avokalliopinnoina on runsaslajisia kalliointyyttä ja kotoja Viiranmäen länsireunalla on vaatelaidan sammallajiston luonnehtimia loivia avokalliopintoja. Alueella on myös kuivaa ja tuoreempaa lehtoa. Viiranmäen pääkivilaji on amfiboliitti, mikä heijastuu kasvillisuuden rehevytyenä. Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat kasvipitteiset silikaattikalliot, borealiset lehdot ja hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet. Lintudirektiivin linnuista alueella tavataan mm. harmaapäätäkkää (Sh/Sh), helmipöllöä ja kangaskiurua (St/St).	Kallioalueinventoinnissa Aromäki-Suorikonhaka kuuluu arvoluokkaan 2 (erittäin arvakas kallioalue) ja Viiranmäki arvoluokkaan 4 (arvakas kallioalue). Lehdot sekä osa Viiranmäen kallioalueesta suojellaan luonnonsuojelutalilla. Lemikjärvi toteutetaan vesitalilla. Muussa osassa kohdetta maa-aineksen ottoa rajoitetaan maa-ainesalilla.	2, 5	7, 8	1, 2, 4, 9	1	79 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakunnallisesta lehtojensuojeluohjelmasta	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki. Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Lemulanrinne (FI0200048). Natura 2000 -ohjelmanomist.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAÄTÖKSET	LÄHTEET
Kisko	259289b	Viiranmäen lehto	Lehtojensuojeluohjelman kohde, joka sisältyy kohteeseen 259289a. Viiranmäen luonnonsojeluohjelmassa on laajennettu alaa länsi- ja itäpuolelta arvokas lehtokokonaisuus. Alueen valttapu on kuusi. Lisäksi puustoon kuuluu erittäin edustava, kymmenien vuorijalavien esiintymä sekä jonkin verran lehmuksia ja saarnia. Kasvillisuus on osin PuVIT-tyyppiä ja osin kosteaa, lähteistään saniastyypin lehtoa. Lajistoa: hirvenkello (V/St), lehtonoidanlukko (E/V), pesäjuuri (Sh-) ja mätäshelmikki (V/-). Sammallaisto on erittäin runsas.	Jalopuustoa voidaan elvyttää poistamalla varovasti kuusia.	2	4, 7	2, 9	2	5,5 ha	valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakunnallisesta lehtojensuojeluohjelmasta	Komiteamietintö (1988) Lehtojensuojeluyöryhmän mietintö. Komiteamietintö 1988:16. 279 s.
Kisko	259290a	Kiskonjoen latvavedet	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200120), joka ulottuu Kiskon, Suomensjärven, Pohjan ja Karjatohjan kuntien alueelle. Kiskonjoen latvavesistöalueella on paljon varsin luonnontilaisina säilyneitä vesistöjen osia sekä pienvesisiä. Käkelänjoen rannoilla elää valtakunnallisesti uhanalainen sauikko (St). Mullaston Lohioja on Varsinais-Suomen parhaita luonnonvaraisen lamman lisäksi niemiä. Pienissä rakentamattomissa lammissa pesii säännöllisesti kaakuri (Sh/Sh). Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat humuspitoiset lammet ja järvet, hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet, Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit, vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa on <i>Ranunculus fluitans</i> ja <i>Callitriche-Batrachium</i> -kasvillisuutta, vaihettumissuot ja rantasuot sekä "mäntyvaltaiset puustoiset suot. Luontodirektiivin lajeista tavataan sauukkoa (St) ja lintudirektiivin linnuista kaakuria (Sh/Sh).	Seutukaavassa SL 408 ja 409 -aluetta Mustalampien ja Sikojärven osalta. Alueet toteutetaan luonnonsuojelulla, vesillä, koskiensuojelulla, rakennuslailla ja metsälailla. Ilmoitettu pinta-ala on koko kohteen pinta-ala.	8, 9	7, 12	3, 9, 12, 13	1	56 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Kiskonjoen latvavedet (FI0200120). Natura 2000 -ohjelmanomisteet.
Kisko	259290b	Aijälampi	Aijälampi sisältyy kohteeseen Kiskonjoen latvavedet (FI0200120). Lampi on oligotrofinen kirkasvesinen havumetsän ympäröimä metsälampi. Lammen lämpötila on kuumien koiikkokko. Rantaa reunustaa kapea rakkasammalpallo. Vesikasvillisuus on niukkaa. Rannan rakkasammalpalloella esiintyy variksenmarjaa, karpaloo ja suokukka.		8	7, 15	13	3	3,9 ha		Ikonen, I. & T. Kirkkala (1994). Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienviedet Varsinais-Suomessa ja Etelä-Satakunnassa. Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja 593.109 s.
Kisko	259293a	Kiskonjoen vesistö	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200083), joka ulottuu Kiskon, Pernön, Särkisalon ja Tammisaaren kuntien alueelle. Kiskonjoen vesistöä on esitetty erityisesti suoletavaksi vesistöalueeksi. Kosken voimalatoksen alapuolella Kiskonjoki laajenee ruohikkokoskeksi linnustoltaan arvokkaaksi Saarenjärveksi ja laskee alas Latokartanon koskessa koskessa. Joen suisto on rehevä. Kiskonjoen vesistö on monin paikoin säilynyt suhteellisen hyvin luonnontilaisena. Se on eteläisen Suomen arvokkaimpia jokivesistöjä. Kiskonjoessa ja sen vesistöalueilla tavataan valtakunnallisesti uhanalaisia merilämpöä (E) ja viimpää (St). Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat jokisuot, "Itämeren borealiset rantaniityt, <i>Magnopotamion</i> tai <i>Hydrocharition</i> -kasvustoiset luontaisesti ravinteiset järvet, Fennoskandian luontaisesti jokireitit ja borealiset lehdot. Luontodirektiivin lajeista tavataan valtakunnallisesti uhanalaisia vuolejokisimpukkaa (Sh). Lintudirektiivin lajeista tavataan mm. harmaapäätikka (Sh/Sh), kalatira, kuningaskalastaja, kurki ja laulujuonen.	Kohde on seutukaavan SL 401 -aluetta Pernön Saarenjärven ja Vähäjärven osalta. Laukanläniden eteläosa on seutukaavassa SL 406 ja SU:1 410 -aluetta. Latokartanon koski on SU-kohde 603. Alue suojellaan luonnonsuojelulla tai vesialueella ja osa alueesta toteutetaan sopimuksella namonistajan kanssa.	7, 9	7, 12	3, 9, 13	1	309 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2 ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihe-seutukaava 1	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Kiskonjoen vesistö (FI0200083). Natura 2000 -ohjelmanomisteet.
Kisko	259295a	Pohjan-Kiskon järviolue	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0100029). Suurimaksi osaksi Tammisaaren ja Pohjan kuntien alueelle sijoittuva kohde edustaa Etelä-Suomen olosuhteissa harvinaista karulla vedenjakajasuurella olevaa lampi- ja järvioluekokonaisuutta. Kohtaan lukuisat pienet järvet edustavat pääasiassa karuja järviyöppejä. Alueeseen sisältyy myös pari laajempaa umpeenkasvun myötä syntyneitä suoletta sekä pieniä lehtoalueita. Järvet vaihtelevat pienistä ruskeavetisistä lammissa keskikokoisiin ja kirkasvetisiin järviin. Pikkujärvet ovat pääasiassa nuottaruoho- ja ulpukatyyppin vesistöjen joiden kasvillisuus on niukkaa ja vähälajista. Koko alue on luonteeltaan erämainen, lähes luonnontilaisena säilynyt kokonaisuus, jolla on merkitystä myös monille harvinaisille tai uhanalaisille lajeille. Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat <i>Magnopotamion</i> tai <i>Hydrocharition</i> -kasvustoiset luontaisesti ravinteiset järvet, humuspitoiset lammet ja järvet, vaihettumissuot ja rantasuot, borealiset luonnonmetsät sekä puustoiset suot. Lintudirektiivin lintuja: kaakuri (Sh/Sh), kuikka (St/Sh), laulujuonen, pyy, huuhkaja ja varpuspöytä.	Maa-alueet suojellaan pääosin luonnonsuojelulla ja Vesialueet ovat erityissuojelua vaativien vesistöjen luettelossa ja niiden osalta toteutuskeinona on vesialueen mukainen lupajärjestelmä. Ilmoitettu pinta-ala on koko Natura 2000 -kohteen pinta-ala. Kiskon kunnan osuus on 43 ha. Pohjan järviolue on yksi ympäristöministeriön vesistöjen erityissuojeluyöryhmän osoittamista erityissuojelua vaativista vesistöistä.	8	7	2, 3, 13	1	1038 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Pohjan-Kiskon järviolue (2000). Uudenmaan ympäristökeskus 17.7.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi
Kisko	259295b	Foundlammi	Kaksiosainen vanhojen metsien suojeluohjelman kohde, jonka pohjoinen osa kuuluu Kiskon kuntaan ja kohteeseen 259295a.	Ilmoitettu pinta-ala on koko kohteen pinta-ala. Kiskon kunnan osuus on 30 ha.	3	7, 9	2	2	126 ha	valtioneuvoston 27.6.1996 tekemä periaatepäätös vanhojen metsien suojelusta	
Kisko	259295c	Kiskon-Pohjan järviolue	Rantojensuojeluohjelman kohde, jonka pohjoisosat ulottuvat Kiskon kunnan alueelle. Kiskon-Pohjan järviolue sisältyy suurelta osin kohteisiin 259295a ja 259295b. Kohde on osa n. 120 järven ja lammen kokonaisuutta, joka sijaitsee asumattomalla vedenjakaja-alueella. Alueen metsät ovat tehokkaan metsätalouden piirissä, mutta paikoin, varsinkin suurempien järvien ranta-alueilla on vielä erämainen luonne. Järvet edustavat karuja järviyöppejä vaihdellen pienistä ruskeavetisistä lammissa keskikokoisiin ja kirkasvetisiin järviin. Useat III Salpausleikään liittyvät järvet ovat kirkasvetisiä ja veden laadultaan erinomaisia. Vesikasvillisuus on niukkaa ja vähälajista. Kasvillisuus on edustavaa karujen vesien lajistoa. Rantojen kasvillisuus on monipuolisempaa. Foundlammen - Iso-Myllylammen alue on luonnontilaisia aamialuetta, jossa pienvesi- ja metsäluonto on parhaimmillaan. Alueen eläimistöön kuuluu uhanalaisia lajeja, kuten kuikka (St/St) ja kaakuri (Sh/Sh).	Ruoppausten ja ojituksen yhteydessä uuden pienten lampien hydrologia on häiriintynyt ja niiden pinta on laskenut. Lisäksi virkistyskäytöstä on aiheutunut paikallisia kulumishaittoja. Ilmoitettu pinta-ala on rantojensuojeluohjelman kohteen kokonaista pinta-ala. Kiskon kunnan osuus on 5,2 ha.	8	7, 9, 14	2, 3, 9, 13	2	106 ha	valtioneuvoston periaatepäätös valtakunnallisesta rantojensuojeluohjelmasta 20.12.1990	Heikkilä, T. & I. Heikkinen. Rantojensuojeluohjelman alueet. 141 s. Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto; selvitys 97/1991.
Kisko	259296a	Korkeaniemenkallio	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200050). Korkeaniemenkallio on monipuolinen ja vaihtelevia kallioiden, lehtojen ja vesistöjen luontotyyppejä sisältävä alue. Itse Korkeaniemenkallion muodostaa Orjärven itärannalla sijaitseva kallioniemi. Kallion alarinteillä ja notkelmissa on tuoretta pähkinälehtoa. Määrjärven rannalla sijaitseva Malmberg on sekä geologisesti että biologisesti arvokas, alarinteettään lehtoinen kalliolu. Malmbergin kasvillisuus on monipuolista ja siellä tavataan lukuisia uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja. Määrjärven kalkkivalkuttainen lehto sijaitsee Määrjärven luoteisosassa olevalla mäkelällä kannaksella. OmaT-tyypin lehdossa tavataan mm. pähkinäpensasta, näsiää, valkolehdokkia, lehto-orvokkia ja keltavuokkoa. Korkeaniemenkallion alueeseen sisältyy lisäksi useita lähes luonnontilaisia lampia. Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat <i>Magnopotamion</i> tai <i>Hydrocharition</i> -kasvustoiset luontaisesti ravinteiset järvet, kasvipetteiset silikaattikalliot, "borealiset luonnonmetsät, borealiset lehdot, Fennoskandian hakamaat ja kaskilaitumet sekä "puustoiset suot. Lintudirektiivin linnuista tavataan m	Seutukaavan SL 409 -aluetta osittain Pitkälammien, Etu- ja Taka-Hauklammien, Pyytammien, Perälammien ja Kolmiharaisen osalta. Korkeaniemenkallio on osittain seutukaavan SU:4 482 -aluetta. Alue suojellaan luonnonsuojelulla ja rakennuslailla/kaavalla. Korkeaniemenkallio kuuluu kalliointo-inventoinnissa arvoluokkaan 2 (erittäin arvokas kalliolu) ja Malmberg arvoluokkaan 4 (arvokas kalliolu).	2, 5	7, 8, 12	1, 2, 4, 5, 9	1	116 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2 ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihe-seutukaava 1 ja valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakunnallisesta lehtojensuojeluohjelmasta	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioluuet Turun ja Porin läänissä. 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyöryhmä, Helsinki.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAÄTÖKSET	LÄHTEET
Kisko	259296b	Korkianiemienkallion lehto	Lehtojensuojeluohjelman kohde, joka sisältyy kohteeseen 259296a. Orjäärven jäpuolella sijaitsevan mäkeen kannaksen kalkkivaikutteisilla rinteillä ja laaksoissa on erittäin rehevä ja runsaasti jalaja lehtipuita kasvava lehtokokonaisuus. Alantariteillä ja notkelmissa on HeOT-tyyppin lehtoa. Muut osat ovat melko vanhaa kuusivaltaista lehtoa, jossa kasvaa pähkinäpensasta, vaaherataa ja vuorijalavaa. Kohteen muita vaateliaita lajeja ovat näsiä, lehtopalsami, lehtoneidonvaippa ja soikkokaksikko. Rinteillä on myös PuVIT-tyyppin kasvillisuutta. Sammallaisto on runsas ja monipuolinen.	Seutukaavassa osin SU-4 482 -aluetta.	2	4, 7, 12	2	2	29 ha	valtionneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuotukaava 1 ja valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakunnallisesta lehtojensuojeluohjelmasta	Komiteamietintö (1988) Lehtojensuojeluyöryhmän mietintö. <i>Komiteamietintö</i> 1988:16. 279 s. Korkeaniemen kallio (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi
Kisko	259296c	Määrjärven lehto	Lehtojensuojeluohjelman kohde, joka sisältyy suurelta osin kohteeseen 259296a. Määrjärven kalkkivaikutteinen lehto sijaitsee Määrjärven luoteisosassa olevalla mäkelisellä kannaksella. Alue on osaksi OMaT-tyyppiä ja osaksi OMaT- sekä PuVIT-tyyppin lehtoa, jossa puustossa on mm. pähkinäpensasta ja yksittäisiä lehmuksia. Alueen kaakkosnurkassa on vahvarakenteista haavikkoja, jonka aluskasvillisuuteen kuuluvat mm. pähkinäpensasta, kuusama, näsiä, koiranheisi, valkolehdokki ja lehto-orvokki. Alueen koillisosassa on rehevä valumajuotti, jonka alkupäässä kasvaa harmaaleppää, koivuja, metsälehmuksia ja vähän pähkinäpensaita. Aluskasvillisuuden joukossa tavataan paikoin runsaasti soikkokaksikkoo ja lehtosinjuurta. Rinteessä lähellä järven rantaa kasvavat runsaina lehtosinjuri, lehtoneidonvaippa ja mustakannanmarja. Alueen keskellä on luhtatyypinen soistuma, jossa kasvaa useita saralajeja.		2	4, 7	2	2	4,5 ha	valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakunnallisesta lehtojensuojeluohjelmasta	Korkeaniemen kallio (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi
Kisko	259310a	Valkjärvennummi	Natura 2000 -kohde Kiskonjoen latavavedet (kohde 259290) kulkee Valkjärvennummen läpi, joka on murausyörykkeen reunalla sijaitseva maisemallisesti merkittävä ja laaja kallioalue. Kohteen merkittävimmät arvot ovat alueen länsiosissa. Kurkelanjärven kaakkospään rantajyrkänteet ovat komeita ja erottuvat puuston seasta kauaksi järven toiselle puolelle. Alueen länsireunan murosrajoja ilmentävät jyrkänne muodostumat ovat massiivisia ja edustavia. Tavallisten kangasmetsien ohella esiintyy räme- ja korpiuotumia sekä jyrkänteiden aluslehtoja. Kurkelanjärven kaakkospään rantajyrkanteilla on amfibioliittipohjan ansiosta myös mesotrofista sammallaistoa melko paljon, kuitrisammalkasvustoja sekä uurnasammalvaltaisia kalliorakojen sammalyhteisöjä on runsaasti. Seinämän koloissa kasvaa myös ruoholaukkua.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 3 (hyvin arvokas kallioalue).	5	8	1, 4	3	242 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemasuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Kuusjoki	308062	Kakossuo	Pieni Kakossuon itäosan lahdelma ulottuu Kuusjoen kuntaan. Kakossuo on soidensuojelu- ja Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200088). Kyseessä on savikkoalueella sijaitseva keidasuo, jolla on helkosti maatunutta rahkaturvetta n. 3 m syvyvyydele. Suon laiteet ovat osaksi ojitettuja, osaksi luonnontilaisia. Niillä tavataan laidanevoja, joita luonnehtivat mm. pullosara ja järviuoko. Keskustaltaan Kakossuo on varsin avoin ja vallitsevat suotyypit koostuvat karujen nevojen tyypeistä. Suolla on pieniä alikoita ja pohjois- sekä lounaisreunalla on metsäsaarekkeitä ja suohon pistäviä niemekkeitä. Luontodirektiivin luontotyypit: *keidassuot. Lintudirektiivin lintuja ovat kapustarinta, liro, kurki, metso, palokärki ja pyy.	Seutukaavassa SL 403 -aluetta. Natura 2000 -ohjelman aluerajaus on hieman soidensuojeluohjelman rajauستا suurempi. Ilmoitettu pinta-ala on luontotyypin rajoituksen mukainen. Koko alue suojellaan luonnonsuojelulla.	1	3, 7, 12	1, 2, 3	1	223 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusohjelma ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysuotukaava	Kakossuo (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Kakossuo (FI0200088). Natura 2000 -ohjelmamietintö. Valta, M. (1998). Kuusjoen kunnan luontoselvitys. 28 s. Julkaisematon moniste. Tmi Luontosäde.
Kuusjoki	308063	Helvetinkorpi	Helvetinkorpi on kahdesta osa-alueesta koostuva, vanhojen metsien suojelu- ja Natura ohjelman kohde (FI0200171). Helvetinkorpi on kostea, yhtenäistä kuusimetsäkorpea, jossa on varttuneita kuusia sekä runsaasti maapuita ja mäntykaloja. Sammallaite on täysin kehittyntä, paksua ja kostepohjaista. Lounaisosa on liito-oravan (St/St) vakiintunutta asuinlaeta. Alueella on myös kanahaikan ja käpytikän pesät. Linnustoon kuuluu edellä mainittujen lisäksi mm. pyy, hippiäinen, närhi, puukipijä ja punarinta. Kasvillisuuden tyyppilajeja ovat metsälvejuuri, metsämarre, nuokkatalvikki, valkovuokko ja kienkaali. Rehevillä kallionluskusikoilla esiintyy sinivuokko, sudenmarjaa ja sormisaraa. Käpäläisto on edustava, kaatuneissa kuusenrungoissa elää uhanalainen rusokääpi. Lisäksi alueella esiintyy harvinaisen sienilaji, sivrussokas.	Monin paikoin esiintyy metsäläin (1093/96 10\$) tarkoittamaa saniaiskorpea.	3	7, 9	2, 3	2	21 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 27.6.1996 tekemä periaatepäätös vanhojen metsien suojelusta	Valta, M. (1998). Kuusjoen kunnan luontoselvitys. 28 s. Julkaisematon moniste. Tmi Luontosäde.
Kuusjoki	308065	Pappilan haapametsä	Asuinlaatuinen aaimetsäalue Etelä-Suomessa. Haavikko on erittäin järeää ja korkeaa. Alueella on muutamia haapakaloja, joissa on runsaasti ikäkaloja. Monipuolista kasvistoa luonnehtivat mm. käenkaali, suo-orvokki, valkovuokko, lehto-orvokki, sudenmarja ja metsämarre. Maakottilajisto on runsas ja monipuolinen. Metsä on kostea OMaT-, paikoin HeOT-tyyppiä. Uhanalaisista lajeista alueella esiintyy liito-orava (St/St), pikkusieppo (V/St), pikkutikka (St/St), haapariippusammal (V/E) sekä Lounais-Suomessa harvinaisista lajeista raidankehukojäkälä (St/-).	Alueella esiintyy metsäläin (1093/96 10\$) tarkoittamaa saniaiskorpea. Kuusta voisi harventaa varovasti. Alue tulisi suojella.	3	17	2, 3,	3	9 ha		Valta, M. (1998). Kuusjoen kunnan luontoselvitys. 28 s. Julkaisematon moniste. Tmi Luontosäde.
Kuusjoki	308066	Pyörteen koski	Maisemalliset arvot ovat huomattavat. Alueella on syvään uurtunut koski, jonka rinteet ovat entistä laidunniittyä tai rehevää tuomivaltaista kuusikkoa. Jyrkillä rinteillä kasvaa pylväskatajia. Yläjokosu on liito-oravan (St/St) asuinlaeta, sijainnonsu jökiväressä esiintyy kullero (V/-). Kasvillisuus on koko alueella rehevä OMaT ja HeOT-tyyppiä, paikoin PuVIT-tyyppiä. Harmaaleppä ja tuomen lisäksi tavataan lehtokusamaa, taikinamarjaa, puna- ja mustaherukkaa, nurmikaunokkia, kevätlinnunnherhettä ja lehtoteismaa. Avomilla paikoilla vadelma, mesiangervo ja ison heinälaajat tukahduttavat muuta kasvillisuutta. Käpäläistoon kuuluvat rivikääpiä ja kermaraspikka, sienilajistoon mm. suonisiippo. Virtaavassa vedessä on tavattu isonäkinsammalta.	Seutukaavassa SU-4 481 -aluetta. Rinnentiennyksen hoito olisi suotavaa. Loma-asutusta ei tulisi lisätä. Alueen katajakeidot ovat luonnonsuojeluasetuksen (160/97 10\$) tarkoittamia luontotyyppejä, jkivarsi ja sivupuot metsäläin (1093/96 10\$) tarkoittamia luonnontilaisia noroja.	11	12	2, 4, 13	3	26 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuotukaava 1	Valta, M. (1998). Kuusjoen kunnan luontoselvitys. 28 s. Julkaisematon moniste. Tmi Luontosäde.
Kuusjoki	308100	Kunnan metsä	Kyseeessä on vanhaa järkevää kuusikkoa ja mäntyä kasvava, CT- ja MT-tyyppiä oleva metsä. Alueella on kosteikkopainanteita ja perattuja oja. Ojat alentavat metsän arvoa. Kohteessa esiintyy mm. isotalvikkiä, herttakaksikkoo, hiepporasta ja isoalvejuuria. Linnusta tavataan mm. puukipijä, tiittäl, pikkukäpylintu ja käpytikka.		3	17	2	3	20 ha		Valta, M. (1998). Kuusjoen kunnan luontoselvitys. 28 s. Julkaisematon moniste. Tmi Luontosäde.
Muurla	501276	Isoahonmäki-Korkianmäki-Melkkomäki	Eriinisistä melko massiivisista ja jyrkänteistä selänteistä muodostuu laaja kallioselännejako, jolla on merkittäviä maisemallisia arvoja. Selänteiden lakiosista avautuu erinomaisia näköaloja ympäristöön. Itäreunan jyrkänne muodot ovat geologisesti edustavia. Pääkivilaji on mikroliingraniitti. Tavanomaisten kangasmetsien ohella jyrkänteiden tyvellä tavataan OMaT-tyyppin lehtolajukia ja kallioselänteiden välisissä notkelmissa on saraneva- ja rämesoistumia. Jyrkanteilla on etupäässä edustavaa oligotrofista pystyseinämien sammal- ja jäkäläpeitettä, myös runsaasti kalliorakojen kolo- ja onkalosammalistoja sekä hieman mesotrofisia sammalkasvustoja. Viimeksi mainittujen yhteisöjen lajistoon kuuluvat kaikkierosammal ja kuitrisammal.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue). Kohde kuuluu laajaan Salon ja Muurlan kuntien alueelle ulottuvaan Lammenjärven kallioaastoon.	5	8	1, 4	3	45,5 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemasuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	särä	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PÄÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PÄÄTÖKSET	LÄHTEET
Muurla	501278	Linnamäki	Laajan kallioisen yläkallueen reunalla sijaitsee osin rauhoitettu linnavuori. Alueella on arkeologisia ja maisemallista merkitystä. Linnamäen lakiosista avautuu upeita näköaloja lähiympäristöön. Graniittinen kallioalue on murosvyöhykkeiden reunustama. Monipuoliset jyrkänemuodot ovat geologisesti edustavia. Lakiosien luonnontilaisissa kalliomännikköissä on kalliopaljastumilla tuuhea poronjäkäliköitä ja kalliotierasammalkasvustoja, paikoin kasvaa myös pikkutervakkoa. Itäyrkänteiden alapuolella on melko rehevää lehtoa, jossa kasvaa mm. imikkä. Alempana on myös puronvartta reunustavaa kosteaa kotkansiipilehtoa. Itäyrkänteiden alaosissa on reheviä kalliohylljiä sekä kalliorakojen ja -onkaloiden kosteahkoja sammalkasvustoja, joiden lajistoon kuuluu muutama uhanalainen maksasammal.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue).	5	8	1, 2, 4, 7	3	13 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Muurla	501281	Kuturamäki-Haukkamäki	Massiivinen ja jyrkänteiden halkoma kallioalue, jolla on hyvin merkittäviä maisemallisia arvoja. Lakiosat ovat kohtalaisen laajojen tasaisten silokallioiden luonnehtimia ja niiltä avautuu komeita, hieman puuston rajoittamia näköaloja. Lakiosissa on poronjäkäläisiä kalliomännikköitä, jossa kalliopaljastumilla on myös kalliontiittyjä. Haukkamäen lounaisyrkänteiden alla on kuusivaltaista sinivuokkojen ja saniaisten luonnehtimaa lehtoa, myös lehtopalsamia kasvaa jyrkänteiden tyvellä. Tavanomaisen karun alustan kallioseinämäkasvillisuuden lisäksi alueella on kalliorakojen sammal- ja saniaisvaltaisia kasvofytyyhtyeisiä sekä paikoin mesotrofista sammalpeitettä, mm. kalkkikiertosammal, ketopartasammal ja isorippusammal.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue). Kohde kuuluu laajempaan Salon ja Muurlan kuntien alueelle ulottuvaan Juvankosken kallioalueeseen.	5	8	1, 2, 4	3	39 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Muurla	501282	Isoholma-Aijämäki	Kiskon, Muurlan ja Perniön kuntiin ulottuva, suo- ja metsämaastossa sijaitseva jyrkkäpiirteinen kallioselännejako, jolla on hyvin merkittäviä maisemallisia arvoja. Länsiyrkänteet erottuvat puuston lomasta kauaksi ympäristöön. Alue on geomorfologisesti hyvin edustava länsisivujen jyrkänemuotojen osalta, etenkin Aijämäen länsireunalla on kohtalaisen massiivinen, rakoilun lohkomaa ja hieman ylikalteva graniittiseinämä tyviosan louhikkoineen. Oligotrofinen kangasmetasavillisuus ja jyrkännekasvillisuus on valittavaa. Notkelmissa on korpi- ja rämesoitumia. Jyrkänteillä on runsaita sormipaisukarve-kallioisokarve- ja kallioalmikkosammal-kiviturkkisammalkasvustoja.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue). Harvintuohakkuut ovat pilanneet kohteen sisäisiä maisemia.	5	8	1, 4	3	42 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Muurla	587151	Pihkavuorenmäki	Maisemallisesti hyvin merkittävä, jyrkänteisiä ja pieniä kallioharjanteita sisältävä graniittiselänne sijaitsee Pertteen ja Muurlan kunnissa. Kallioalue on lakiosistaan voimakkaasti kumpulevää kalliomännikkömaastoa. Pohjoisrinteillä on edustavia, pyöreäselkäisiä silokallioselänneitä. Keski-osissa on edustavia, osin jäätikön hiomia pystyjrkänteisiä kallioseinämiä. Lakiosissa ja ylärinteillä on MT- ja VT -tyypin metsää, välinotkelmissa on korpijuotteja. Itäreunan jyrkänteiden tyvellä on edustavaa OMA-tyyppin lehtoa. Jyrkänteillä on oligotrofista sammal- ja jäkälepeitettä ja silokalliokasvillisuutta. Koillisjyrkänteiden tyven kosteita ja ravinteisempia sammalvaltaisia seinämiä luonnehtivat kutrisammalvaltaiset pystypinnat sekä edustavan runsaan tummaurnasammal-kalkkikiertosammalvaltaiset kallioraot ja -kolot.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue). Harvintuohakkuut ovat pilanneet kohteen sisäisiä maisemia.	5	8	1, 4	3	40 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Muurla	501275b	Porämäki	Jyrkänteinen kallioselännejako, jolla on merkittäviä maisemallisia arvoja. Itä- ja lounaisreunan jyrkänteet ovat geomorfologisesti edustavia. Porämäki on osittain päällekkäinen Ristinummen (kohde 501275a) kanssa. Lakiosissa on tasaisia loivasti kumpuleviä silokallioita ja sieltä avautuu edustavia näköaloja ympäristöön. Tavanomaisten kangasmetseen ohella tavataan mustikkakorpi- ja isovarpurämejuotteja. Itäyrkänteiden edustalla on edustava lehtipuiden ja runsaan pensaskerroskiven luonnehtima lehtoreunus. Aivan jyrkänteiden tyvellä kasvaa valtakunnallisesti uhanalaista ruutusammata. Seinämällä on runsaasti vaateliasta meso-eutrofista kutrisammalen ja kalkkikiertosammalen luonnehtimaa sammalpeitettä. Lisäksi tavataan reheviä kalliohylljiä sekä edustavia kalliorakojen ja onkaloiden sammalkasvustoja. Muinaishaudat tuovat alueelle arkeologista arvoa.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue). Porämäki on seutukaavassa SU:2 433 -aluetta muinaishautojen ansiosta.	5	8, 12	1, 2, 4, 7	3	40 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Perniö	259292	Pyysuo	Soidensuojelu- ja Natura 2000 -ohjelmien kohde (FI0200012), joka sijaitsee Kiskon ja Perniön rajalla. Pyysuo on sokkeloinen keidassuo, jonka länsireunalla on pieni Kytömäenjärvi. Alue muodostaa arvokkaan ja lähes luonnontilaisena säilyneen kosteikkokonaisuuden. Pyysuo on karu keidassuo. Suon hyvin säilyneissä laideneissa ja -korvissa tavataan mm. pullosaraa, raatetta, vehkaa ja paatsamaa. Niin ikään kohoselle tyypillinen reunalaisuus on suon itäidällä poikkeuksellisen selvä nähtävissä. Suon laitoja on jonkin verran ojitettu. Suon keskiosassa on metsäsaarekkeitä, jotka lisäävät suon monipuolisuutta. Umpeutuva, alle 10 ha suuruinen Kytömäenjärvi on pieni lintujärvi. Järven laajat rantanevat yhdessä Korpiotoppien kanssa täydentävät Pyysuon suotyypinvalikoimaa. Alueella on runsas pesimälinnusto. Lintudirektiivin linnusta tavataan mm. hamaapäätikka (ShSh), kurki, laulujoutsen, lro ja mustakurkku-uikkukko. Järven rantanevoilla tavataan runsaasti kahlaajia. Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat "keidassuot ja *Fennoskandian metsäluhdat.	Kiskon osa-alue on seutukaavassa SL 402 -aluetta ja Perniön osa-alue SL 412 -aluetta. Alue tullaan suojelemaan luonnonsuojelulla. Natura 2000 -ohjelman rajuus on hieman soidensuojeluohjelman rajausta suurempi. Kohteen pinta-ala on Natura 2000 -kohteen pinta-alaan mukainen.	1	3, 7, 12	1, 2, 3	1	192 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusohjelma ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennyseutukaava	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Pyysuo (FI0200012). Natura 2000 -ohjelmamateriaali. Pyysuo (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi
Perniö	501282	Isoholma-Aijämäki	Kiskon, Muurlan ja Perniön kuntiin ulottuva, suo- ja metsämaastossa sijaitseva jyrkkäpiirteinen kallioselännejako, jolla on hyvin merkittäviä maisemallisia arvoja. Länsiyrkänteet erottuvat puuston lomasta kauaksi ympäristöön. Alue on geomorfologisesti hyvin edustava länsisivujen jyrkänemuotojen osalta, etenkin Aijämäen länsireunalla on kohtalaisen massiivinen, rakoilun lohkomaa ja hieman ylikalteva graniittiseinämä tyviosan louhikkoineen. Oligotrofinen kangasmetasavillisuus ja jyrkännekasvillisuus on valittavaa. Notkelmissa on korpi- ja rämesoitumia. Jyrkänteillä on runsaita sormipaisukarve-kallioisokarve- ja kallioalmikkosammal-kiviturkkisammalkasvustoja.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue). Osa kohteesta ulottuu Perniön kunnan alueelle. Ilmoitettu pinta-ala on koko kohteen pinta-ala.	5	8	1, 4	3	42 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAÄTOKSET	LÄHTEET
Perniö	586383	Alhonnmäki	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200082), joka muodostuu Alhonnmäen ja Myllysuonmäen kallioiden alueesta. Alhonnmäki on eräs Suomen merkittävimmistä kallioteista. Alhonnmäen korkeimman huipun eteläreunalla on geomorfologialtaan edustava laattarakoillut kallioline. Alueen keskellä on pieni Lupajärvi, josta laskee lähes luonnontilainen puro alueen ulkopuolella olevaan Myllysuohon. Kasvillisuus on monipuolista ja kalkkivaikutteisilla kohdilla tavataan edustavaa kalliokasvillisuutta. Pienten louhoskuoppien seinämillä on runsaasti kellotammi- ja väkämäl- kuitrisammal-kalkkikiertosammalkasvustoja. Kallionkoloissa kasvaa seinäraunioinen (Sh ⁻). Lettolakilla tavataan lehtonoidanlukkua (E/V) ja lettolivaa (V/-). Luontodirektiivin luontotyypejä ovat kasvipitteiset silikaattikalliot, kasvipitteiset kalkkikalliot, <i>Magonpotamion</i> tai <i>Hydrochariton</i> -kasvustoiset luontaisesti ravinteiset järvet. Lintudirektiivin lintuja ovat huuhkaja, pyy ja palokärki.	Pohjoisosa rauhoitetaan luonnonsuojelulla. Muut osat toteutetaan ma-aineslailla ja järvi vesilaitilla. Alhonnmäki kuuluu kallioteinventoinnissa arvoluokkaan 2 (erittäin arvokas kalliote) ja Myllysuonmäki arvoluokkaan 4 (arvokas kalliote). Suojeluarvo välillä 2-3.	5	7, 8	1, 2, 4	1	62 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Alhonnmäki (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen
Perniö	586388	Ajon jalopuulehto	Kyseinen kalliotalus- ja rinnelehto kuuluu lehtojensuojeluohjelmaan. Alueen pohjoisosa on varjossa ja kosteaa, kivikkoista lehtoa, jonka valtaosuus on kuusi. Joukossa kasvaa vanhoja tammia, lehmuksia ja yksittäisiä pähkinäpensaita. Eteläosa on kuivempaa ja valoisampaa, pähkinäpensaita lehtoa. Aluskasvillisuuden vaateliata lajeja ovat lehtosinjuri, lehtoleinikki, mustakönnänmarja ja lehto-orvokki.	Aluetta voidaan hoitaa poistamalla jalopuita varjostavia kuusia.	2	4	2	2	7 ha	valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakuunnallisesta lehtojensuojeluohjelmasta	Komiteamietintö (1988).Lehtojensuojeluyöryhmän mietintö. <i>Komiteamietintö</i> 1988:16. 279 s.
Perniö	586389	Kylämäen Rinnelehto	Jyrkänteisen Kylämäen rinneessä on runsaasti jalopuita kasvava lehtometsä, joka on lehtojensuojeluohjelman kohde ja yksityinen luonnonsuojelualue. Alue on varjossa kuusivaltaista, pääosin OMaT-tyyppin lehtoa, joka osin vaihtettu PuVT-tyyppiksi ja alueen keskiosassa kosteaksi purovarren saniaislehdoksi. Kuusen joukossa kasvaa sekapuuna tammaa, lehmusta, vaahteraa ja pähkinäpensaita. Aluskasvillisuuden vaateliata lajeja ovat mm. imikkä ja mustakönnänmarja.	Seutukaavassa SL 424 -aluetta. Pinta-ala on lehtojensuojeluohjelman rajauksen mukaan. Suurten tammien ympäriltä voidaan poistaa kuusia.	2	1, 4, 12	2	2	17,4 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 121YSL/9.11.1994, valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakuunnallisesta lehtojensuojeluohjelmasta ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Komiteamietintö (1988).Lehtojensuojeluyöryhmän mietintö. <i>Komiteamietintö</i> 1988:16. 279 s.
Perniö	586390	Makarlanjärvi	Lintuvesiensuojeluohjelmaan kuuluvan Makarlanjärven pohjoisosa on valuma-alueeltaan melko pieni. Pohjoisosassa on hyvin tiheä ruovikko, muissa osissa kasvaa kapeosmankäämiä. Ruovikkolajisto on edustava.	Seutukaavassa SL 417 -aluetta.	7	5, 12	3	2	101 ha	valtioneuvoston 3.6.1982 vahvistama valtakuunnallinen lintuvesiensuojeluohjelma ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Särkisalon kunnan kunnanhallitus (1981) Lausunto valtakuunnallisesta lintujensuojeluohjelmasta. Särkisalon kunnan kunnanhallituksen kokouspöytäkirja 14.10.1981.
Perniö	586392	Matikedal	Yksityinen luonnonsuojelualue, jonka enkoisuutena on suuri pähkinälehto ja harvinaisen lehtosinjuren esiintymä. Lehdossa kasvaa myös keltavuokkoa. Kuusettuminen haattaa valoa vastaisia pähkinäpensaita.	Seutukaavassa SU:1 409 -aluetta.	2	1, 12	2	3	1,2 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 355/3.4.1965 ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1	Turun ja Porin lääninhallitus, ympäristöosasto (1965). Päätös luonnonsuojelualueen rauhoittamisesta. 355/3.4.1965.
Perniö	586394	Viikinvuori-Takanitunkallio	Kohtalaisen kapea kalliotalus, joka on maisemallisesti erittäin komea. Selänne jakautuu länsiosassa kahdeksi erilliseksi kalliotarjanteeksi, jotka laskevat suoraan merenlahteen. Alueen massiivisin osa on pohjoisemman kalliotarjanteen eteläreunalla viistoijyrkänteinen seinämä, jossa on kapeita porrasmaisia hyllyjä. Lakiosat ovat osin heinittyttä VT- ja CT -tyypin männikköä, jossa on jonkin verran poronjäkäliä-kallioterasammalosaikkia sekä paljaan pinnan rupi-napajäkälöitä. Eteläreunan jyrkänteellä on edustavaa kalliokasvillisuutta. Pohjoisemman selänteen laella on muinaishautaus.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 3 (hyvin arvokas kalliote). Kohde on osa laajempaa Viikinvuoren-Takanitunkallion kalliotealuetta.	5	8	1, 4, 7	3	26 ha	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioteet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.	
Perniö	586395	Takanitunkallio	Runsaasti jyrkänmuotoja sisältävä ja topografisesti vaihteleva kalliote, jolla on hyvin merkittäviä maisemallisia arvoja. Kallion laella on arkeologisesti arvokas pronssikautinen hautausrauni. Alue koostuu erillisistä jyrkännelehteistä. Kivilajina on luskainen amfibolitti. Lakiosissa on harvapäisiä kalliomännikköitä, joiden silokallioilla on mereistä poronjäkäliä-kallioterasammalosaikkia sekä kalliokielon ja mäkitervakon luonnetimia kalliointtyä. Paisteilla rinteillä ja jyrkänteiden alla on lehtolajukkuja. Kosteissa notkelmissa on paikoin lehtokorpikasvillisuutta. Jyrkänteillä on edustavaa oligo-mesotrofista kasvillisuutta.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 3 (hyvin arvokas kalliote). Kohde on osa laajempaa Viikinvuoren-Takanitunkallion kalliotealuetta.	5	8	1, 4	3	93,5 ha	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioteet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.	
Perniö	586402	Lautviikimäki	Maisemallisesti merkittävä kalliotalus, jonka lakiosat ovat melko tasaisia kalliomännikköitä. Länsireunalla on pieniä pystyjyrkänmuotoja, jossa tyvellä on pieniä rakonin lohkomia onkiloita usein kivijalokiemurien kohdalla. Karun alustan kalliorakojen ja rapautumaonkaloiden kasvoittyyhteydet ovat edustavia. Lounaisosan ylärinteillä on kalliointtyä ja -ketoja. Näiden rinteiden lajistoon kuuluu mm. vuorimunki (S ⁻). Alueen pohjoispuolella on puroa reunustavaa lehtokorpea.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kalliote). Seutukaavassa SU:1 411 -aluetta	5	8, 12	1, 4	3	13 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioteet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Perniö	586405	Kuukallio	Kohtalaisen laaja, itäreunastaan massiivisen jyrkänteinen kalliotalus, jolla on hyvin merkittäviä maisemallisia arvoja. Graniittista ja granodiorittista muodostuva kalliote on lakiosistaan tasaista ja harvarakoista, paikoin suolaikkuista kalliomännikkömaastoa. Itäreunalla on massiivinen porrasmainen kalliorinne; siinä on edustavia viistoijyrkkiä silokalliotalteita ja melko korkeita pystyseinämapintoja. Kasvillisuus vaihtelee poronjäkälistä kalliomännikköistä itäreunan jyrkänteiden alla olevaan pähkinä-tuomikuusilehtoon, jonka rehevään aluskasvillisuuteen kuuluu mm. mustakönnänmarja ja kiurukannus. Kalliolokoloissa on runsaasti edustavia omenasammal-varstasammalvaltaisia kasvoittyyhteyksiä.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 3 (hyvin arvokas kalliote). Lakiosia on suosittu paikallista retkeilymaastoa ja erinomainen näköalapaikka.	5	8	1, 4	3	74,5 ha	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioteet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.	
Perniö	586406	Luhdanmäki	Pieni, jyrkänteinen kalliotalus, jolla on merkittäviä maisemallisia arvoja. Geologisesti arvokkaita piirteitä ovat lakialueen edustavat silokalliot, itäreunan massiiviset jyrkännelehdet ja laella sijaitseva pyöreä hiidenkirju. Itäreunan silokalliojyrkänteiden alaosan seinämillä on edustavaa oligo-mesotrofista sammalpeitettä. Jyrkänteiden edustalla on tuomivaltainen, tiheäpuustoinen reunuus, jonka aluskasvillisuuteen kuuluu en saniaislajeja. Kallion tyvellä on myös pieni lähde.	Hiidenkirju seutukaavassa SU-kohde 600. Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 3 (hyvin arvokas kalliote).	5	8, 12	1, 4	3	6 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioteet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Perniö	586407	Vuorilaakson kalliote	Massiivinen ja metsäinen, itäreunastaan avokallioiden jyrkänteinen graniittialue, jolla on hyvin merkittäviä maisemallisia arvoja. Lakiosien silokalliot ovat pieniä, mutta itäreunan hieutuneet, viistopintaiset jyrkänteet ovat edustavia. Kuusikkoiset MT-tyyppin metsät ovat valittavia, mutta myös VT- ja OMT -tyypin metsiä esiintyy. Pohjoisosan purovarsilaaksoa reunustaa OMaT-tyyppin lehto sekä paikoin kostea saniaiskorpi. Lajistoa: linnusilmä, kotkansiipi, vuohenputki ja kiurukannus. Muissa alueen notkelmissa on soistuvia isovarpu- ja -tupasvilläräme- ja mustikkakorpijuotteja.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kalliote).	5	8	1, 4	3	93 ha	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioteet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.	

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAÄTÖKSET	LÄHTEET
Perniö	586422	Mylyyoja	Maisemallisesti ja kasvitieteellisesti arvokas Mylyyoja alkan Kirakan järvestä ja laskeen noin kilometrin päässä olevan lampareeseen. Vesi on hyvälaatuisia ja kirkasta. Kasvillisuus esintyy mm. harvinainen tatarvita. Lisäksi puron varrella kasvaa kotkansiipeä, maarikämmekkää ja liekoja.	Seutukaavassa osin SU-1 414 -aluetta. Puron luonnontilaisuutta vähentää kolme patoa. Puro ympäristöineen sopii opetus- ja retkeilykohteeksi. Alueen halki kulkee polku, jolle liikkumista voitaisiin rajoittaa	8	12, 15	2, 4, 13	3	5,3 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuutuuva 1	Ikonen, I. & T. Kirkkala (1994). Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Varsinais-Suomessa ja Etelä-Satakunnassa. <i>Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja</i> 596. 109 s. Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Perniö	586423	Piiljojan puronvarsilehto	Puron vesi on kirkasta, mutta runsasravinteista. Pääsyynä runsasravinteisuuteen lievästi ylijoukon peltoalueita valuvat ravinteet. Vesikasvillisuus on niukkaa ilmeisesti valonpuutteen takia. Puron varrella olevassa lehdossa kasvaa pähkinäpensasta, kotkansiipeä, tesmaa ja leveälehtistä niittyviljaa. Piiljoassa on havaittu puortaimenta.	Seutukaavassa SL 423 -aluetta.	2, 8	12, 15	2, 13	3	18 ha	ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Ikonen, I. & T. Kirkkala (1994). Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Varsinais-Suomessa ja Etelä-Satakunnassa. <i>Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja</i> 596. 109 s. Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Perniö	586424	Ilolanlampi	Ilolanlampi on matala, ruokikorantainen lampi, jonka kapeat lahdet ovat kasvaneet umpeen. Mesotrofisen järven kasvillisuus on runsasta. Lajistoon kuuluu mm. isovesiheerne, vesikuusi ja pohjanlumme. Kohde on arvokas lintuvesi.	Seutukaavassa SL 421 -aluetta. Itärannalla tehtyä uudistushakkuuta lukuunottamatta lampi on luonnontilainen.	7	12, 15	3, 13	3	14 ha	valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2	Ikonen, I. & T. Kirkkala (1994). Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Varsinais-Suomessa ja Etelä-Satakunnassa. <i>Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja</i> 596. 109 s. Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Perniö	259293a	Kiskonjoen vesistö	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200083), joka ulottuu Kiskon, Perniön, Särksälän ja Tammissaaren kuntien alueelle. Kiskonjoen vesistöä on esitetty erityisesti suojelehtavaksi vesistöalueeksi. Kosken voimalaitoksen alapuolella Kiskonjoki laajenee ruohikkoiseksi linnustoltaan arvokkaaksi Saarenjärveksi ja laskee alas Latokartanon komeassa koskessa. Joen suisto on rehevää. Kiskonjoen vesistö on monin paikoin säilyntynyt suhteellisen hyvin luonnontilaisena. Se on eteläisen Suomen arvokkaimpia jokivesistöjä. Kiskonjoessa ja sen vesistöalueilla tavataan valtakunnallisesti uhanalaista meritaimenta (E) ja vimpaa (St). Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat jokisuistot, "Itämeren borealiset rantaniityt, <i>Magnopotamion</i> tai <i>Hydrocharition</i> -kasvustoiset luontaisesti ravinteiset järvet, Fennoskandian luontaiset jokireitit ja borealiset lehdot. Luontodirektiivin lajeista tavataan valtakunnallisesti uhanalaista vuolejoksimpuukkaa (Sh). Lintudirektiivin lajeista tavataan mm. harmaapäätätkä (Sh/Sh), kalatira, kuningaskalastaja, kurki ja laulujoutsen.	Kohde on seutukaavan SL 401 -aluetta Perniön Saarenjärven ja Vähäjärven osalta. Laukanlahden eteläosa on seutukaavassa SL 406 ja SU-1 410 -aluetta. Latokartanon koski on SU-kohta 603. Alue suojeleaan luonnonsuojelulla tai vesiviljellä ja osin alueesta toteutetaan sopimuksella maanomistajan kanssa.	7, 9	7, 12	3, 9, 13	1	309 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2 ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuutuuva 1	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Kiskonjoen vesistö (FI0200083). Natura 2000 -ohjelmamonitorit.
Perniö	259293b	Saarenjärvi-Vähäjärvi	Perniön ja Tammissaaren rajalla oleva lintuvesiensiöjeluohjelman kohde, joka sisältyi kohteeseen 259293a. Kosken voimalaitoksen alapuolella Kiskonjoki laajenee ruohikkoiseksi linnustoltaan arvokkaaksi Saarenjärveksi. Saarenjärvi on maisemallisesti kaunis ja sen rannat ovat suureksi osaksi rakentamattomat.	Perniölle kuuluva osa on seutukaavassa osin SL 419 -aluetta.	7	5, 7, 12	3, 13	2	114 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtioneuvoston 3.6.1982 vahvistama valtakunnallinen lintuvesiensiöjeluohjelma ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Kiskonjoen vesistö (FI0200083). Natura 2000 -ohjelmamonitorit.
Perniö	259293c	Latoholma-Maasilta	Kiskonjoen vesistö (kohde 259293a) kulkee tämän kallioperäksäköön kerrostuneen, tasanteista ja terasseista koostuvan jokilaakson halki. Korkeimman kohdan tasanne on 40 m m.p.y. ja siitä lounaaseen on tasanteita ja terasseja 35-25 m m.p.y. Kasvillisuus on pääosin VT-tyyppiä, jokilaaksossa on myös rehevämpiä kasvillisuustyyppiä.	Valtatie jakaa alueen kahteen osaan. Pohjoisreunalla on useita sorakuoppia.	11	7	1, 13	3	68 ha		Kontturi, O. & A. Lyytikäinen (1987). Varsinais-Suomen harjujuonto. 178 s. <i>Valtakunnallinen harjujuontimus</i> , raportti 36. Varsinais-Suomen seutukaavaliitto, Turku.
Perniö	586382a	Teijon ylänkö	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200086). Aluekokonaisuuteen kuuluu jylhiä kallioloiteita, järviä, korpipainanteita ja avoista. Alue on pääosin varattu retkeilykäyttöön. Retkeilyalue on ylänköä, jonka järvet ovat 32-39 m m.p.y. Karut silokalliot kohoavat paikoin 80 metriin. Kallioleppä on pääasiassa porfyryistä mikrokliinigraniittia. Kallioleppäjästä on runsaasti. Merkittäviä kallioloiteita ovat mm. Laviankallio, Kaapinmäki ja Ketunhätä. Suokohteita on myös runsaasti. Alueella on paljon erilaisia luontodirektiivin luontotyyppejä, humuspotisia lampia ja järviä, "Heidassoita, kasvipeitteisiä silikaattikallioita ja "puustoisia soita. Alueella kasvaa mm. tatarvita (V/Sh) ja vuorimunkkia (S-). Lintudirektiivin lintuja ovat mm. harmaapäätätkä (Sh/Sh), huuhkaja, kangaskiuru (Sh/Sh), liro, mehiläishaukka, metso ja pyy.	Seutukaavassa alue on SL 418, 420 ja 403 -aluetta, SU-1 402, 401 ja 408 -aluetta sekä SU-2 441 ja 453 -aluetta. Alue toteutetaan luonnonsuojelulla, maa-aineslailla, rakennustailla ja -kaavalla, uikolailailla ja vesiviljellä. Suojeluarvo 4. Ketunhätä kuuluu kallioloiteinventoinnissa arvoluokkaan 3 (hyvin arvokas kallioloite) ja Laviankallio sekä Vuorakosvuori arvoluokkaan 4 (arvokas kallioloite).	1, 5, 7	7, 12	1, 2, 5, 9, 11, 13	1	3457 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuutuuva 1, ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava ja valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Hyppyrän harjualue (FI0200010). Natura 2000 -ohjelmamonitorit.
Perniö	586382b	Hamarinjärvi	Lintuvesiensiöjeluohjelman kohde, joka sisältyi kohteeseen 586382a. Hamarinjärvi on dys-oligotrofinen ja sen rannat ovat pääosin luhtaista puutonta suota. Varsinaisen vesikasvillisuus on varsin niukkaa. Rantavedessä kasvaa mm. ulpukkaa, kurjenmiekkää, pullosaraa, ratamosarpiota ja rantaluikkaa. Vaikka Hamarinjärveä ei nykyään voida pitää valtakunnallisesti arvokkaana lintuvetenä, siellä pesii kuitenkin runsaasti lintuja, mm. kurki, liro, kuikka (St/St), töyhtöhyppä ja selkälokki (V/St). Kohde on luonnontilaisuutensa ja rantasoidensa vuoksi maisemallisesti arvokas.	Seutukaavassa SL 420 -aluetta.	7	5, 7, 12, 15	2, 3, 12	2	112 ha	valtioneuvoston 3.6.1982 vahvistama valtakunnallinen lintuvesiensiöjeluohjelma ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Raunio, A. (1991). Teijon retkeilyalueen luontosevelitys. 50 s. Julkaisematon moniste. Metsähallitus.
Perniö	586382c	Honissuo-Heinäsuu-Nehustasuo	Soidensuojeluohjelman kohde, joka sisältyi kohteeseen 586382a ja rajautuu osin kohteeseen 586382b. Rantasuot ovat pääasiassa suursaranevoja. Nehustasuo on ojituksen ja vanhan turpeetonon jäljiltä kuivempaa rämettä, jolla kasvaa mm. vaivaskoivua. Nehustasuo on linnustoltaan arvokas.	Seutukaavassa SL 418 ja 402 -aluetta.	1	3, 7, 12	1, 2, 3	2	211 ha	valtioneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perushjelma ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuutuuva 1 ja valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2	Raunio, A. (1991). Teijon retkeilyalueen luontosevelitys. 50 s. Julkaisematon moniste. Metsähallitus.
Perniö	586382d	Punassuo	Soidensuojeluohjelman kohde ja soidensuojelualue, joka sisältyi kohteeseen 586382a. Punassuo on yksi maamme edustavimmista Saaristo-Suomen keidassoista. Muita suon arvoja ovat luonnontilainen ja kaunis maisema, edustavat kasvillisuustyytit sekä linnusto. Pohjoisosassa on kaksi metsäistä kivennäismaasaarekettä, joista itäisemmän juurella on lähteikköjä. Lähteiden ja lähdepurojen varet ovat varsin karuja. Lajista: tervaleppä, maarikämmekkä, tähtisara, suo-oronki, metsäimarre, suohorsma ja pullosara. Lähteiden ympärillä on soistunutta tuoretta kangasta, joka muuttuu isovarpurämeeksi etelämpänä. Isovarpuräme muuttuu korveksi Lohiojan varsilla, joka on runsasvetinen lähdepuro. Lähteikkökasvillisuus ei ole kovin monilajista, mutta luonnontilaiset korpityypit ovat edustavia kasvillisuudeltaan. Lohiojan eteläpuolella erottuu selvästi keidassuolle tyypillinen reunalaisuus. Räme muuttuu suon keskellä pääasiassa ombrotrofiseksi lyhytkorsinevaksi. Eteläosassa on muutama pieni allikko. Alueella tavataan mm. kalasääskä (Sh/Sh) ja lapinharakkaa.	Seutukaavassa SL 403 -aluetta. Ilmoitettu pinta-ala on soidensuojeluohjelman rajauksen mukainen.	1	1, 3, 7, 12	1, 2, 3	2	246 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtioneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perushjelma ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Raunio, A. (1991). Teijon retkeilyalueen luontosevelitys. 50 s. Julkaisematon moniste. Metsähallitus.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTIOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAÄTÖKSET	LÄHTEET
Perniö	586382e	Hamarijärven luonnonsuojelualue	Eityinen luonnonsuojelualue, joka muodostuu pääasiassa kohteista 586382b ja 586382c ja sisältyy kohteeseen 586382a. Alueen kuvaus on sama kuin kohteissa 586382b ja 586382c.	Seutukaavassa SL 418 ja 420 -aluetta sekä SU:1 402 -aluetta.	1, 7	1, 3, 5, 7, 12, 15	1, 2, 3, 12	2	416 ha	valtionevoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuutukaava 1, ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava ja valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2	Raunio, A. (1991). Teijon retkeilyalueen luontosevelitys. 50 s. Julkaisematon moniste. Metsähallitus.
Perniö	586382f	Sahajärvi	Yksityinen luonnonsuojelualue, jolla on maisemallisia, kulttuurihistoriallisia ja biologisia arvoja. Suojelualue sisältyy kohteeseen 586382a. Järven rannat ovat kallioisia ja niitä avautuu kauniita näköaloja Sahajärvelle. Alueen itäreunaa leimaa korkea kalliojyrkäne. Kaakkoisreunalla on padottu lampi. Kasvillisuutta leimaa istutettujen ja villintyneiden koristekasvien runsaus. Kohteessa kasvaa mm. jättäläisjuuria ja thetta pilhaja-mesiangerovkasvustoja. Suojelualueen itäosa on hyvin rehevää lehtoa. Istutuslajiston ohella siellä kasvaa pähkinäpensaita, mustakannonmarjaa, lehtokuusamaa, taikinarjaa ja sinivuokkoa. Lammen ympärillä on rehevät kotkansiipikasvustot. Alueella on 1800-luvulla toimineen sahan ja luujahuhtehtaan rauniot.	Seutukaavassa SU:1 401 -aluetta.	2, 5	1, 7, 12	2, 4, 7, 11	3	25,3 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 355/3.4.1965 ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuutukaava 1	Raunio, A. (1991). Teijon retkeilyalueen luontosevelitys. 50 s. Julkaisematon moniste. Metsähallitus. Turun ja Porin lääninhallitus, ympäristöosasto (1965). Päätös luonnonsuojelualueen rauhoittamisesta 355/3.4.1965.
Perniö	586382g	Jeturkastin muinaisranta	Yksi Perniön kunnan komeimmista muinaisraannoista sisältyy kohteeseen 586382a. Pirunpellon hyvin pyörinytneet kivet ovat graniittia ja gneissia. Pirunpelto koostuu useista yhteenkasvanaisista kivallaisista, jotka ovat syntyneet Ancylysärjävaiheen aikana.	Teijon ulkoiluaueen retkeilykohde, joka on merkityn luontopolun varrella.	11	7	1, 11	3	0,7 ha		Gluckert, G. & J. Tittonen (1999). <i>Graniittikalliolta rahkasuolle. Geologisesti merkittävät kalli- ja maaperäkohteet Varsinais-Suomessa</i> . 106 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Perniö	586387a	Jalkoajanmäki-Kaapinmäki	Laajan murosvohyökkeen itäreunalla on melko massiivinen kalliouue, joka on maisemallisesti merkittävä. Voimakkaat murosroinjat ovat synnyttäneet alueelle kaksi rokkomaista, osin jyrkänleista kuruu. Selänteiden lakiosissa esiintyy paikoin tasaisista kohtaisien edustavia silokallioita. Kallioilla lakiosilla on melko luonontilaisia karuja poronjälkäisiä männköitä. Varjoisilla rinteillä on valurakkoja, jyrkänleista on paikoin meso-eutrofista sammallajisto, mm. kalkkikiertosammalta. Kaapinmäen länsireunalla ja helvinkrotista laskevan puron varrella on lehtorinne.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvoska kalliouue). Seutukaavassa SL 425 -aluetta Kaapinmäen osalta.	5	8, 12	1, 2, 4	3	107 ha	ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Perniö	586387b	Kaapinmäen lehto	Kaapinmäen länsiintestä ja Helvinkrotista laskevan puron varsilla on lehtojensuojeluohjelman kohde, joka sisältyy kohteeseen 586387a. Maisemallisesti kauniin rinnelehdon puustomainen vaikutelma syntyy harvakseltaan kasvavista kookkaista tammista ja lehmuksesta. Pensaskerros on runsaslajinen. Aluskasvillisuus on heinäistä ja vaatellaa lajit ovat lehtosinijuuri, imikkä, mustakannonmarja ja lehtokielo. Puronvarressa lehto on kosteaa ja varjoisaa. Valtapuon kuusi, joukossa on yksittäisiä harmaa- ja tervaleppiä sekä tammia.	Seutukaavassa osin SL 425 -aluetta. Aluetta voidaan hoitaa postimatala jaloipuita varjostavia kuusia.	2	4, 8, 12	2, 4	2	6,6 ha	valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakunnallisesta lehtojensuojeluohjelmasta ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Komiteamietintö (1988).Lehtojensuojeluyöryhmän mietintö. <i>Komiteamietintö 1988:16</i> . 279 s.
Perniö	586387c	Pohjanjärvi	Kohde käsittää Pohjanjärven ja sen itäpuolisen kalliojakson. Kohteessa on runsaslajinen ja vaihteleva linnusto. Järven itärannalla on Kaapinmäen tammilehto. Alue on osittain yhtenäinen kohteiden 586387a ja 586387b kanssa.	Seutukaavassa MM:2 L 205 -aluetta.	7	4, 8, 12	1, 2, 3, 13	3	38 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuutukaava 1	<i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Perniö	586391a	Teijon saari	Erinomaista lehtoa. Pääpuulajeina ovat vuorijalava, lehmus ja pähkinäpensas. Aluskasvillisuus on runsasta ja monipuolista.	Seutukaavassa SU:1 400 -aluetta.	2	12	2	3	23,5 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuutukaava 1	<i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Perniö	586391b	Isoholma	Kohteeseen 586391a osittain sisältyvä yksityinen luonnonsuojelualue käsittää rehevän lehdön. Jyrkänteen alapuolella kasvaa runsaasti jalopuita, suuria lehmuksia, vuorijalavia sekä pähkinäpensasta. Alueella on myös kuusia, tuomia, koivuja ja tervaleppiä. Pensaskerrossa kasvaa taikinarjaa ja lehtokuusamaa. Kentäkerroksessa tavataan sinivuokkoa, imikkää ja kevätlinnunhermettä.	Seutukaavassa SU:1 400 -aluetta.	2	1, 12	2	3	0,7 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 40/28.11.1980 ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuutukaava 1	Turun ja Porin lääninhallitus, ympäristöosasto (1980). Päätös luonnonsuojelualueen rauhoittamisesta. 40/28.11.1980.
Perniö	734224a	Muurassuo-Järvisuo	Salon ja Perniön rajalle sijoittuva soidensuojeluohjelman kohde. Muurassuo on puustoinen ja tasainen metsäkeidas, jolla on selvät nevakorpialueet. Suon muita osia hallitsevat tasaiset isovarpu- ja rahkarämeet. Muurassuon länsipuolella on erillinen Järvisuo, joka on lähes täysin puutonta saranevaa. Nimi on kuvaava, sillä suo on laskuojaton ja siksi kevään tulvavesien synnyttämän järvenä. Tästä johtuen suo on pysynyt avoimena ja vetisenä saranevana.	Seutukaavassa SL 416 -aluetta.	1	3, 12	1, 2	2	49 ha	valtioneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusohjelma ja valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2.	Karhumäki, J. & P. Salminen (1984). Vaihteleva suoluonto Teoksessa Karhumäki, J. (toim.): <i>Kalliomäkien karveessa</i> . 58-63. Salon seudun luonnonsuojeluyhdistys.
Perniö	734224b	Muurassuo	Yksityinen luonnonsuojelualue, joka sisältyy kohteeseen 734245a. Rauhoitettu kohdus on edustava osa Muurassuuta. Koko suojelualueella on yhtenäinen rämeakasvillisuus (mm. tupasvilla, isokarpalo, suokukka, juulukka ja pyöreälehtikokki). Kyseessä on hyvä hillasuo, joka on tosin hieman vaikeasti saavutettavissa.	Seutukaavassa osin SL 416 -aluetta.	1	1, 3, 12	1, 2	3	7,8 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 105/31.8.1994 ja valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2.	Turun ja Porin lääninhallitus, ympäristöosasto (1994). Päätös luonnonsuojelualueen rauhoittamisesta. 105/31.8.1994.
Perteli	259309	Kuurinmäki	Kohde on pieni, pyöreä ja maisemallisesti merkittävä graniittiselänne, joka kohoaa itäreunastaan jyrkänleista. Lakiosista avautuu varsin edustavia näköaloja. Lakiosistaan alue on kohtalaisen kumpulevaa, kalliomänniköiden ja pienten räme- ja korpinokkelmien luonnehtimaa kalliomaastoa. Tavanomaisten kangasmetsien ohella itäreunan jyrkänleista alla on edustavaa, kosteahkoa oligotrofia sammalpeitteitä. Aisensaani on rehevä kalliohylyjä, kalliorakojen sammalkasvustoja sekä paikoin mesotrofista kutrisammalten luonnehtimaa sammalseinämää, jonka lajisto sisältyy mm. ketopartasammalta ja tummauunasammalta.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvoska kalliouue).	5	8	1, 4	3	21 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Perteli	587126	Uskelan-Halikonjokilaakson maisema-alue	Uskelan-Halikonjoen laaksot ovat edustavaa Lounaisen viljelyseudun kulttuurimaisemaa. Muinaisen merenpohjan paksut savikerrostumat peittävät laajoja alueita. Syvälle savimaahan kaivatuneet jokiuomat halkovat loivasti kumpuleivia laajoja viljelyksiä. Peltoalueita reunustavat metsäiset mäet, jotka kohoavat jyrkinä suoraan viljelymaisemasta. Peltojen ja karujen mäkien hallitsemaan maisemaan tuovat vaihtelua lehdot ja jokivarsien perinnebiotooppi. Kulttuurimaisemaa leimaavat kartanonmiljööit. Myös perinteinen, hyvin säilynyt talonpoikaissuasutus on maisemalle tyypillistä. Taajamien lepeillä uudet omakoti- ja kerrostalot, liikerakennukset ja teollisuushallit häiritsevät muutoin hyvin säilynyttä kokonaisuutta.	Seutukaavassa osin OR 43 -aluetta.	11	12	1, 2, 4, 7	2	13 000 ha	Valtioneuvoston periaatepäätös 1995 valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista	Haapanen, A. & T. Heikkilä (1993). Arvokkaat maisema-alueet: Maisema-alueöryöryhmän mietintö II. <i>Yöryöryöryhmän mietintö 66/1992</i> . Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto, Helsinki. 204 s.
Perteli	587129	Kuivakosken niitty	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200183). Nautakarjan laidutama puronvarsinniity on Uskelan-Halikonjokilaakson maisema-alueen (kohde 587126) paras perinnemaisema. Kasvillisuudesta noin puolet on monilajista, paikoin ketomaista tuoretta pienruohonittyyä. Pohjoisosan tasanteilla on niukkalajista ja rehevöitynyttä numpipuntarpäävaltaista tuoretta heinäniittyä. Rinteillä olevien kumpareiden välissä on painaumissa mesiangervo- ja mätäsarvaltaista kosteaa suurruohonittyyä. Edustavan tuoreen pienruohonityn lajiston kuuluut mm. mäkkäura, hakarasara, ketokaunokki, sikoangervo, ketopiippo, hietalemmikki, hiirenhäntä ja kevätshanikki.	Eiäimille ei tulisi antaa lisäreuhua. Alueen laidunnuspaine on hyvä. Perinnebiotooppi (arvoluokka V).	10	11	2, 4	2	5 ha	Valtioneuvoston 8.5.2002 tekemä päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen täydentämisestä	Lehtomaa, L. (2000). Varsinais-Suomen perinnemaisemat. <i>Alueelliset ympäristöjulkaisut 160</i> . 429 s.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAALUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAATOKSET	LÄHTEET
Pertteli	587130	Ylijoen laidun	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200184) on Uskelan-Hailikonjokilaakson maisema-alueella (kohde 587126) erittäin edustava ja kaunis pitkäin ja viitajaksaisesti laidunnettu rinteinen. Jokeen laskevan niityn keskiosa on entinen pelto. Laitumella on harvakseltaan puita ja pensasmaisia katajia. Kasvillisuus on osin varsin edustavaa, mutta paikoin rehevöitymisen takia köyhtynyt. Rinteen kumpareilla on kuivaa heinäniittyä ja tuoretta pienruohoniittyä. Lisäksi esiintyy tuoretta heinäniittyä ja alempana notkoissa mesiangervokasvustoja. Huomionarvoisia lajeja ovat mm. mäkiakura, hirssiara, sikoangervo, ketopiippo, kevätanhikki ja kevätiesikko.	Eiämillä ei tulisi antaa lisärehua. Nurmilaitumet tulisi säilyttää erillisinä lohkoina. Perinnebiotooppi (arvoluokka V).	10	11	2, 4	2	4,5 ha	Valtioneuvoston 8.5.2002 tekemä päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen täydentämisestä	Lehtomaa, L. (2000). Varsinais-Suomen perinnemaisemat. <i>Alueelliset ympäristöjulkaisut</i> 160. 429 s.
Pertteli	587142	Pännänmäki	Hyvin massiivinen, kaus alueen länsipuolelle erottuva jyrkänteinen graniittiselänne. Lakosivat ovat kumpulieväa kalliomännikkömaastoa, jossa rinteillä on edustavat silokalliot. Länsinnettä hallitsee louhikkoinen pystyjyrkäne, itäreunaa matalampi kallioseinämä. Pännänmäen huipun loivalla koillisrinteellä on Itämeren Yoldiavaiheen aikainen muinaisranta. Mäen eteläosassa on Ancylusjärnvaiheen aikaista muinaisranta. Oligotrofinen karu kangasmetsä- ja jyrkänekasvillisuus on vallitsevaa. Lisäksi tavataan hieman OMaT-tyyppin lehtoa ja oligotrofista pystyseinämien kalliokasvillisuutta, tyvellä myös kallioleijonien omenasammal-varstasammal-kasvustoja.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue).	5	8	1, 4	3	45 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Pertteli	587146	Varvojärven pohjoispää	Karun tummavetisen järven osa, jossa on jyrkkiä rantoja, haapalehtoja ja pieni purovarsilehdon riipe. Purovarsilehdossa kasvaa metsälehmusta, näsiä ja tesmayrttiä. Kasvillisuus on CRT-tyyppiä, rannalla on kapea tervaleppä-haapareunuus.	Seutukaavassa SU-1 401 -aluetta. Alueella on kunnan sauna ja leirialue.	11	12	2, 11	3	5,5 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuutukaava 1	<i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Pertteli	587151	Pihkavuorenmäki	Maisemallisesti hyvin merkittävä, jyrkänteisiä ja pieniä kallioharjanteita sisältävä graniittiselänne sijaitsee Perttelin ja Muurlan kunnissa. Kallioalue on lakiosistaan voimakkaasti kumpulieväa kalliomännikkömaastoa. Pohjoisrinteellä on edustavia, pyöreäselkäisiä silokallioselänneitä. Keskiössä on edustavia, osin jäätkön homia pystyjyrkänteisiä kallioseinämiä. Lakiosissa ja ylärinteillä on MT- ja VT -tyypin metsää, välinotkelmissa on korpijuotteja. Itäreunan jyrkänteen tyvellä on edustavaa OMaT-tyyppin lehtoa. Jyrkänteillä on oligotrofista sammal- ja jäkäläpeitetä ja silokalliokasvillisuutta. Koillisjyrkänteen tyven kosteita ja ravinteisempia sammalvaltaisia seinämiä luonnehtivat kutrisammalvaltaiset pystypinnat sekä edustavan runsaat tummaurnasammal-kalkkiertosasammalvaltaiset kalloraat ja -kolot.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue). Harvennushaikut ovat pilanneet kohteen sisäisiä maisemia.	5	8	1, 4	3	40 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Pertteli	587153	Lakiamäki-Haukkakorpi	Massiivinen, eteläreunastaan komean jyrkänteinen kallioalue, jolla on hyvin merkittäviä maisemallisia arvoja. Laelta avautuu puuston rajoittama, mutta kaus ulottuvia komeita näköalajoja. Keskirakeisesta graniitista muodostunut kallioalue on kapeiden murosvoihyökköiden rikkoma, monipuoliset jyrkäne- ja silokalliomuodot ovat myös geomorfologisesti edustavia. Alueella pesii kangaskiuru (SV/S). Tavanomaiset kangasmetsät ovat vallitsevia, lakiosien kalliojalustamilla on edustavaa poronjäkälikköä sekä mereistä poronjäkäli-kallioterasammalmoisaiikkia. Jyrkänteiden alapuolella on paikoin myös lehtoa, jonka lajistoon kuuluu mm. metsälehmus. Kallioselänneiden välisissä notkelmissa on soistumia.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue). Kohde kuuluu laajempaan Juvankosken kallioalueeseen, joka ulottuu Muurlan ja Perttelin kuntien alueelle. Kohtelea on merkitystä myös retkeilyalueena ja näköalapaikkana.	5	8	1, 2, 4	3	76 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Pertteli	587155	Haukkakorvenmäki-Pahamäki	Yli 2 km pitkä jyrkänteistä kallioselänneistä ja niiden väliöstä syvästä metsä- ja suonotkelmista muodostuva kallioalue. Se näkyy kauempaa ympäristöstä katsottaessa korkeana ylämäkeen. Korkeimpien graniittiselänneiden lakiosista avautuu upeat näköalat ympäristöön. Selänneiden lakiosat ja rinteet ovat runsaan rakolun lohkomaa, porrasmaista kalliomännikkömaastoa, jossa itse lakiosien silokalliot ovat pieniä ja epäyhtenäisiä selänneitä. Massiiviset jyrkänteet ovat pääasiassa kuutiokolion lohkomia, paikoin peräkkäisiä pystyjyrkäntepintoja.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue). Kohde kuuluu laajempaan Juvankosken kallioalueeseen, joka ulottuu Muurlan ja Perttelin kuntien alueelle. Pahamäen korkein lakialue on suositui paikallinen näköalapaikka ja retkeilykohde.	5	8	1, 4, 11	3	101,5 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Pertteli	761007a	Rekijokilaakso	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200102). Pertteli, Someron ja Kiikalan kunnissa sijaitseva Rekijoen laaksoalue on poikkeuksellisen laaja ja maankäyttöään yhtenäinen perinnemaisemakokonaisuus. Rekijoki on uurtanut syvän ja jyrkänteenisen jokilaakson. Avoimet niityt, puulajitimet laidunmaat, hakametsätköt lehtomaiset metsälaitumet ovat säilyneet hyvin etenkin Häntälä-Takvisillan alueilla. Notkoihin on jäänyt mosaikkimaisia vanhan metsän laikkuja. Laidunnuksen myötä syntyneet perinnebiotooppi ovat pääasiassa tuoretta niittyä. Alueella tavataan runsaasti uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja kuten vienasara (Sh/V), haapariippusammal (V/E), tulasammal (Sh/E), ojaäämämsammal (Sp/Sp), pikkuaopoll (Sh/Sh) ja lehtohopeatäpli (-V). Lintudirektiivin lajeista tavataan mm. harmaapäätikka (Sh/Sh), helmipöllö, pikkulepinkäinen ja varpuspöllö. Luontodirektiivin tuontotyyppejä ovat mm. borealiset lehdot, alavat niitetyt niityt, kostea suuruohokasvillisuus, Fenosskandian runsaslajiset kuivat ja tuoret niityt, Fenosskandian hakamaat ja kaskilaitumet sekä Fenosskandian luonnonlaitiset Alus kuuluu Uskelan-Hailikonjokilaakson maisema-alueeseen (kohde 587126) sekä Rekijokilaakson Natura 2000 -kohteeseen (FI0200102). Syväjoen rinteessä on paikotellen pieniä puuyhmiä ja komeita pylväskatjia. Laitumen kasvillisuus on suurelta osin rehevöitynyt tuoretta heinäniittyä; paikotellen on säilynyt parempia pienruohovaltaisia laikkuja. Huomionarvoisia lajeja ovat mm. kevätiesikko, lehtoleinikki ja mukulaleinikki. Syväjoen vesi on savisamenteista ja erittäin runsasravinteista. Vesikasvillisuutta edustavat mm. järviruoko- ja järvikorte.	Someron puoleinen osa on perinnebiotooppi (arvoluokka V). Perttelin ja Kiikalan puoleiset osat ovat paikotellen eri arvoluokkiin kuuluvia perinnebiotooppeja. Somerolle ja Perttelille kuuluvat alueet ovat osin SU-1 402 -aluetta. Suojelun toteuttamistapoina ovat luonnonsuojelulaki, vesilaki ja sopimus maanomistajan kanssa. Ilmoitettu pinta-ala on koko Natura 2000 -kohteen pinta-ala. Aluetta käytetään ajoittain puolustusvoimien toimintaan -vaikutukset voivat ulottua suojelualueelle.	9, 10	7, 11, 12	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 13	1	1209 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuutukaava 1	Rekijokilaakso (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi
Pertteli	761007g	Syväjoen laidun	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200102). Pertteli, Someron ja Kiikalan kunnissa sijaitseva Rekijoen laaksoalue on poikkeuksellisen laaja ja maankäyttöään yhtenäinen perinnemaisemakokonaisuus. Rekijoki on uurtanut syvän ja jyrkänteenisen jokilaakson. Avoimet niityt, puulajitimet laidunmaat, hakametsätköt lehtomaiset metsälaitumet ovat säilyneet hyvin etenkin Häntälä-Takvisillan alueilla. Notkoihin on jäänyt mosaikkimaisia vanhan metsän laikkuja. Laidunnuksen myötä syntyneet perinnebiotooppi ovat pääasiassa tuoretta niittyä. Alueella tavataan runsaasti uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja kuten vienasara (Sh/V), haapariippusammal (V/E), tulasammal (Sh/E), ojaäämämsammal (Sp/Sp), pikkuaopoll (Sh/Sh) ja lehtohopeatäpli (-V). Lintudirektiivin lajeista tavataan mm. harmaapäätikka (Sh/Sh), helmipöllö, pikkulepinkäinen ja varpuspöllö. Luontodirektiivin tuontotyyppejä ovat mm. borealiset lehdot, alavat niitetyt niityt, kostea suuruohokasvillisuus, Fenosskandian runsaslajiset kuivat ja tuoret niityt, Fenosskandian hakamaat ja kaskilaitumet sekä Fenosskandian luonnonlaitiset Alus kuuluu Uskelan-Hailikonjokilaakson maisema-alueeseen (kohde 587126) sekä Rekijokilaakson Natura 2000 -kohteeseen (FI0200102). Syväjoen rinteessä on paikotellen pieniä puuyhmiä ja komeita pylväskatjia. Laitumen kasvillisuus on suurelta osin rehevöitynyt tuoretta heinäniittyä; paikotellen on säilynyt parempia pienruohovaltaisia laikkuja. Huomionarvoisia lajeja ovat mm. kevätiesikko, lehtoleinikki ja mukulaleinikki. Syväjoen vesi on savisamenteista ja erittäin runsasravinteista. Vesikasvillisuutta edustavat mm. järviruoko- ja järvikorte.	Rehevöitymistä voisi vähentää muodostamalla riittävän leveitä suojakaistoja peltojen reunolle. Perinnebiotooppi (arvoluokka M-).	8, 10	7, 11, 15	2, 4, 13	3	23 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Ikonen, I. & T. Kirkkala (1994). Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienenvedet Varsinais-Suomessa ja Etelä-Satakunnassa. <i>Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja</i> 593. 109 s. Lehtomaa, L. (2000). Varsinais-Suomen perinnemaisemat. <i>Alueelliset ympäristöjulkaisut</i> 160. 429 s.
Salo	734245	Varekattilanmäki	Yksityinen luonnonsuojelualue, joka käsittää laajan kallioisen mäen ja sitä ympäröivä kangasmetsä. Mäellä on runsaasti keloutuneita mäntyjä. Alueen pohjoisreunalla on kosteampaa, kuusta kasvavaa kangasmetsää. Varekattilanmäen laella on maisemallisesti ja geologisesti komea muinaisrantakivikko. Tämä yli hehtaatin kokoinen riippupelto on syntynyt Ancylusjärnvaiheen alussa noin 9000 vuotta sitten. Lukuisten hyvin pyörityneiden, pääasiassa graniittia olevien kiven joukossa on myös hiekkakiviä.	Seutukaavassa on SL-kohde 602.	5	1	1, 4	3	12 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 56/11.6.1982.	Gluckert, G. & J. Tittonen (1999). <i>Graniittikallioita rahkasuolle. Geologisesti merkittävät kallio- ja maaperäkohteet Varsinais-Suomessa</i> . 106 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Salo	734246	Asolanjoja	Uskelan-Hailikonjokilaakson maisema-alueella (kohde 587126) sijaitseva yksityinen luonnonsuojelualue käsittää luonnonlaitaisen purovarsialueen. Alueen itäosassa oja virtaa jyrkkäreunaisen rotkon pohjalla. Rinteillä kasvaa hyvin theässä harmaaleppää ja haappaa. Alueen länsipää on vanhaa kuusimetsää, joka on paikoin soistumassa. Linnustoon kuuluvat mm. pohjansirku, peukaloinen ja varpusaukka.	Seutukaavassa on SL-kohde 602.	8	1, 12	2, 12	3	5,5 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 57/11.6.1982 ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennyssuutukaava.	Turun ja Porin lääninhallitus, ympäristöosasto (1982). Päätös luonnonsuojelualueen rauhoittamisesta. 56/11.6.1982.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAÄTÖKSET	LÄHTEET
Salo	734249	Haukkamäki	Kyseessä on pinta-alalisesti pieni, mutta massiivisen korkea ja jyrkänteinen graniittimäki. Laelta avautuu kaunis näkymä Hallikonlahdelle ja ympäröivään metsämaastoon. Itäreunalla on korkea kiilarakoillut pystyseinäimä ja jyrkänteen alla on vaikeakulkuinen louhikko. Metsäkasvillisuus on etupäässä kangasmetsää, kosteissa notkelmissa on korpiisoitumia. Itäreunan jyrkänteen alla on lohkarista lehtokorpea, jossa on paikoin saniaisvaltaisia kohtia. Jyrkänteellä on runsaasti oligotrofista pystyseinäimien sammal- ja jäkäläkasvillisuutta. Tyven rapaumaonkaloissa ja seinäraoissa kasvaa pikkuruotesammalta, kalkkikiertosammalta ja isoriipusammalta.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 3 (hyvin arvokas kallioalue). Kohde on osa Haukkamäen-Viitankruunun kalliojaksoa.	5	8	1, 4	3	11 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Salo	734250	Tampallankruunu-Suopellonmäki	Laajan massiivisen ja jyrkänteisen sekä maisemallisesti hyvin merkittävä kallioalue muodostaa voimakkaan maisemaeläimen. Metsät ovat etupäässä VT- ja MT -tyyppejä. Länsireunan rinteillä on paikoin VRT-tyypin lehtoa ja alarinteellä tuoreempaa lehtoa, jossa kasvaa tammia, lehmuksia ja taiknamarjaa. Jyrkänteillä on edustavia kalliorakojen ja rapaumaonkaloiden sammalkasvustoja. Suopellonmäen jyrkänteiden ylikaltevilla seinämillä on runsaasti mesotrofista kalkkikiertosammalten ja kutrissammalten luonnehtimaa sammalpeitettä. Saman mäen laella on pronssikautinen muinaishautaus.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvokas kallioalue). Alueen sisäisiä maisema-arvoja vähentävät kohteen läpi kulkeva voimalinja ja avohäkkäut. Kohde on osa Haukkamäen-Viitankruunun kalliojaksoa.	5	8	1, 4, 7	3	95 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Salo	734252	Tammenmäki	Maisemallisesti hyvin merkittävä kallioselänne rajautuu selvästi kaikkiin ilmansuuntiin silokalliointainen, viistojyrkänteisenä kohoava lounaisseinämä on geomorfologisesti upea. Lakiosat ovat kumpulevaa kalliomännikköä. Kangasmetsien ohella tavataan mustikkakorpi- ja metsäkortekorpiisoitumia. Länsireunan edustalla on pähkinälehtoreunus. Jyrkänteillä on oligotrofista, mutta monipuolista silokallioselänne ja pystyseinäimien kasvillisuutta mm. valuvesipiintjen kimpulleterasammalkasvustoja ja kerrossammal-kallioimarvaltaisia paksumurpeisia kasvustoja.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 3 (hyvin arvokas kallioalue).	5	8	1, 4	3	20 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Salo	734253	Aromäki-Maalunmäki	Muroslaaksojen rajaama massiivinen, laaja ja jyrkänteinen graniittiselännejako, joka on maisemallisesti varsin merkittävä. Aromäen länsijyrkänte on komea ja näkyvä kaus. Siinä esiintyy lisäksi vinorakoin synnyttämiä kalliolellekeitä, halkeamia ja onkaloloita. Laelta avautuu upeita näköaloja ympäristöön. Itärinteellä on edustava Ancylusjärven aikainen rantalohkareikko. Kasvillisuudessa MT-tyyppi on vallitsevaa. Jyrkänteiden kasvillisuus on oligotrofista, pystyseinäimien sammal- ja jäkäläpeitteistä kasvillisuutta.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvokas kallioalue).	5	8	1, 4	3	47,5 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Salo	734254	Silpasmäki	Länsireunaan 20 m korkeana pystyseinäimänä kohoava massiivinen graniittivuori, jolla on hyvin merkittäviä maisemallisia arvoja. Laelta avautuu näköala yllä kaupungin keskustaan. Lakiosat ovat harvapuistoista poronjäkäläistä kalliomännikköä. Avomellakiosalla kasvaa muutamassa kohtaa pikkuteräkköä. Länsireunan jyrkänteen edustalla on kapea pähkinäpensas-tuomilehtoreunus. Jyrkänteellä on paikoin pystyseinäimien oligo-mesotrofista sammalpeitettä, mm. suippuväkäsmalmal, ketopartasammal ja tihtuterasammal kasvavat jyrkänteen seinämällä.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvokas kallioalue). Suositus näköalapaikka.	5	8	1, 4	3	6,5 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Salo	734255	Toravuori	Pitkän kallioselännejakson länsireunassa sijaitseva jyrkänteinen vuori, jolla on merkittäviä maisemallisia arvoja. Voimakkaat murosrintat reunustavat graniittista muodostuvaa vuorta. Laelta avautuu upea maisema ympäröivään maastoon. Metsäkasvillisuus on tavonomaista kangasmetsää, mutta länsijyrkänteen alla on tuomivaltaita lehtoa. Koillisjyrkänteellä on paksumurpeista kerrossammal-kallioimarvaltaista varjoseinäimien kasvillisuutta. Länsi-lounaisreunan jyrkänteillä on monipuolista kalliokasvillisuutta mm. kutrissammalta, ketohavusammalta ja tummauunasammalta.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 3 (hyvin arvokas kallioalue). Kallioselänteen lakialue on paikallinen näköalapaikka.	5	8	1, 4, 11	3	7,5 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Salo	734256	Katinkallio	Melko massiivinen kallioselännejako, jolla on hyvin merkittäviä maisemallisia arvoja. Lakiosista avautuu erinomaisia näköaloja ympäristöön. Alueella on edustavia kumpumaisia silokallioselänteitä, jyrkännemuotoja, kookkaita siirtolohkareita ja laaja Ancylusjärven aikainen lohkarainen muinaisranta. Metsä on osin hakattua VT- ja MT -tyypin kangasmetsää. Syvissä notkelmissa on myös lehtomaisen kangasmetsän laikkuja. Lähellä lakea kasvaa pikkuteräkköä. Arkeologisesti alue on merkittävä Katinkalliolla olevan muinaishaudan ansiosta.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvokas kallioalue).	5	8	1, 4, 7	3	64 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Salo	734258	Sammalsuonmäki-Pohjakallio	Metsäinen, maisemallisesti hyvin merkittävä massiivinen kallioselännejako, joka muodostuu useista notkelmien erottamista graniittiselänteistä. Geologisesti merkittäviä piirteitä ovat Sammalsuonmäen laen korkeimman rannan rantakivikko, joka on syntynyt Itämeren Yoldiavaiheessa sekä laajat ja edustavat silokalliomuodot. Lounaisrinteen edustalla on lehtoreunus, jossa kasvaa haapaa, isoja tammia ja pähkinäpensaita. Aluskasvillisuus on rehevää, mm. kullero (V/-), kevätlinnunheme ja vuohenputki kasvavat lehdossa. Kasvillisuus vaihtelee karuista poronjäkäläisistä männiköistä isovarpuräme-, tupasvillaräme- ja mustikkakorpijuotteihin.	Seutukaavassa SU:1 405 -aluetta Sammalmäen lounaisrinteen osalta. Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 3 (hyvin arvokas kallioalue).	5	8, 12	1, 2, 4	3	168 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Salo	734265	Tupurin lehto	Kallion rinteessä ja tyvellä sijaitseva rehevä lehtoalue, joka on osin istutettu. Luoteispäässä on lähes luonnonlataista pähkinäpensas- ja tammilehtoa, joissa kasvavat mm. koiranheisi, lehtokuusama ja taiknamarja. Kaakkoispäässä kasvaa runsaasti saarnia, todennäköisesti istutettuja. Alue on suurimmaksi osaksi pihapiiriä.	Seutukaavassa SU:1 400-aluetta.	2	12	2	3	6,5 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1	Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Salo	734266	Lavianmäen länsiosan haapaletto	Kyseessä on kallon rinteessä ja tyvellä kookkaita haapoja kasvava, kostea puro varrella sijaitseva lehto. Puustossa on sekapuina myöskin koivua, harmaaleppää ja kuusta. Rehevästä aluskasvillisuudesta mainittakoon runsaana esiintyvä mesiangervo ja lehtoiindikaattoreista mösiö, rohtomikkä ja taiknamarja.	Seutukaavassa SU 401 -aluetta.	2	12	2	3	8 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1	Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAÄTÖKSET	LÄHTEET
Salo	73160a	Viurilanlahti	Halkion ja Salon kuntien rajalla sijaitseva Viurilanlahti kuuluu Natura 2000 -ohjelmaan (FI0200027) ja se on osittain yhtenäinen Vaisakon Natura 2000 -kohteen (FI0200125) kanssa. Viurilanlahti sisältyy osittain Uskelan-Halkionjoikilaakson maisema-alueeseen (kohde 587126). Viurilanlahti on pitkän ja kapean Halkionlahden peruskasa. Kasvillisuus on hyvin rehevä. Rehevän kasvillisuuden leimaa-antavinta piirre on lahtea kiertävät vankat järviuokkasvustot. Linnusto on monipuolinen ja alueelta on tavattu lukuisia harvinaisuuksia. Riistanuottopistearvo on korkea. Lahdet ovat lintujen tärkeitä muuton- ja sulkasadon aikaisia kerääntymisalueita ja luontoharrastuskohteita. Luontodirektiivin lintuja ovat mm. helmipöllö, kaakuri (E/St), mustakurkku-uikku, kangaskiuru (St/St), kapustarinta, kehrääjä (St/St), ruisräikkä (V/V) ja mehiläshaukka.	Suurella osin seutukaavan SL 404 ja 405 -aluetta. Kohde suojellaan joko luonnonsuojelu- tai vesiläilä tai maankäyttöä säädellään rakennustalalla/kaavalla	7	7, 12	3, 11	1	628 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava, valtioneuvoston 3.6.1982 vahvistama valtakunnallinen lintsuensuojeluohjelma	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Viurilanlahti (FI0100027). Natura 2000 -ohjelmamateriaalit. Viurilanlahti (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi
Salo	73160c	Viurilanlahti, Jokiniemenlahti ja Kajanalampi	Luontonsuojeluohjelman kohde, joka on osin yhtenäinen kohteiden 73160a ja 73160b kanssa. Se sisältyy osittain myös Uskelan-Halkionjoikilaakson maisema-alueeseen (kohde 587126). Viurilanlahden-Jokiniemenlahden linnusto on monipuolinen ja esim. vesilintukanta on poikkeuksellisen suuri. Lahdet ovat tärkeitä muuton- ja sulkasadon aikaisia kerääntymisalueita. Vesilintujen valtalajeina ovat nokkana, heinänsorsa ja silkkiuikku. Yleisiä rantalintuja ovat mm. töyhtöhyppä, taivaanvuohi ja isokuuvi. Kohde on Varsinais-Suomen paras kahlaajapaikka. Valtakunnallisesti uhanalaisista linnuista tavataan mm. pikkutikka (St/St) ja peltopyy (V/St). Kajanalampi koostuu n. 25 m korkean mäen pohjoispuolella olevasta umppekasavasta Kajanalammesta sekä lammien ja mäen välin jäävästä tervaleppäkonnesta. Vaateliaista lajeista esiintyy imikiviä, lehtopalsamia, lehtotähtimöitä ja punakoisoa.	Seutukaavassa SL 404 -aluetta. Kohteesta ainoastaan Viurilanlahden osa-alue ulottuu Salon kunnan alueelle.	7	5, 7, 12	2, 3, 12	2	92 ha	ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Viurilanlahti (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi
Salo	734244a	Muurassuo-Järvisuo	Salon ja Pemiön rajalle sijoittuva soidensuojeluohjelman kohde. Muurassuo on puustoinen ja tasainen metsäkeidas, jolla on selvät nevakorpilähteet. Suon muita osia hallitsevat tasaiset isovarpu- ja rahkarämeet. Muurassuon länsipuolella on erillinen Järvisuo, joka on lähes täysin puutonta saranevaa. Nimi on kuvaava, sillä suo on laskuojaton ja siksi keväisin tulavesien synnyttämän järvenä. Tästä johtuen suo on pysynyt avoimena ja vetisenä saranevana.	Seutukaavassa SL 416 -aluetta.	1	3, 12	1, 2	2	49 ha	valtioneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusohjelma ja valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2.	Karhumäki, J. & P. Salminen (1984). Vaihteleva suoluonto Teoksessa Karhumäki, J. (toim.): <i>Kalliomäkien karveessa</i> . 58-63. Salon seudun luonnonsuojeluyhdistys.
Salo	734244b	Muurassuo	Yksiyhinen luonnonsuojelualue, joka sisältyy kohteeseen 734245a. Rauhoitettu kohdosta on erotettu osa Muurassuon ja Jokiniemen rämeikasvillisuutta (mm. tupasvilla, isokarpalo, suokukka, juolukka ja pyöreälehtikihokki). Kyseessä on hyvä hillasuo, joka on tosin hieman vaikeasti saavutettavissa.	Seutukaavassa osin SL 416 -aluetta.	1	1, 3, 12	1, 2	3	7,8 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 105/31.8.1994 ja valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2.	Turun ja Porin lääninhallitus, ympäristöosasto (1994). Päätös luonnonsuojelualueen rauhoittamisesta. 105/31.8.1994.
Salo	734247a	Veitikkalan Linnämäki	Kallioleuo sijaitsee Uskelan-Halkionjoikilaakson maisema-alueella (kohde 587126). Eteläreunaltaan jyrkänteinen ja maisemallisesti merkittävä kallioleuo on arkeologisesti hyvin merkittävä linnuohistoriansa vuoksi. Eteärinteellä on edustava rakoilun mukaan porrasmaisesti kehittynyt jyrkänteinen seinämä, jossa on pieniä porrasmaisia hyllyjä sekä heikosti ylikaltevia seinämäpintoja. Jyrkänteellä on oligotrofisen seinämäkasvillisuuden ohella niukasti mesotrofista kutrisammalten luonnehtimaa sammalpeitettä. Kalliorakojen ja -onkaloiden sammalyhteisöissä kasvavat isoripusammal ja valtakunnallisesti uhanainen isokarvasammal. Lakosissa on karuja kalliomänniköitä, joissa kallioleppäjästymillä tavataan edustavia poronjäkäliköitä. Alueella on tavattu pätkinähäkki ja huuhaaja.	Seutukaavassa osin SU:1 402 -aluetta ja osin SU:2 431 aluetta. Kallioleueinventoinnissa arvo luokkaa 4 (arvokas kallioleuo).	2,5	8, 12	1, 2, 4, 7	3	14 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioleuet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Somero	761002	Eksyssuo	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200016). Kohteeseen kuuluvat Eksyssuo ja Huhmassuo. Eksyssuo on eteläsuomalainen konsentriin kermikeidas. Suurin osa suosta on hyvin karua. Yleisin suotyppi on keskiosien puuton ja tupasvilla hallitseva lyhytkorsineva. Kohteesta tavataan punakämmekkää (V/-). Karuudesta ja vähäallikoisuudesta johtuen linnusto on melko vaatimaton. Alueella tavataan kuitenkin kurki, kapustarinta ja liro sekä tavallista suolajistoa. Avosuon teerinen soina-alueita. Reunoilla neva muuttuu rahkaneveksi ja lopulta rahkarämeeksi. Huhmassuo on selvästi puustoisempi, lähes luonnontilaisena säilynyt mäntyräme. Suon keskellä on vanhaa metsää kasvava saareke. Luontodirektiivin luontotyypit: *keidassuot ja *boreaaliset luonnonmetsät. Lintudirektiivin lintuja ovat edellä mainittujen lintujen lisäksi helmipöllö, metso, palokärki, pikkulepinkäinen ja pyy.	Eksyssuo ulottuu Mellilään, Loimaan kuntaan, Koskelle ja Ypäjälle. Koko alue suojellaan luonnonsuojelulla. Seutukaavassa SL 405 -aluetta Huhmassuon osalta.	1	7, 12	1, 2, 3	1	497 ha	valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2 ja valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Eksyssuo (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Eksyssuo (FI0200016). Natura 2000 -ohjelmamateriaalit. Suominen, O. (1989). Eksyssuo. Erämaista maisemaa viljelyalueen keskellä. Teoksessa Suominen, O. (toim.): <i>Kosken seudun luonto</i> . 15-24.
Somero	761002	Huhmassuo	Soidensuojeluohjelman kohde, joka sisältyy Eksyssuon Natura 2000 -kohteeseen (FI0200016). Kyseessä on keidassuo, jonka keskellä on kallioinen metsäsaareke. Koillispuolella suon keskusta on paikoitellen silmäkiveä. Reunoilla on kapea saranevavyöhyke ja lounaisosissa on jonkin verran korpea. Alueella pesivät mm. kiuru, kapustarinta, töyhtöhyppä, kää, isokuuvi, liro, palokärki ja hiirihaukka.	Seutukaavassa SL 405 -aluetta.	1	3, 7, 12	1, 2	1	86 ha	valtioneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusohjelma ja valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2.	Eksyssuo (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstitosa. 18 s. Julkaisematoni moniste. Someron kaupunki.
Somero	761003	Reksuo	Someron ja Marttilän kuntien rajalla sijaitseva Reksuo kuuluu soidensuojelu- ja Natura 2000 -ohjelmiin (FI0200095). Kohde on edustava konsentriin kermikeidas. Suokokonaisuus on n. 6000 vuotta vanha, hyvin kehittynyt ja ehjä sekä suhteellisen luonnontilainen. Suon reunat ovat saranevaa ja isovarpusta rämettä. Muita suotyyppejä ovat rahkaräme, rahkaneva, lyhytkorsineva ja kuljuneva. Kohosuon keskusta on ympäristöstä kuusi metriä korkeammalla. Suolla on n. sata allikkoa, jotka saattavat olla useiden metrien syvyisiä. Joissain allikoissa esiintyy lummetta ja ulpukkaa. Alue kuuluu kokonaisuudessaan luontotyyppiin *keidassuot. Reksuo on arvokas lintusuo. Lintudirektiivin lajeista tavataan mm. kalatiira, kurki, kapustarinta, liro, suokukko (V/St), pikkulepinkäinen ja metso.	Seutukaavassa SL 409 -aluetta. Natura 2000 - ja soidensuojeluohjelmien rajaukset poikkeavat hieman toisistaan. Pinta-ala on ilmoitettu Natura 2000 -kohteen rajauksen mukaan. Alue suojellaan luonnonsuojelulla.	1	3, 7, 12	1, 2, 3	1	411 ha	valtioneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusohjelma, valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2 ja valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstitosa. 18 s. Julkaisematoni moniste. Someron kaupunki. Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Reksuo (FI0200095). Natura 2000 -ohjelmamateriaalit. Suominen, O. (1989). Eksyssuo. Erämaista maisemaa viljelyalueen keskellä. Teoksessa Suominen, O. (toim.): <i>Kosken seudun luonto</i> . 15-24.
Somero	761004	Somerniemen metsä	Alue kuuluu vanhojen metsien suojelu- ja Natura 2000 -ohjelmiin (FI0200132). Kohde muodostuu pääosin Painiojärven rannan lehtomaisesta kangasmetsästä. Puusto on varttunutta, ikääntynyttä kuusikkoa, jossa lehtipuun osuus vaihtelee. Paikoin esiintyy luonnonsuojellisesti arvokasta lehtipuuvallista haapa-koivumetsää. Osalla alueesta kasvaa myös tervaleppää. Maapuiden ja kuolleiden pystypuiden määrä on paikoin suuri. Luontotyyppiä on *luonnontilaiset tai niiden kaltaiset kuusivaltaiset vanhat metsät. Luontodirektiivin lajeista tavataan liito-orava (St/St) ja lintudirektiivin lajeista harmaapäätikka (Sh/Sh).	Natura 2000 - ja vanhojen metsien suojeluohjelmien rajaukset poikkeavat hieman toisistaan. Pinta-ala on ilmoitettu Natura 2000 -kohteen rajauksen mukaan. Alue suojellaan luonnonsuojelulla.	3	7, 9	2, 3	1	16 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 27.6.1996 tekemä periaatepäätös vanhojen metsien suojelusta	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Somerniemen metsä (FI0200132). Natura 2000 -ohjelmamateriaalit.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PÄÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PÄÄTÖKSET	LÄHTEET
Somero	761008	Säärenmäen lehmuslehto	Viljelyaikoiden välissä, mikäisen metsäsaarekkeen kaakkoirinteessä sijaitseva lehto kuuluu lehtojensuojeluohjelmaan. Kasvillisuus on kuivahkoa lehtoa, puusto koivu-kuusi-harmaaleppäsekametsää, jossa kasvaa runsaasti lehmuksia. Vaateliitaa kasvilajeja ovat imikkä, mäkielähtölehti ja kevätlinnunherne.	Lehmuksia varjostavaa puustoa voidaan harventaa.	2	4	2	3	2,5 ha	valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakunnallisesta lehtojensuojeluohjelmasta	Komiteamietintö (1988). Lehtojensuojeluyöryhmän mietintö. <i>Komiteamietintö</i> 1988:16. 279 s.
Somero	761011	Keräkankare	Someron ja Nummi-Pusulan kuntien alueella sijaitseva harjunsuojeluohjelman kohde. Alue käsittää osan laajasta deltamuodostumasta, korkean laittuneen reunamuodostuman ja syviä harjukuoppia. Harjun alueella on useita suuria siirtolohkareita. Kasvillisuus on pääosin VT- ja CT -tyyppistä, tosin harjuhautojen lähellä on paikoin jakäläläikkä ja laajoja siianpuolukkasvustoja. Alueella esiintyy monipuolinen valikoima valoitien rinteiden ja harjujen kangasmetsien tyyppi-lajeja kuten häränsilimä, kangasajuruoho ja sikojuuri.	Kohteesta kuuluu Somerolle 23 ha ja Nummi-Pusulalle 750 ha. Nummi-Pusulan osiosta 171 ha on Natura 2000 -ohjelman kohdetta Keräkankare ja Kymälähde. (FI0100043).	4, 11	10	1, 2, 11, 13	2	750 ha	valtioneuvoston 3.5.1984 vahvistama valtakunnallinen harjunsuojeluohjelma	Keräkankare ja Kymälähde. (2000). Uudenmaan ympäristökeskus 28.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/> ->Uusimaa
Somero	761037	Pohjaton	Kohde sisältää soiden ympäröimän rehevähkön Särkjärvi -nimisen lammen sekä laajan rämeen, kapean nevaruoksen ympäröivän Pohjaton -nimisen lammen sekä lampien itäpuolisen, maisemallisesti arvokkaan kalliojyrkänteen.	Seutukaavassa otittain SU-1 400 -aluetta. Suojeluvaron määrittäminen vaatii lisäselvityksiä.	8	12	1, 13	3	18 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuutakaava 1	Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstiosa. 18 s. Julkaisematon moniste. Someron kaupunki. Anon. (1996). Someron rantayleiskaava 1996. Luontoseveltyksen kohdekuvaus. Julkaisematon moniste. Ympäristötutkimus Oy metsästähti.
Somero	761038	Ihämien saniaiskorpi	Kyseeässä on pienen puron notkelmaan muodostunut saniaisvaltainen hieman soistunut kuusikko, jonka kasvillisuus on rehevää. Lajistosta mainittakoon hamaaleppä, punaherukka ja kotkansiipi, jota kasvaa paikoin runsaasti.	Seutukaavassa SU-1 404 -aluetta. Alueella liikuttaessa tulisi käyttää polkua kulumisen ehkäisemiseksi. Alue soveltuu opetuskohteeksi ja ansaitsee mahdollisesti luonnonsuojelualueen statuksen.	11	12	2, 10	3	3,5 ha	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuutakaava 1	Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Somero	761039	Jyrklammin-Likolammin alue	Alueella on kaksi n. 40-50 m syvä, jyrkkärinteistä suppaa, joiden pohjalla on harjujärvi. Kohde sisältyy Äyräsnummen harjualueeseen (kohde 761050). Alue on pääasiassa kuivahkoa kangasta, mutta suppien rinteillä on myös tuoretta kangasmetsää. Jyrklammin rannassa on kapea tervaleppä-korpiapaatsamavyöhyke. Likolammi on reunoiltaan soistunut ja kasvamassa umpeen. Kasvillisuus: Varsinais-Suomessa uhanalaiset hoikkavilla, idänneulanjärkä (H ⁻) ja tunturikurjenherne (H ⁻), kalliokieli, mäkielähtölehti, yövikka, nuokkukohokki ja sinivuokko. Jyrklammin harjulta on kaunis näkymä Painiojärvelle.	Seutukaavassa SL 403 -aluetta.	11	12	1, 2, 4	3	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuutakaava 1	Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstiosa. 18 s. Julkaisematon moniste. Someron kaupunki. <i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.	
Somero	761044	Kääntelän Jyrkinharju	Jyrkinharju on geologisesti monipuolinen kokonaisuus, joka käsittää kapeita ja jyrkkärinteisiä selännettiä. Alueella esiintyy Etelä-Suomessa harvinainen tunturikurjenherne (H ⁻), jonka lisäksi lehtomaiselta etelärinteeltä on tavattu esim. lehtokuusama, metsämaarianheinä, kieli, kalliokieli, metsävirma, sinivuokko, mansikka, kurjenkello ja hiirenvirma. Kohteen rannat ovat rakennettuja ja keskiosassa on laaja hakkualue.	Seutukaavan SL 483 -aluetta.	11	12	1, 2	3	26,5 ha	ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalan harjuseutukaava	Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstiosa. 18 s. Julkaisematon moniste. Someron kaupunki. <i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Somero	761046	Jakkulan Tervaniemi	Harju, jolta aluekaa kaunis maisema itään ja kaakkoon. Kasvillisuus koostuu tyyppillisestä harjukasvillisuudesta.	Seutukaavan SL 481 aluetta.	11	12	1, 4	3	2,7 ha	ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalan harjuseutukaava	Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstiosa. 18 s. Julkaisematon moniste. Someron kaupunki.
Somero	761050	Äyräsnummi	III Salpausselän reunamuodoston kolkkeeseen jaksoon kuuluva alue käsittää suurehkor selväpiirteiseksi kehittyneen sandurideltan, reuna-moreeniharjanteita ja -valleja, harjujakson, suppia ja muinaisrantoja. Kasvillisuus on CT-, VT- tai MT -tyyppiä.	Geologisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä, biologisesti ja monikäytön kannalta merkittävä alue. Seutukaavassa SL 403 -aluetta Jyrklammin-Likolammin (kohde 761039) osalta.	11	12	1, 4, 10	3	5 km ²	valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaihesuutakaava 1	Anon. (1994) Someron-Kiikalan harjuseveltyks. Harjualueen maisemaekologinen perusselvitys. 33 s. Turun vesi- ja ympäristöpiiri, Varsinais-Suomen liitto, Turku. Gluckert, G. & J. Tittonen (1999). <i>Graniittikalliolta rahkasuolle. Geologisesti merkittävät kalliio- ja maaperäkohteet Varsinais-Suomessa</i> . 106 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Somero	761051	Särämäki (Somero)	Maisemallisesti merkittävä jyrkänteinen kallioalue, jolla on myös huomattavia luonnonarvoja. Alue rajautuu Virkkaanjokea reunustaviin peltoihin. Kallion laelta avautuu näkymä ympäröiville pelloille. Alueen pääkivilaji on amfibolitti. Lakiosassa on MT- ja VT- tyyppin metsiä, notkelmissa on kuusikoista mustikka- ja metsäkorkekorpea. Lounaisreunan jyrkänteen edustalla on edustavaa, hyvin pensaikkoinsta kuivahkoa lehtoa. Keskeisillä osilla on mm. keskivaateliaan lajiston luonnehtimia kuitrisammal-kallioalmikkosammalkasvustoja. Seinämien tyvellä on riippusammal-häntäsammalvaltaisia sammalokaloita.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvokas kallioalue).	5	8	1, 4	2	5 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Somero	761462	Valkaman metsä	Natura 2000 -ohjelman kohde FI0200167. Valkaman tilan metsät muodostavat Etelä-Suomen oloissa merkittävän vanhan metsän kohteen. Rinteineen ja notkelmineen alueen pinnamuodot ovat melko vaihtelevia. Kalliot ovat pienialaisia, mainittavin jyrkänte sijaitsee alueen kaakkosiosassa. Metsät ovat pääasiassa tuoreita, osin lehtomaisia kangasmetsiä. Suurinta osaa alueen metsistä on aikoinaan laidunnettu, mikä näkyy edelleen selvästi puuston rakenteessa ja lajisuuteissa. Vaihtelevuutta alueen metsiin tuovat pienet, enimmäkseen ojitamattomat korpinotkelmat ja pikkupurot, pieni räme ja lähdevaltainen hetteikkö.	Merkittävä vanhan metsän alue	3	7	2,3	2	44 ha	valtioneuvoston 8.5.2002 tekemä päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen täydentämisestä	Lounais-Suomen ympäristökeskus (2002). Valkaman metsän (FI0100015) Natura 2000 -ohjelmamietintö.
Somero	761464	Viuvallannummi	Natura ohjelmakohde (FI0200187) muodostuu kolmesta erilisestä osa-alueesta. Viuvallannummen alue edustaa Etelä-Suomessa harvinaisia lähdelehtoja. Alueen kasvillisuus edustaa hyvin lähdelehtoilte tyyppillistä lajistoa. Heposuo- n keskellä on lähteinen lampi. Rauhanrannan lähdelehtorinne on pieni lettonen lähdehetteikkö ja tämän yläpuolella on hetteinen suursamaisia ja suokelta kasvava kuusikokainen rinne. Hiekkakuopan eteläpuolella oleva alue on hetteistä lähdelehtoa lähteiden purkutumiskohdissa ja purovarressa, osin varjoisia lehvasammalvaltaisia pintoja, osin avoimia rimpisrppisammalta kasvavia juotteja. Heposuo- n lähdelehto on pääosin melko vetinen, joutu-, pullosara- ja lettoliertosammalvaltaista lampimaista avolettota. Länsiosan lähteisen lampareen reunassa on raihaista lammenreunusnevaa. Suon luoteisosassa on laaja kasvusto ruskopiirtoheinää. Lammessa kasvavat pohjanlumme ja pikkupalpakko. Suon rämeisessä reunassa kasva korpiapaatsama ja siniheinä sekä niukkana metsälehmus.		1	7	2	2	6 ha	valtioneuvoston 8.5.2002 tekemä päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen täydentämisestä	Lounais-Suomen ympäristökeskus (2002). Viuvallannummen (FI0200187) Natura 2000 -ohjelmamietintö.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	särä	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PÄÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PÄÄTÖKSET	LÄHTEET
Somero	761001a	Haukkamäki	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0100090). Kohde on suurelta osin Nummi-Pusulan alueella, jossa on korkeaa yrkänteinen kallioalue. Kallion laki kohoaa 160 m m.p.y. Kallioalue muodostuu happamasta ja emäksisestä vulkaatista. Alue on kasvillisuudeltaan hyvin edustava, maisemallisesti ja geologisesti arvokas ja se edustaa luontodirektiivin luontotyyppiä kasvipelitteiset silikaattikalliot. Alueella esiintyy myös luontotyyppiä "puustoiset suot. Kallioalueen alarinteilla on paikoin lehtoa. Someron puolelle ulottuu Arimajärveen laskevan puron varrella oleva lehto, jossa kasvaa mm. metsälehmusta ja pätkinpensasta. Lehtolajeja edustavat mustakannanmarja, lehto-orvokki, näsiä ja kevätlinnunherne. Lehto on rauhoitettu vuonna 1955 ja siellä on jo runsaasti lahoppuustoa. Lehto voidaan siten luokitella myös luontotyyppiin "boreaallinen luonnonmetsä. Lehdön läpi virtaa n. 200 m pitkä luonnontilainen puro, joka edustaa luontotyyppiä pikkujokien ja purojen vesikasvillisuus.	Ilmoitettu pinta-ala on kohteen koko pinta-ala. Somerolle kuuluvan osan pinta-ala on 2,3 ha. Nummi-Pusulan kunnassa oleva kallioalue on luokiteltu kallioalueinventoinnissa arvoluokkaan 3 hyvin arvokas kallioalue).	4	7	1, 2, 4, 12	1	23 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Haukkamäki (FI0100090). Natura 2000 -ohjelmamonitori. Ympäristötutkimus Oy metsätähti (1996). Someron rantayleiskaava 1996. Luontonsuojelun kohdekuvaus.
Somero	761001b	Arimajärven purolehto	Arimajärven purolehdon yksityinen luonnonsuojelualue on osa Haukkamäen Natura 2000 -kohdetta (FI0100090). Luonnontilaisena säilyneessä purovarsilehdossa kasvaa mm. korpi-imarre, hiirenporras, isoalvejuuri, kotkansiipi, näsiä, kultapiisku, kissankello, lehtokorte, käenkaali, humala, rohtoimikkä, lehto-orvokki ja konnanmarja.		2	1, 7	2, 12	3	1 ha	Hämeen lääninhallituksen päätös no 1165/71/17.8.1955	Hämeen lääninhallitus (1955). Päätös yksityisen luonnonsuojelualueen perustamisesta. Päätös no 1165/71/17.8.1955. Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstiosa. 18 s. Julkaisematon moniste. Someron kaupunki.
Somero	761004b	Toivonniemen rantaluhta	Toivonniemen rantaluhta on yksityinen luonnonsuojelualue. Lähes luonnontilainen lähteikköalue, josta osa on lähdelehtoa ja loput alueesta on tervaleppäkorpea. Rantamatalikko ja rantaluhtan linnusto ovat mm. luhtakerttu ja luhtahuitti LC. Kasvilajistoa edustavat mm. lähteikköpöimulehti, lehto- ja luhtatähitiö sekä lähdehähti.		1	1	2, 12, 13	3	8 ha		Toivonen, T. (1994). Äyränsuomen luontonsuojeluyhdistys. Julkaisematon moniste
Somero	761005a	Liesjärvi	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0344001), josta ainoastaan pieni osa on Someron kaupungissa. Liesjärven alue kuuluu ns. Tammelan ylänköön, joka on säilynyt erämaisenä viljelystuotujen välissä. Alueen metsät ovat pääasiassa MT- ja VT -tyyppiä sekä suomuttomia. Harjut ovat matalia ja metsän peittämiä. Järvet ja lammet ovat edustavia humuspitoisia vesistöjä. Kyseessä on tärkeä matkailualue. Luontodirektiivin luontotyypit: "puustoiset suot, humuspitoiset lammet ja järvet. "Luonnontilaiset tai niiden kaltaiset vanhat havupuusekametsät ja kasvipelitteiset silikaattikalliot.	Seutukaavassa SL 400 -aluetta Tartlamminsuon osalta ja osin MM.2 L 200 -aluetta. Ilmoitettu pinta-ala on koko Natura 2000 -kohteen pinta-ala. Someron osuus kohteesta on 67 ha. Suojelun toteutuskeinoina ovat luonnonsuojelulaki ja vesilaki	1, 4, 8	7, 12	1, 2, 4, 5, 11		1790 ha	ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava jay alioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Liesjärvi (FI0344001). Natura 2000 -ohjelmamonitori.
Somero	761005b	Tartlamminsuu	Someron ja Tammelan rajalla sijaitseva soidensuojeluohjelman kohde ja soidensuojelualue, joka sisältyy Liesjärven Natura 2000 -kohteeseen. Tartlamminsuu on harvaiseen mäntyä kasvava räme, jonka keskiosassa on pientalaisia nevalakkuja. Kasvillisuutta: tupasluikka, suovalkuu, pikkukihokki ja vaaleasara (V/-).	Seutukaavassa SL 400 -aluetta. Soidensuojelualueen rajaus on soidensuojeluohjelman rajausta pienempi. Pinta-ala on ilmoitettu soidensuojeluohjelman rajauksen mukaan.	1	1, 3, 7, 12	1, 2	2	69 ha	valtioneuvoston 26.3.1981 vahvistama soidensuojeluohjelman täydennys ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstiosa. 18 s. Julkaisematon moniste. Someron kaupunki. Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Liesjärvi (FI0344001). Natura 2000 -ohjelmamonitori.
Somero	761006a	Hyppyrän harjualue	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200010) sijoittuu usean kunnan alueelle. Alue on hyvin monipuolinen: harjuja, soita, lähteitä, lampia, ravineja, puroja, kallioita ja järviä. Lammensuojelu-Pehkuisuon alueelle on ominaista suolonnon monimuotoisuus. Neva-alue on suorassa yhteydessä Lammenjärven. Särämäki on pitkä yrkänteinen kalliojako, jonka eteläosan kallioalue on keskivänteistä. Muu osa on kartua kallioita. Monimuotoisuudesta johtuen Hyppyrän harjualueen linnusto on edustava. Lintudirektiivin lajeista tavataan mm. kuikka (St/St), kaakuri (Sh/Sh), harmaapäätikka (Sh/Sh) ja kangaskiuru (Sh/Sh). Alueella on tavattu runsaasti valtakunnallisesti uhanalaista kasvi- ja eläinlajeista sekä alueellisesti uhanalaiset röyhysara (V/-) ja idänneulankärki (H/-). Luontodirektiivin luontotyyppiä ovat mm. harjumuodostumien metsäiset luontotyypit, "mäntyvaltaiset puustoiset suot, borealaiset lehdot, "keidasuot ja humuspitoiset lammet ja järvet.	Seutukaavassa SL 402, 404, 405, 406, 408, 410 ja 411 -aluetta, SU:1 400 -aluetta sekä SU:4 481 -aluetta. Lähes koko kohde on seutukaavassa merkitty suojellavaksi pohjavesialueeksi. Suojelu toteutetaan osin luonnonsuojelulla, vesilaitalla tai metsälailalla. Maa-aineksen ottoa rajoitetaan paikoin maa-aineslailalla.	1, 4, 5, 8	7, 12	1, 2, 3, 4, 5, 9, 13	1	2468 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1 ja ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikan harjuseutukaava. Soidensuojeluohjelma	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Hyppyrän harjualue (FI0200010). Natura 2000 -ohjelmamonitori.
Somero	761006b	Hyppyrä-Kaskistonnummi	Someron ja Kiikan kuntiin sijoittuva harjuseutukaavan kohde, joka on suurelta osin päällekkäinen kohteen 761006a kanssa. Alue on geonofologisesti erittäin merkittävä ja monipuolinen III Salpausselän ja pitkäisharjien yhtymäkohta laajoine delta- ym. glasifluviaalimuodostumineen. Alueella on runsaasti maisemallisesti kauniita lampia ja pikkujärviä. Alueen reunoilla on lähteikköjä ja pohjaveden tihkumiskohtia, joihin on muodostunut reheviä soistumia. Kasvillisuus on yleisilmeltään karua. Huomattava osa metsistä on CT- ja CIT -tyyppiä. Alueen keskiosissa, etenkin korkeimmilla kumpareilla tavataan VT-tyyppiä. Alueen kasvillisuuteen kuuluu harvinaisia hietikkolajeja kuten hietanelikkä (E/St), kangasraunikki (E/St), idänneulankärki (V/-).	Seutukaavassa SL 402, 404, 406 ja 410 -aluetta sekä SU:4 481 -aluetta.	4, 8	7, 10, 12	1, 2, 5, 9, 13,	1	1589 ha	valtioneuvoston 3.5.1984 vahvistama valtakunnallinen harjuseutukaava, valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1 ja ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikan harjuseutukaava	Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstiosa. 18 s. Julkaisematon moniste. Someron kaupunki. Laine, U. & J. Nurmi (1978). Hyppyrän alueen kasvillisuus ja sen kulutuskestävyys. Teoksessa Arohonka, J. (toim.): Kiikan Harjuseutukaavan luonto ja käyttö. 27-39. Valtakunnallinen harjututkimus, raportti 6. Salon Seudun luonnonsuojeluyhdistys ry.
Somero	761006c	Kaskistonkorpi	Soidensuojeluohjelman kohde sijoittuu kohteiden 761006a ja 761006b sisälte. Kyseessä on kasvitoltaan rikas lähdesuo. Alueella kasvaa Etelä-Suomessa harvinaisen väinönputki. Itäosassa on suoritettu ojituksia, jotka ovat vaikuttaneet suon vesitalouteen.	Seutukaavassa SL 402 -aluetta.	1	3, 7, 10, 12	1, 2	2	5 ha	valtioneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusoikeus ja ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikan harjuseutukaava	Anon. (1994) Someron-Kiikan harjuseutukaava. Harjualueen suojelu ja hoito. Teoksessa Arohonka, J. (toim.): Kiikan Harjuseutukaavan luonto ja käyttö. 53-58. Valtakunnallinen harjututkimus, raportti 6. Salon Seudun luonnonsuojeluyhdistys ry.
Somero	761006d	Yrttikorpi	Yksityinen luonnonsuojelualue kohteiden 761006a, 761006b ja osittain kohteen 761006c sisällä. Kyseessä on Etelä-Suomen erikoisimpiin kuuluva letoalue. Kohteessa on erittäin edustavia lähteikköjä, joilla tavataan useita harvinaisia putkikasvi- ja sammallajeja esim. väinönputki, isoalveammal (VV), lettosara (E/St), lettoilla (V/V), hoikkouilla (V/V) ja tuoksumatara (Sh/V). Alueen rikas kasvillisuus johtuu pokkeuksellista vesiloista. Pohjoispuolella harjualueella muodostuva pohjavesi purkautuu lukuisista lähteistä ja valuu Yrttikorven läpi. Alueen länsireunalla on lettorämejuotti. Eteläreunan lähdekorvessa on hyvin runsaasti kosteikkovahvero. Yrttikorven luonnontilaisuus on paikoin kärsinyt ojituksista.	Seutukaavan SL 402 -aluetta. Vesilojen muuttaminen vaikuttaisi alueen kasvillisuuteen vedenvirtaaman vaihtelujen kautta. Suojelualueella tulisi lasjentaa koko kosteikköalueen kattavaksi, sillä väinönputken parhaat kasvupaikat sijaitsevat nykyisen suojelualueen ulkopuolella.	1	1, 3, 7, 10, 12	1, 2, 8, 13	2	0,7 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, Hämeen lääninhallituksen päätös no 290/V/25.2.1958 ja Ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikan harjuseutukaava	Arohonka, J. & J. Karhumäki (1978). Kiikanluonnon suojelu ja hoito. Teoksessa Arohonka, J. (toim.): Kiikan Harjuseutukaavan luonto ja käyttö. 53-58. Valtakunnallinen harjututkimus, raportti 6. Salon Seudun luonnonsuojeluyhdistys ry. Hyppyrän harjualue (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstiosa. 18 s. Julkaisematon moniste. Someron kaupunki.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAÄTÖKSET	LÄHTEET
Somero	761006e	Herakkaanlähde	Kohteeseen 761006a sisällyvä arvokkaaksi luokiteltu pienvesi Someron ja Kiikalan kuntien rajalla. Kohteen koillisosassa on halkaisijaltaan noin 50 m oleva lähde, josta virtaa vähäinen puro lounaseen. Puron varrella on lisää lähteitä, jotka lisäävät vesimäärää vähitellen. Koillisosan lähteet ovat lähinnä mesotrofiaa. Herakkaanlähteen lammen itäpuolella on vaikeakulkuinen runsasvetinen lähdeheteikkö. Lähdeheteikön ja lammen välissä on mesotrofista rimpinevaa. Alueella on myös karuja rämeitä ja korpia, jotka monipuolistavat sen kasvillisuutta. Uhanalaisista suotyypeistä alueella tavataan Läl ja MeLä ja uhanalaisista kasveista mm. röyhysara (V/-).	Kohde on osa seutukaavan SL 405 -aluetta. Lammen länsipuolella on kesämökki.	8	7, 12, 15	2, 13	2	6 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalan harjuseutukaava	Anon. (1994) Someron-Kiikalan harjuseulitys. Harjualueen maisemaekologinen perusselvitys. 33 s. Turun vesi- ja ympäristöpiiri, Varsinais-Suomen liitto, Turku. Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstiosa. 18 s. Julkaisematonieste, Someron kaupunki.
Somero	761006f	Lammenlähde	Someron ja Kiikalan rajalla sijaitseva runsasvetinen Lammenlähde sisältyy kohteisiin 761006a ja 761006b. Lammenlähteen rannolla sekä muutaman kymmenen metrin matkalla siitä laskevan puron varrella on rehevää lähdeheteikköä. Lähteen kaakkoispuolella on lähteistä ruohokorpea ja mustikkakorpea. Uhanalaisista suotyypeistä tavataan MeLä, LÄK ja RhK. Kasvillisuuteen kuuluvat mm. lehtotähkimö, kangaskorte, soikkokaksikko, korpinurkka, tesma, rassisammal ja hetekuirisammal.	Seutukaavassa SL 410 -aluetta.	8	7, 10, 12	2, 13	2	2 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalan harjuseutukaava	Anon. (1994) Someron-Kiikalan harjuseulitys. Harjualueen maisemaekologinen perusselvitys. 33 s. Turun vesi- ja ympäristöpiiri, Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Somero	761006g	Hossojanlähde	Someron, Kiikalan ja Nummi-Pusulan rajalla sijaitseva arvokkaaksi pienvedeksi luokiteltava Hossojanlähde sisältyy kohteeseen 761006a. Hossojanlähdestä keskeltä karua delta-aluetta saa alkunsa puro, jonka vesimäärää lisäävät purovarren lukuisat lähteensilmät ja tikkupinnat. Puro on täysin luonnontilainen, eikä lähteittenkään vesitaloutta ole häiritty. Puron alkulähde on pieni karu lähteensilmä, mutta sen alapuolella alkavat rehevät, osin leptomaiset lähdeheteiköt. Edustavaan ja monipuoliseen kasvillisuuteen kuuluvat mm. röyhysara (V/-), hetesara (-/Sh), sykeroöpippo (-/Sp), harsosammal (St/St), äimäsara, tesma ja päärynäsompasammal. Uhanalaisista suotyypeistä tavataan Läl, MeLä ja Tikkup.	Seutukaavassa SL 404 -aluetta.	8	7, 12, 15	2, 12, 13	2	13 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kiikalan harjuseutukaava	Anon. (1994) Someron-Kiikalan harjuseulitys. Harjualueen maisemaekologinen perusselvitys. 33 s. Turun vesi- ja ympäristöpiiri, Varsinais-Suomen liitto, Turku. Klemelä, T. (1995). Diasarja: Someron luontokohteet, tekstiosa. 18 s. Julkaisematonieste, Someron kaupunki.
Somero	761007a	Rekijokilaako	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200102), Perttelin, Someron ja Kiikalan kunnissa sijaitseva Rekijoen laaksoalue on poikkeuksellisen laaja ja maankäytöltään yhtenäinen perinnemaisemakokonaisuus. Rekijoki on uurtanut syvän ja jyrkkäranteisen jokilaakon. Avoimet niityt, puoliavoimet laidunrinteet, hakametsiköt ja leptomaiset metsäiläimet ovat säilyneet hyvin etenkin Häntälä-Talvisalin alueilla. Notkoihin on jäänyt mosaikkimaisia vanhan metsän laikkuja. Laidunnuksen myötä syntyneet perinnebiotoopit ovat pääasiassa tuoreita niittyjä. Alueella tavataan runsaasti uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja kuten viennara (Sh/V), haaparippusammal (V/E), tulvasammal (Sh/E), ojaäimäsammal (Sp/Sp), pikkupuoli (Sh/Sh) ja lehtohopeatäpliä (-/V). Lintudirektiivin lajeista tavataan mm. harmaapäätäikka (Sh/Sh), helmipöllö, pikkulepinkäinen ja varpuspöllö. Luontodirektiivin tuototyyppejä ovat mm. boreaaliset lehdot, alavat niityt niityt, kostea suurruohokasvillisuus, *Fennoskandian runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt, Fennoskandian hakamaat ja kasvilaitumet sekä Fennoskandian luonnontilaiset	Someron puoleinen osa on perinnebiotooppi (arvuluokka V). Perttelin ja Kiikalan puoleiset osat ovat paikoitellen eri arvoluokkiin kuuluvia perinnebiotooppeja. Somerolle ja Perttelille kuuluvat alueet ovat osin SU:1 402 -aluetta. Suojelun toteuttamistapoina ovat luonnonsuojelulaki, vesilaki ja sopimus maanomistajan kanssa. Ilmoitettu pinta-ala on koko Natura 2000 -kohteen pinta-ala. Aluetta käytetään ajottain puolustusvoimien toimintaan - vaikutukset voivat tuottaa suojelualueille.	9, 10	7, 11, 12	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 13	1	1209 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheutukaava 1	Rekijokilaako (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi Lehtomaa, L. (2000). Varsinais-Suomen perinnemaisemat. <i>Alueelliset ympäristöjulkaisut</i> 160. 429 s.
Suomusjärvi	252108	Omenajärvi	Lintu- ja kasvisuojelu- ja Natura 2000 -ohjelman (FI0200030) kuuluva merkittävä lintuvesi, jonka ympärillä on kukkuloita ja poikittaisharjujako. Alueen ranta- ja vesikasvillisuus on monipuolista, kasvillisuuden erikoisuuksia ovat mm. tähkä-ärviä, nastikkasaka ja karpasemankäämi. Hoikkaravilla (S/-) ja jokileinikki (V/-) esiintyvät alueella. Järvi on tyypiltään mesotrofinen. Alueella on reheviä, matalia ja laajoja rantaniittyjä. Omenajärvi on mainittu Suomen 5. parhaimmaksi lintuvedeksi. Vesilintuja on erittäin runsaasti, samoin kalhajaajajisto on poikkeuksellisen edustava. Lisäksi alue on lintujen muutonaikainen levähdysalue. Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat <i>Magnopotamion</i> tai <i>Hydrochariton</i> -kasvustoiset luontaisesti ravinteiset järvet ja *Fennoskandian metsälhdet. Lintudirektiivin lajeja: heinätavi, jousisorsa, kurki, laulujuoutsen, liro, luhtahutti, mehiläishaukka, ruisräikkä (St/St) ja mustakurkku-uikku. Luontodirektiivin lajeja: liito-orava (St/St) ja saukko.	Kohde kuuluu Project Mar -ohjelmaan ja on seutukaavassa SL 405 -aluetta. Alue suojellaan luonnonsuojelulla. Pinta-ala on ilmoitettu Natura 2000 -kohteen rajauksen mukaan.	7	5, 7, 12	2, 3, 9	1	230 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 3.6.1982 vahvistama valtakunnallinen lintu- ja kasvisuojeluohjelma ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Omenajärvi (FI0200030). Natura 2000 -ohjelmamonsiteet. Omenajärvi (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi Rusanen, P. (1996). Kiikalan Omenajärven pesimälinnustoseulitys 1996. 8 s. Metsähallitus, Etelärannikon puistoalue.
Suomusjärvi	776363	Aneriojärvi	Lintu- ja kasvisuojelu- ja Natura 2000 -ohjelman kohde. Aneriojärvi on peltojen ympäröimä, melko rehevilynti, mutta maisemallisesti kaunis järvi. Järven avovesiosuus on laaja. Alueeseen kuuluu myös metsäluhtamaisia alueita esim. koillisrannalla on rantapensakkoja ja rantaniittyjä, joille tulvavesi nousee vuosittain. Linnusto on melko monipuolinen, lähes kaikki tavalliset sorsalinnut ovat edustettuina. Myös rantalinnusto ja ruovikkolajisto ovat hyvin edustavia. Järvi on merkittävä muutonaikainen levähdyspaikka. Lintudirektiivin lintuja ovat mm. laulujuoutsen, uivelo, luhtahutti, suokukko (V/St), ruskosuohaukka ja liro.	Seutukaavassa SL 401 -aluetta. Natura 2000 -kohteen pinta-ala on lintu- ja kasvisuojeluohjelman rajauksa suurempi. Ilmoitettu pinta-ala on Natura 2000 -rajausten mukainen. Aneriojärvelle perustetaan luonnonsuojelulain mukainen suojelualue.	7	5, 7, 12	3, 5, 13	1	156 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 3.6.1982 vahvistama valtakunnallinen lintu- ja kasvisuojeluohjelma ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Aneriojärvi (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi/>Lounais-Suomi
Suomusjärvi	776369	Iso Pirttiniemi	Vanhojen metsien suojeluohjelman kohde.		3	9	2	2	13,5 ha	valtioneuvoston 27.6.1996 tekemä periaatepäätös vanhojen metsien suojelusta	
Suomusjärvi	776371	Laukkakallion-Kurinmäen selännejako	Pyhälammen rannalta kohoava jyrkkäranteinen metsäinen kallioselänne, joka on maisemallisesti merkittävä. Lakiosista avautuu edustavat maisemat ympäröivään metsämaastoon. Länsirannan ylläkäyvät, laatarakollisen luonnetta jyrkkäranteet ovat geomorfologisesti edustavia. Lakiosien mänttiköissä on edustavaa poronjäkäleiköitä, kallionitijälaukkuja sekä soistuvia painanteita. Lounaisjyrkkäranteen tyvellä on paikoin lehtokasvillisuuden piirteitä, mm. lehto-orvokkia. Jyrkkäranteilla kasvaa paikoin vaateilaampaa mesotrofista sammallajistoa: kutrisammalten ohella tavataan nuokkusammalta, kalliotaakkasammalta, runkokaarvesammalta ja kallioppippasammalta.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue). Kohde kuuluu laajaan Kiskon ja Suomusjärven kuntien alueelle ulottuvaan Laukkakallion-Kurinmäen selännejako.	5	8	1, 4	3	25 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Suomusjärvi	776372	Puiretinmäki	Laaja, geomorfologisesti ja topografisesti varsin vaihteleva kallioalue, joka on maisemallisesti hyvin merkittävä. Lakiosista avautuu paikoin esteettömiä näköaloja. Geomorfologisesti alueen edustavin paikka on läntisimmän selänteen ylläkälyvä kallioselänne ja sen aluslouhikko. Kuusivaltaisissa notkelmissa ja kalliojyrkkäranteiden alla on edustavaa saniskorpea ja lehtoa, paikoin myös HeOT- tai VET -tyyppien lehtoja. Lehtojen lajistoon kuuluu lehtomatara (S/-). Avokallioiden niityillä kasvaa mm. kalliokihokkia ja kalliohatikkaa.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 3 (hyvin arvokas kallioalue).	5	8	1, 2, 4	3	52 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PAÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PAÄTÖKSET	LÄHTEET
Suomusjärvi	259289a	Lemulanrinne	Kiskon ja Suomusjärven rajalla sijaitseva Lemulanrinne kuuluu Natura 2000 -ohjelmaan (FI020048). Se muodostuu maisemallisesti hyvin merkittävästä ja kasvillisuudeltaan edustavasta Aromäki-Viiranmäki-Suurikonhaan kallioalueesta ja siihen liittyvästä Viiranmäen vuorijalavalehdosta (useita uhanalaisia kasvilajeja) sekä Lemulanrinteen rinnelehtosta. Aromäki-Suurikonhaan kallioalue on pääasiassa amfiboliittia. Ravinteisimmilla avokalliopinnoilla on runsaslajisia kalliointtyjä ja ketoja. Aromäen laen länsireunalla on vaateliaan sammalajiston luonnehtimia loivia avokalliopintoja. Alueella on myös kuivaa ja tuoreempaa lehtoa. Viiranmäen pääkivilaji on amfiboliitti, mikä heijastuu kasvillisuuden rehevyytenä. Luontodirektiivin luontotyyppiä ovat kasvipitteiset silikaattikalliot, borealiset lehdot ja hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet. Lintudirektiivin linnuista alueella tavataan mm. harmaapäätikkää (Sh/Sh), helmipöllöä ja kangaskiurua (Su/St).	Kallioalueinventoinnissa Aromäki-Suurikonha kuuluu arvoluokkaan 2 (enttäin arvokas kallioalue) ja Viiranmäki arvoluokkaan 4 (arvokas kallioalue). Lehdot sekä osa Viiranmäen kallioalueista suojellaan luonnonsuojelulaila. Leminkjärvi toteutetaan vesialla. Muussa osassa kohdetta maa-aineksen ottoa rajoitetaan maa-aineslailla.	2, 5	7, 8	1, 2, 4, 9	1	79 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakunnallisesta lehtojensuojeluohjelmasta	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki. Lemulanrinne (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. < http://www.ymparisto.fi > >Lounais-Suomi
Suomusjärvi	259289c	Lemulanrinteen lehto	Lehtojensuojeluohjelman kohde, joka sisältyy kohteeseen 259289a. Lemulanrinteen luoteeseen viettävällä loivahkolla rinneellä sijaitsee kuusivaltainen OMaT-tyyppin lehto, joka rajautuu peltoon ja kangasmetsään. Rinneellä on tehty harvennushakkuita. Sen seurauksena lehtipuusto on alkanut voimistua ja osaltaan vaativan lehtokasvillisuuden kasvumahdollisuudet ovat parantuneet. Myöskin lahoppuuta syntyvä kasvavassa määrin ja se parantaa alueen hyönteisten elinmahdollisuuksia. Kuusien lisäksi lehdossa on vuorijalavaesintymä ja muutama vaahtera. Pensaista alueella tavataan mm. näsiä ja koiranheisi. Lehdon vaatelailla lajeja ovat lehtonoidanilukko (E/V), lehtopähkämä, jänönsalaatti, pesäjuuri ja harajuri. Lehto on myös eläimistöltään monipuolinen. Alueella asuvat mm. määrä, lito-orava (St/St), kanahaukka ja huuhkaja.		2	4, 7	2, 3, 9	2	12 ha	valtioneuvoston 13.4.1989 tekemä periaatepäätös valtakunnallisesta lehtojensuojeluohjelmasta	Lemulanrinne (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. < http://www.ymparisto.fi > >Lounais-Suomi
Suomusjärvi	259290a	Kiskonjoen latvavedet	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200120), joka ulottuu Kiskon, Suomusjärven, Pohjan ja Karjalohjan kuntien alueelle. Kiskonjoen latvasivustalueella on paljon varsin luonnontilaisina säilyneitä vesistöjen osia sekä pieniä vesiä. Kärkelänjoen rannoilla elää valtakunnallisesti uhanalainen saukko (St). Mullaston Lohioja on Varsinais-Suomen parhaista luonnonsuojelun tammun lisääntymisalueita. Pienissä rakentamattomissa lammissa pesii säännöllisesti kaakuri (Sh/Sh). Luontodirektiivin luontotyyppiä ovat humuspitoiset lammet ja järvet, hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet. Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit, vuorten alapuoliset tasankot, joissa on <i>Ranunculus fluitans</i> ja <i>Callitriche-Batrachium</i> -kasvillisuutta, vaihettumissuot ja rantasuo sekä "mäntyvaltaiset puustoiset suot. Luontodirektiivin lajeista tavataan saukkoa (St) ja lintudirektiivin linnuista kaakuria (Sh/Sh).	Seutukaavassa SL 408 ja 409 -aluetta Mustalampien ja Sikojärven osalta. Alueet toteutetaan luonnonsuojelulaila, vesialla, koskiesuojelulaila, rakennuslailla ja metsälailla. Ilmoitettu pinta-ala on koko kohteen pinta-ala.	8, 9	7, 12	3, 9, 12, 13	1	56 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtioneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Kiskonjoen latvavedet (FI0200120). Natura 2000 -ohjelmamonisteet.
Suomusjärvi	259290c	Mustatlammet	Sisältyy Natura 2000 -kohteeseen Kiskonjoen latvavedet (FI0200120). Mustatlamme käsittää kaksi pientä, dys-oligotrofista, suoraista lampea. Lammet ovat alttiita happamoitumiselle. Kasvilajisto on vähäinen käsittäen järviuukoa, pohjanlummetta ja ulupukaa. Suorannalla kasvaa mm. kihokkeja, rahkasaraa ja suokukka. Mustatlammet ovat kaakurin pesimälampina linnustollisesti arvokkaita.	Seutukaavassa SL 408 -aluetta	8	7, 12, 15	3, 13	3	11 ha	ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Ikonen, I. & T. Kirrkala (1994). Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Varsinais-Suomessa ja Etelä-Satakunnassa. <i>Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja</i> 593.109 s.
Suomusjärvi	259290d	Takslammen lohioja	Oja sisältyy Natura 2000 -kohteeseen Kiskonjoen latvavedet (FI0200120). Oja alkaa matalasta Takslammesta ja laskee Aneriojokeen. Puron alajuoksulla on peltoa ja ylempänä laidunta. Alajuoksulla oja kulkee hiekkä-, silti ja savipohjalla. Yläjuoksun lähdehakupintojen tuntumassa kasvaa mm. maariankämmekä, muurain, tähtisara ja pikkutalvikki. Oja on syvä ja kirkasvetinen.		8	7, 15	13	3	6 ha		Ikonen, I. & T. Kirrkala (1994). Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Varsinais-Suomessa ja Etelä-Satakunnassa. <i>Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja</i> 593.109 s.
Suomusjärvi	761006a	Hyppärän harjualue	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200010) sijoittuu usean kunnan alueelle. Alue on hyvin monipuolinen: harjuja, soita, lähteitä, lampia, raviineja, puroja, kallioita ja järviä. Lammenuson-Pehkusuoalueelle on ominaista suoluonnon monimuotisuus. Neva-alue on suorassa yhteydessä Lammenjärveen. Särämäki on pitkä yrkäntäinen kalliojako, jonka eteläosan kallioalue on keskivänteistä. Muu osa on karua kallioita. Monimuotoisuudesta johtuen Hyppärän harjualueen linnusto on edustava. Lintudirektiivin lajeista tavataan mm. kuikka (St/St), kaakuri (Sh/Sh), harmaapäätikkä (Sh/Sh) ja kangaskiuru (Sh/Sh). Alueella on tavattu runsaasti valtakunnallisesti uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja sekä alueellisesti uhanalaiset röyhysara (V/-) ja idänneulankärki (H/-). Luontodirektiivin luontotyyppiä ovat mm. harjumuodostumien metsäiset luontotyypit, "mäntyvaltaiset puustoiset suot, borealiset lehdot, "keidassuot ja humuspitoiset lammet ja järvet.	Seutukaavassa SL 402, 404, 405, 406, 408, 410 ja 411 -aluetta, SU:1 400 -aluetta sekä SU:4 481 -aluetta. Lähes koko kohde on seutukaavassa merkitty suojeltavaksi pohjaviesialueeksi. Suojelu toteutetaan osin luonnonsuojelulaila, vesialla tai metsälailla. Maa-aineksen ottoa rajoitetaan paikoin maa-aineslailla.	1, 4, 5, 8	7, 12	1, 2, 3, 4, 5, 9, 13	1	2468 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1 ja ympäristöministeriön 2.6.1997 vahvistama Someron-Kikalan harjuseutukaava	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Hyppärän harjualue (FI0200010). Natura 2000 -ohjelmamonisteet.
Suomusjärvi	776362a	Varesjarhu	Harjuseutualue ja Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200011). III Salpausselän harjualueeseen kuuluu alue käsittää suuria selänteitä, delltamaisia osia harjukuooppia ja -tautoja, munaisanrantoja ja dynyjä. Maisemallisesti merkittävän alueen eteläosassa sijaitseva Pöytäkanas on n. 2 km pitkä epäsymmetrisen selänne, jonka länsireunalla on yrkä ja korkeaa ja se nousee 30 m Varesjärven pinnasta. Alueen pohjoisosassa on matala harjudelta, jossa on useita suppia. Kasvillisuus on pääosin VT- ja CT -tyypin kangas- ja harjumetsää. Lisäksi tavataan räme- ja nevakuvioita. Natura 2000 -kohteeseen kuuluvat lisäksi Johdessuo ja Varesjärven itäosan lähteet. Luontodirektiivin luontotyyppiä ovat "keidassuot, harjumuodostumien metsäiset luontotyypit ja "mäntyvaltaiset puustoiset suot. Lintudirektiivin lintuja ovat mm. kaaku (Sh/Sh), suokukko (V/St), kapustarinta, liro, helmipöllö, pikkusieppo (V/Sh) ja metsö.	Seutukaavassa SU:4 481 -aluetta Pöytäkanakan ja Kyöpeliharjun osalta ja osin SU:1 400 -aluetta Johdessuon osalta. Harjuseutualueella Natura 2000 -kohteiden rajaukset poikkeavat toisistaan. Ilmoitettu pinta-ala on Natura 2000 -kohteen rajauksen mukainen. Harjuseutualueohjelma ei sisällä Johdessuota eikä lähteitä. Alue tullaan suojelemaan luonnonsuojelulaila tai maa-aineslailla.	11	7, 10, 12	1, 2, 3, 4	1	271 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1,	Varesjarhu (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. < http://www.ymparisto.fi > >Lounais-Suomi
Suomusjärvi	776362b	Johdessuo	Soidensuojeluohjelman kohde, joka sisältyy kohteeseen 776362a. Suo on erittäin allikoinen pienehkö keidassuo. Allikot ovat varsin hyvin kehittyneitä ja siten syviä. Suon keskiosat ovat säilyneet luonnontilaisina, mutta läteet ovat monin paikoin tehokkaasti ojitettuja. Johdessuo on merkittävä lintusuo ja tarjoaa elinmahdollisuuden useille harvinaisille lajeille. Pesimälajistoon kuuluu mm. kaakuri (Sh/Sh), useat muut vesilinnut, liro ja punajalkavikio. Suolla käy saalistamassa useita petolintuja.	Seutukaavassa osin SU:1 400 -aluetta.	1	3, 7, 12	1, 2, 3	2	78 ha	valtioneuvoston 19.4.1979 vahvistama soidensuojelun perusohjelma ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheseutukaava 1	Varesjarhu (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. < http://www.ymparisto.fi > >Lounais-Suomi

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PÄÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PÄÄTÖKSET	LÄHTEET
Suomusjärvi	776362c	Peltoniemen lähde	Yksityinen luonnonsuojelualue Varesjärven rannassa sisältyy kohteeseen 776362a. Saastuneet rautyhdytteet ovat värjäyneet lähteen veden ruostepunaisiksi. Lähteen ravinnevaikutuksesta johtuen alueella kasvaa vaateliatia kasvi- ja sammallajeja, kuten suokelttoa ja lehvasammalia. Kuoleet ja kituvat kuuset yhdessä komeiden tervaleppien ja kotkansiipikasvustojen kanssa lisäävät alueen maisemallista arvoa. Lähdealue yhtyy rantaruovikkoon.		8	1, 7	2, 4, 13	3	0,2 ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 20/14.3.1983.	Turun ja Porin lääninhallitus, ympäristöosasto (1983). Päätös luonnonsuojelualueen rauhoittamisesta 20/14.3.1983. Varesharju (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi> ->Lounais-Suomi
Suomusjärvi	776362d	Rautalampi	Lampi sisältyy kohteisiin 776362a, 766362b ja 776362c. Maisemallisesti kaunis Rautalampi on kirkasvetinen, suorantainen ja rautapitoinen oligotrofinen lähdelampi. Lammessa ei juurikaan ole vesikasvillisuutta, mutta lampeen reunustavalla rahkasammalpalteella esiintyy esim. saroja, villoja, leväkköä ja tupasluikkia.		8	3, 7, 10, 15	4, 13	3	1,5 ha		Ikonen, I. & T. Kirrkala (1994). Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Varsinais-Suomessa ja Etelä-Satakunnassa. <i>Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja</i> 593.109 s.
Suomusjärvi	776365a	Laukkakallio	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200117). Laukkakallio on soisien talousmetsäalueen keskellä sijaitseva jyrkkärinteinen kalliomäki, jolla on erittäin merkittäviä biologisia arvoja. Kohde erottuu melko kaukaa taimitoiden luonnehtimana mäkenä. Biologisesti merkittävin alue on avokalliset etelä- ja lounaisrinteet runsaslajisine kalliointyyneen ja -ketoineen. Ravinteisen, valuvesien kostuttaman kasvualustan ansiosta näillä rinteillä kasvaa pikkuhanhikki (E/V) sekä ahoilmäruoho, kirkiruoho (-/V), tähtkätydy ja maslamo. Rinteillä olevilla avokalliopinnolla on vaatellaan lajistoon luonnehtimia sammalyhteisiä. Kollisreunan pienillä jyrkkänteillä on oligotrofiten pystypintojen kasvillisuuden ohella vaateliasta meso-eutrofista sammalpeitettä. Laukkakallion alueeseen kuuluu myös kolme erillistä pientä aluetta, joista kaksi on lettoa. Kolmas alue on harvinaisen serpentiiniraunioisen (E/V) esiintymisalue. Luontodirektiivin luontotyyppejä: letot, kasvipetteiset kalkkikalliot ja kasvipetteiset silikaattikalliot.	Seutukaavassa SU-4 482 -aluetta Karinjärven leton osalta. Alue suojellaan luonnonsuojelulla.	5	7, 12	1, 2, 9	1	39 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtionneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuukaava 1 ja valtionneuvoston 3.5.1984 vahvistama valtakunnallinen harjensuojeluohjelma	Laukkakallio (2000). Lounais-Suomen ympäristökeskus 14.6.2000. <http://www.ymparisto.fi> ->Lounais-Suomi
Suomusjärvi	776365b	Salittu	Yksityinen luonnonsuojelualue, joka sisältyy kohteeseen 776365a. Rauhoituksella on turvattu uhanalaisen serpentiiniraunioisen (E/V) esiintymisen alueella. Ultraemäksistä kivilajia vaativa serpentiiniraunioinen kasvaa kallon itä- ja länsipuolen jyrkillä seinämillä.		5	1, 7	2, 9	3	1ha	Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 155/30.5.1989.	Turun ja Porin lääninhallitus, ympäristöosasto (1989). Päätös luonnonsuojelualueen rauhoittamisesta 155/30.5.1989.
Särkisalo	586390	Makarlanjärvi	Lintuvesiensuojeluohjelmaan kuuluvan Makarlanjärven pohjoisosa on valuma-alueeltaan melko pieni. Pohjoisosassa on hyvin tiheä ruovikko, muissa osissa kasvaa kapeosmankäämiä. Ruovikkolajisto on edustava.	Seutukaavassa SL 417 -aluetta.	7	5, 12	2, 3	2	101 ha	valtionneuvoston 3.6.1982 vahvistama valtakunnallinen lintuvesiensuojeluohjelma ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava	Särkisalon kunnan kunnanhallitus (1981). Lausunto valtakunnallisesta lintujensuojeluohjelmasta. Särkisalon kunnan kunnanhallitus, kokouspöytäkirja 14.10.1981.
Särkisalo	784438	Förbyn kalkkimäet	Kahdesta peräkkäisestä selänteestä koostuva kallioalue, jossa on vanhoja kalkkikivilouhoksia. Ravinteissa seinämäkoloissa kasvaa paikoin mm. seinäraunioista, viistopintaisilla avokalliolla on tavattu valtakunnallisesti uhanalaisia suomupulloka (V). Selänteen alapuolella ja muilla suojaisilla kohdilla on OMA-T-tyyppin lehtolajukkuja. Louhokset ovat jo hieman kuusettuneita ja oligotrofinen seinämärajasto on vallannut alaa. Paikoin tavataan vielä meso-eutrofisen sammalajiston luonnehtimia kalkkiseinämien kasvillisuutta.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 2 (erittäin arvokas kallioalue). Alue on erinomainen biogeenin ja geologien ekskursiokohde.	5	8	1, 2, 4, 10	2	9 ha		Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Särkisalo	784439	Pyölinmäki	Maantien ja merenlahden välissä sijaitseva jyrkkärinteinen, maisemallisesti merkittävä kallioalue, jonka länsiosassa on vanhoja kalkkikivilouhoksia. Pienten ja peräkkäisten kallioharjanteiden rinteet ovat osittain pystyjuurkanteista. Eteläreunalla ne ovat hieman ylikkavia ja edustava. Massiiviset jyrkänmuodot ja vanhat kalkkikivien louhokseksi käytävät antavat alueen sisäiselle maisemalle tavanomaisuudesta poikkeavan luonteen. Louhoksen pohjalle on kehittynyt kuusikoista lehtokasvillisuutta. Itäisemmän louhosselänteen ylärinteillä ja laella on rehevää meso-eutrofista keto- ja niitykasvillisuutta. Eräässä kohdassa kasvaa rauhoitettu tunturikiviyrtti (V/-). Alueen kaakoisosan huipulla on pronssikautinen muinaishauta.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokkaa 4 (arvokas kallioalue).	5	8	1, 2, 4	3	22 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Särkisalo	784446	Pensalon saniaislehto	Korpimäinen, komeaa aarnimaista kuusikkoa kasvava saniaislehto. Maaperä on harvinaista simpukkamaata. Monipuolinen kasvillisuus.	Seutukaavassa SU-1 403 -aluetta.	2	12	1, 2	3	4 ha	valtionneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuukaava 1	<i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Särkisalo	784447	Förbyn Österholma	Suurehko kallioinen saari, jonka kalliiosassa on rehevää lehtoa, muut osat ovat kalliomännikköä. Saarella kasvaa ulkomaisia, istutettuja puita.	Seutukaavassa SU-1 404 -aluetta.	2, 11	12	2	3	16 ha	valtionneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuukaava 1	<i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Särkisalo	784448	Falkbergin rantakalliot	Vaihtelevaa kalliota, jossa on monipuolista kalliokasvillisuutta sekä peltoalue. Alueella kasvaa erityisen kauniita syppösimäisiä katajia ja muutamia tammia. Rannassa on tervaleppälehtoa, kallioilla kasvillisuus on pääasiassa poronjäkälää.	Seutukaavassa SU-4 481 -aluetta.	5	12	1, 2	3	7 ha	valtionneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuukaava 1	<i>Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä</i> (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Särkisalo	259293a	Kiskonjoen vesistö	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200083), joka ulottuu Kiskon, Perniön, Särkisalon ja Tammsaaren kuntien alueelle. Kiskonjoen vesistöä on esitetty erityisesti suojelettavaksi vesistöalueeksi. Kosken voimalaitoksen alapuolella Kiskonjoki laajenee ruohikkoseksi limustoitua arvokkaaksi Saarenjärveksi ja laskee alas Latokartanon komeassa koskessa. Joen suisto on rehevää. Kiskonjoen vesistö on monin paikoin säilynyt suhteellisen hyvin luonnontilaisena. Se on eteläisen Suomen arvokkaimpia jokivesistöjä. Kiskonjoessa ja sen vesistöalueilla tavataan valtakunnallisesti uhanalaisia meritaimenta (E) ja vimpaa (St). Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat jokisuistot, "Itämeren borealiset rantaniityt", <i>Magnopotamon</i> tai <i>Hydrochariton</i> -kasvustoiset luontaisesti ravinteiset järvet, Fennoskandian luontaiset jokireitit ja borealiset lehdot. Luontodirektiivin lajeista tavataan valtakunnallisesti uhanalaisia vuolejokisimpukkaa (Sh). Lintudirektiivin lajeista tavataan mm. harmaapäätätkä (Sh/Sh), kalatira, kuningaskalastaja, kurki ja laulujuousen.	Kohde on seutukaavan SL 401 -aluetta Perniön Saarenjärven ja Vähäjärven osalta. Laukanlahden eteläosa on seutukaavassa SL 406 ja SU-1 410 -aluetta. Latokartanon kirkko on SU-kohde 603. Alue suojellaan luonnonsuojelulla tai vesialueella ja osa alueesta toteutetaan sopimuksella maanomistajan kanssa.	7, 9	7, 12	3, 9, 13	1	309 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä, valtionneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2 ja ympäristöministeriön 17.7.1991 vahvistama Varsinais-Suomen täydennysseutukaava ja valtionneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuukaava 1	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Kiskonjoen vesistö (FI0200083). Natura 2000 -ohjelmanomistajat.
Särkisalo	259293d	Laukanlahden kosteikko	Yksityinen luonnonsuojelualue, joka sisältyy kohteeseen 259293a. Kohteeseen kuuluu Kiskonjoen-Perniönjoen suistoalueella sijaitseva matala, umpeenkasvava ruovikkolaji rantaniityneen. Laukanlahti on merkittävä innuston ja vesiluonnon suojelukohde ja alueellisesti merkittävä kosteikkoalue. Suojelualue on vesijättömaiden lähden länsiosassa.	Seutukaavassa SL 406 -aluetta.	7	1, 7, 12	3, 13	3	16,5 ha	valtionneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja Turun ja Porin lääninhallituksen päätös no 151YSL/29.11.1993 ja valtionneuvoston 3.4.1986 vahvistama Varsinais-Suomen seutukaava 2	Turun ja Porin lääninhallitus, ympäristöosasto (1993). Päätös luonnonsuojelualueen rauhoittamisesta 151YSL/29.11.1993.

KUNTA	MAAKUNTA- KAAVAN NRO	sära	KUVAUS	HUOMIOITAVAA	PÄÄLUOKKA	SUOJELU- STATUS TAI INVENTOINTI	SUOJELU- PERUSTE	SUOJELU- ARVO	PINTA-ALA	PÄÄTÖKSET	LÄHTEET
Särkisalo	784426a	Särkisalon kalliot	Natura 2000 -ohjelman kohde (FI0200133), joka muodostuu useista erillisistä alueista. Lesnien-Vähämaankaulan alue on biologisesti hyvin monipuolinen. Eteläisin kallioalue, Vårdkasberget, on niemen kärjessä sijaitseva kohtalaisen jyrkkäranteinen kallioalue, joka on niinkään biologisesti ja geologisesti merkittävä kohde. Valtakunnallisesti uhanalaisista lajeista Särkisalon kallioilla kasvavat kalliorikko (Sh), seinärauniainen (Sh) ja luutasammal (Sh). Lähes koko alue on luokiteltu luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaaksi kallioalueeksi. Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat kasvipitteiset silikaattikalliot, kasvipitteiset kalkkikalliot, borealiset lehdot, *puustoiset suot sekä *alvarit ja kalkkivaikkeiset kallioedot. Lintudirektiivin lintulajeja ovat mm. pyy, kangaskuru (Sh/Sh) ja huuhkaja	Seutukaavassa SU-4 482 -aluetta Puosinkallion osalta. Kohde toteutetaan pääasiassa maanaineslailla. Osa alueesta suojellaan luonnonsuojelulla.	5	7, 12	1, 2, 4	1	203 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuukaava 1	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1998). Särkisalon kalliot (FI0200133). Natura 2000 -ohjelmamateriaali.
Särkisalo	784426b	Niksaari	Alue koostuu kolmesta osa-alueesta. Osa-alue A kuuluu osaksi kohteeseen 784426a, ja se käsittää kolme vanhaa, pienialaista kalkkilouhosta ympäröivä alue. Vanhojen louhoskuoppien liepeillä tavataan pienialaisia kalkkivaikkeita kalliokehoja, joilla kasvaa kalkkivaikutuksesta riippuvaista kasvi-, sammal- ja jäkälälajistoa. Osa-alueen B muodostavat kaksi Niksaaren luoteiskulmassa sijaitsevaa lintukaria sekä Niksaaren pohjoispuolella sijaitsevat Rågrundenin ja Plattakarın saaret. Osa-alue C muodostuu Niksaaren luoteiskulmassa sijaitsevasta pohjoiseen työntyvästä kallioisesta niemestä. Kallio kohoaa merestä äkkiyrjkkänä yli 20 m korkeuteen. Harva kalliomännikkö on pääasiassa kipikaamantäyvä ja se on maisemallisesti hyvin kaunis.		5	1, 7	1, 2, 4	3	6,4 ha	Lounais-Suomen ympäristökeskuksen päätös no 84/16.8.1999.	Lounais-Suomen ympäristökeskus (1999). Päätös luonnonsuojelun rauhoittamisesta 84/16.8.1999.
Särkisalo	784426c	Lesniemi-Vähämaankaula	Lesniemi-Vähämaankaula sisältyy kohteeseen 784426a. Kyseessä on meren rannalla oleva laaja, kohtalaisen luonnontilainen kallioniemi-alue, joka koostuu erillisistä kallioselänteistä. Länsireunan korkealta, geomorfologisesti edustavalta ja jyrkkänteiseltä silokallioselänteeltä avautuu esteettömiä merinäköaloja. Luoteisosan rantakalliolla on nähtävissä kalkkivivälikeroksia happamassa gneississä. Vähämaankaulan vanhojen kalkkivilouhoskuoppien reunoilla sekä Lesnien pohjoisrannan kalkkiselänteellä on edustavaa monilajista kalkkiketo- ja niitykasvillisuutta. Ketolaikkujen lajistoon kuuluvat mm. valtakunnallisesti uhanalaiset kalliorikko (Sh), mäkirikko ja ahopellava. Vähämaankaulan louhoskuoppien ympärillä alavammilla kohdilla on lehtolajikkuja. Lesnien pohjoisrannan tuntumassa on puroa reunstava edustava saniaiskorpi, jossa kasvaa hammasjuurta.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 2 (erittäin arvokas kallioalue). Alue on erinomainen biologinen ja geologinen ekskursiokohde.	5	7, 8	1, 2, 4, 12	2	88 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Särkisalo	784426d	Vähämaankaulan lehto	Vanhin kalkkivaikoksen vieressä sijaitseva monipuolinen alue, jossa on saarnilehto ja kulttuuriketo. Alue sisältyy kohteisiin 784426a ja 784426c. Osa kasvillisuudesta on kalliomännikköä ja kuivaa ketoa. Alueen länsipäädssä on kookkaita saarnia.	Seutukaavassa SU-kohde 605.	2	7, 8, 12	2	3	0,6 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuukaava 1	Varsinais-Suomen vahvistettujen seutukaavojen yhdistelmä (1999). 29 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Särkisalo	784426f	Kleivinnäki	Pitkä ja kapea, maisemallisesti merkittävä, eteläreunastaan pystyjyrkkäranteinen kallioniemi, joka sijaitsee merenrannalla. Kallioalue sisältyy kohteeseen 784426a. Amfibolittista muodostunut Kleivinnäki on laidoitetaan kohtalaisen tasainen ja porrasmaisesti kumpuileva selänne. Länsiosan laella on pronssikautinen muinaishautaus. Paisteisilla kohdilla kasvaa niitty- ja ketolaikkuja, joiden lajistoon kuuluvat mm. vuorimäki (S ²), mäkitervakko ja sikoangervo. Eteläreunan jyrkkänteillä on hyvin edustavaa ja monilajista kalliokasvillisuutta mm. lehtomaisia kalliolylyjä. Ravinteisimmilla kohdilla kasvaa mm. kalkkikiertosammalta, tummaurnasammalta ja valtakunnallisesti uhanalaisia kalliokuhokajakälää (St).	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 3 (hyvin merkittävä kallioalue). Kallioalue on paikallinen retkeilyalue ja näköalapaikka.	5	7, 8	1, 2, 4	3	28 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Särkisalo	784426g	Vårdkasberget	Niemen kärjessä sijaitseva kallioalue, joka on maisemallisesti hyvin merkittävä. Kallioalue sisältyy osin kohteeseen 784426a. Granittikalliossa on eri-ikäistä rakoilua, josta vanhimmat liittyvät kallioerän rakoihin ja nuorimmat ovat syntyneet jääkauden loppuvaiheessa. Rantavoimien muokkaamaan kallioleikkoon on syntynyt kaksi ns. lippaluolaa ja suljettu huonomainen tila. Lakiosan pohjoispuolelle on syntynyt iso rantakivikko komeine rantavalleineen Litoriamerenvaiheen aikana. Korkeimman huipun lounaisreunalla on edustava pieni pystyjyrkkä, jonka tyvellä on komeita kalliopeaseja ja siirtolohkareita. Lohkareiden onkalossa kasvaa useita uhanalaisia sammallajeja.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 3 (hyvin merkittävä kallioalue). Kallioalue on paikallinen retkeilyalue ja näköalapaikka.	5	7, 8	1, 2, 4	3	28 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki. Gluckert, G. & J. Tittonen (1999). <i>Graniittikallioita rakkaalle. Geologisesti merkittävät kallio- ja maaeräkohteet Varsinais-Suomessa</i> . 106 s. Varsinais-Suomen liitto, Turku.
Särkisalo	784426h	Klintermäki	Klintermäki sisältyy kohteeseen 784426a. Kyseessä on maisemallisesti erittäin merkittävä, komean massiivinen kallioalue, joka koostuu syvien välinoitelmien erottamista jyrkkänteisistä kallioselänteistä. Kivilajeltaan alue on edustava. Amfibolittisella tavataan hienorakeista kvartsi-maasälpäliusketta, jonka välikeroksina on voimakkaasti rapautunutta kalkkiselänteitä. Eteläreunan amfibolittiseinämien kallioraissa ja ravinteisilla pystyseinillä on runsaasti vaateliaan meso-eurofisen sammal- ja saniaislajiston luonnehtimia kasvotyyppejä. Jyrkkänteiden yläpuolella sekä kallioselänteillä on meso-eurofisia keto- ja niitylajikkuja. Jyrkkänteiden alapuolella ja sen viereisillä valoisilla rinteillä on lehtokasvillisuutta. Lintulajisto on tavanomaista monipuolisempaa.	Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 2 (erittäin arvokas kallioalue).	5	7, 8	1, 2, 3, 4	2	29 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.
Särkisalo	784426i	Puosinkallio	Puosinkallio sisältyy kohteeseen 784426a. Se on metsäinen, itäreunastaan jyrkkänteisenä kohoava kallioalue, jolla on merkittäviä maisemallisia arvoja. Kallio kohoaa n. 55 m m.p.y. Kallioalueen lakiosat ovat paikoin kumpuilevaa silokalliomaastoa. Eteläreunalla on hieman jyrkkäranteinen, laattarakoiliin lohkomaa rinne, joka noudattelee kivilajin liuskeisuuden suuntaa. Laen eteläreunalla on komeita kallioita sekä ketolaikkuja, joilla kasvaa mm. kangasajuruohoa. Alueen itäreunalla pienissä kalkkilouhoskuoppiin pystyseinillä ja kuoppien pohjalla vaatelasta sammalpeitettä. Puosinkallion korkeimmalla huipulla on pronssikautisia muinaishautauksia.	Seutukaavassa osin SU-4 482 -aluetta. Kallioalueinventoinnissa arvoluokka 4 (arvokas kallioalue). Alue on suositettu paikallinen retkeily- ja ulkoilualue ja näköalapaikka.	5	7, 8, 12	1, 4, 7	3	60 ha	valtioneuvoston 20.8.1998 antama päätös Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä ja valtioneuvoston 21.2.1985 vahvistama Varsinais-Suomen vaiheasetuukaava 1	Husa, J. & R. Heikkinen (1994). <i>Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä</i> . 217 s. Vesi- ja ympäristöhallitus, luonnonsuojeluyksikkö, Helsinki.

Suojeluarvo	Suojelustatus	Suojeluperuste	Pääluokka
1 kansainvälinen	1 luonnonsuojelualue	1 geol./geomorfologinen	1 suo
2 valtakunnallinen	2 luonnonmuistomerkki	2 kasvitieteellinen	2 lehto
3 maakunnallinen	3 soidensuojeluohjelma	3 eläintieteellinen	3 vanha metsä
	4 lehtojensuojeluohjelma	4 maisema	4 harjualueen metsä
	5 lintuvesiensuojelu -ohjelma	5 monipuolisuus	5 kallioalue
	6 kansallismaisema	6 tutkimus	6 pistekohde
	7 Natura 2000 -ohjelma	7 kulttuurihistoriallinen	7 lintuvesi
	8 kallioalueinventointi	8 erikoisuus	8 pienvesi
	9 vanhojen metsien suojeluohjelma	9 uhanalainen lajisto	9 virtavesi
	10 harjijensuojeluohjelma	10 opetus	10 perinneisotooppi
	11 perinnemaisema- inventointi	11 matkailu/virkistys	
	12 seutukaava	12 luonnontilaisuus	
	13 kansallispuisto	13 hydrologinen	
	14 luonnonpuisto	14 vaatii lisäselvityksiä	
	15 pienvesi-inventointi		
	16 rantojensuojeluohjelma		
	17 status puutuu		